

UCHWAŁA NR XLII/ /2017

RADY MIEJSKIEJ W KCYNI

z dnia 28 grudnia 2017 r.

**zmieniająca uchwałę Nr XXXIII/282/2017 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 30 marca 2017 r.
w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia**

Na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2017 r. poz. 1875 ze zm.) Rada Miejska w Kcyni uchwała co, następuje:

§ 1. Zmienia się uchwałę Nr XXXIII/282/2017 Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 30 marca 2017 r. w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia w ten sposób, iż załącznik do uchwały otrzymuje brzmienie określone załącznikiem do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Kcyni.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodniczący Rady
Miejskiej w Kcyni

Zbigniew Witeczak

Załącznik do Uchwały Nr XLII/ /2017
Rady Miejskiej w Kcyni z dnia 28 grudnia 2017 r.

GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI DLA GMINY KCYNIA [2017 rok]

Spis treści

Wprowadzenie	3
I Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	5
II Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie	8
II.1 Uproszczona diagnoza gminy	8
II.1.1 Sfera społeczna	8
II.1.2 Sfera gospodarcza	12
II.1.3 Sfera środowiskowa i techniczna	13
II.2 Określenie obszarów zdegradowanych gminy Kcynia	15
II. 3 Określenie obszaru rewitalizacji gminy Kcynia	37
II.4 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji	44
II.4.1 Analiza czynników i zjawisk kryzysowych	44
II.4.2 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych	60
II.4.3 Potencjał obszaru rewitalizacji	62
III Proces rewitalizacji w gminie	64
III.1 Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu	64
III.2 Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	66
III.3 Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne	68
III.4 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	73
III.5 Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz podmiotami i ich działaniami realizowanymi na obszarze rewitalizacji	77
III.6 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	81
III.6.1 Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji	82
III.6.2 Partycypacja społeczna na etapie zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji	87
IV Zarządzanie wdrażaniem Programu Rewitalizacji	88
IV.1 Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania	88
IV.2 System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji	91
IV.3 System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Programu Rewitalizacji	92
Spis tabel	94
Spis rysunków	95
Załącznik	96

Wprowadzenie

Zgodnie z Wytycznymi w zakresie rewitalizacji w programach rewitalizacyjnych na lata 2014 – 2020, pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez działania kompleksowe (...) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”. Takimi zasadami kierowano się również opracowując Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Kcynia. Program został przygotowany i opracowany zgodnie z wymogami określonymi w *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014 – 2020 Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 roku* (dalej: Wytyczne) oraz *Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020*. Poszczególne części niniejszego Programu odpowiadają wymogom zawartym w obu wyżej wymienionych dokumentach.

W rozdziale pierwszym opisano powiązania Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Część druga Programu ma charakter diagnostyczny i opiera się na określeniu sytuacji społecznej gminy, a także sytuacji w innych sferach wymienionych w Wytycznych. Następnie przeprowadzono szczegółową analizę sytuacji, pozwalającą na określenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji – poszczególne dane analizowano już na poziomie wyodrębnionych osiedli miasta Kcyni oraz miejscowości wiejskich gminy.

Część trzecia ma charakter projektowy i odnosi się do kształtu procesu rewitalizacji w gminie. Przede wszystkim wskazano wizję obszarów rewitalizacji po przeprowadzeniu tego procesu, a także cele i kierunki działań. Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zgłoszone przez podmioty z terenu gminy zostały uporządkowane w ramach dwóch list – przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających. Następnie opisano mechanizmy zapewnienia komplementarności tych przedsięwzięć. Ostatnim elementem tej części zaś był opis procesu partycypacji społecznej, który przeprowadzono na etapie opracowywania dokumentu, jak również zaproponowano możliwe formy włączenia lokalnej społeczności na etapie wdrażania Gminnego

Programu Rewitalizacji. Chodzi o utrzymanie zainteresowania mieszkańców realizowanymi przedsięwzięciami, bowiem bez współpracy z lokalną społecznością nie uda się osiągnąć pozytywnych efektów, zwłaszcza w wymiarze społecznym.

Ostatnia część dokumentu odnosi się do zarządzania wdrażaniem procesu Rewitalizacji. W sposób zbiorczy przedstawiono tu szacunkowe ramy finansowe zaproponowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, a także harmonogram ich realizacji. Następnie opisano system zarządzania realizacją Programu, monitoringu, oceny skuteczności oraz wprowadzania zmian do niniejszego dokumentu.

I Opis powiązań Programu Rewitalizacji z dokumentami strategicznymi i planistycznymi

Program Rewitalizacji jest jednym z wielu dokumentów strategicznych i planistycznych tworzonych w gminach. Chociaż każdy z tych dokumentów ma swoją specyfikę, to jednak wszystkie muszą pozostawać ze sobą spójne, aby móc pozytywnie oddziaływać na rozwój lokalny. Z tego względu w niniejszym rozdziale przeanalizowano zgodność założeń Programu Rewitalizacji z innymi dokumentami strategicznymi – zarówno na poziomie gminnym, jak i innych.

Dokumentami „najwyższego rzędu” w gminach są strategie rozwoju, które w sposób szeroki analizują i projektują rozwój lokalny. *Strategia Rozwoju Gminy Kcynia na lata 2016-2023* opiera się na 5 celach strategicznych: 1) tworzenie i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu potencjału rozwojowego gminy, 2) rozwój i promocja przedsiębiorczości oraz tworzenie korzystnych warunków do prowadzenia działalności gospodarczej, 3) wzmocnienie poczucia tożsamości mieszkańców poprzez pielęgnowanie tradycji, rozwój kultury i pobudzanie aktywności społecznej, 4) poprawa jakości życia i bezpieczeństwa mieszkańców, a także 5) urząd bliżej obywatela oraz wdrożenie działań na rzecz promocji gminy. W ramach celów strategicznych zaproponowano szereg celów o charakterze operacyjnym, których wiele zostało również uwzględnionych przy projektowaniu procesu rewitalizacji w gminie Kcynia ze względu na zidentyfikowane problemy obszarów zdegradowanych:

- intensyfikacja działań na rzecz rozwoju przedsiębiorczości,
- przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu poprzez aktywne włączenie w działania oparte na dziedzictwie historycznym i kulturowym.

Innym ważnym z punktu widzenia procesu rewitalizacji dokumentem jest *Gminna Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych na lata 2016-2023*, przyjęta przez Radę Miejską w listopadzie 2015 roku. W dokumencie tym zdiagnozowano najważniejsze problemy gminy w sferze społecznej, które pokrywają się w dużej mierze z wynikami diagnozy przeprowadzonej na potrzeby Programu Rewitalizacji. Generalnie więc dostrzeżono spadek liczby osób w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym przy jednoczesnym szybkim wzroście liczby osób w wieku poprodukcyjnym. Ze świadczeń pomocy społecznej korzystało ponad 17% mieszkańców, którzy najczęściej potrzebowali wsparcia z tytułu ubóstwa i bezrobocia. Również w niniejszym dokumencie te dwa problemy zostały zidentyfikowane jako istotne wyzwania w polityce

społecznej gminy. Diagnoza problemu bezrobocia pokazała, że największy problem stanowią osoby długotrwale bezrobotne, których liczba stale rośnie. Mieszkańcy walczą z bezrobociem, próbując m.in. zakładać jednoosobowe firmy, jednak z powodu niewłaściwego rozeznania rynku i braku „przygotowania” marketingowego, wiele z tych firm jest wkrótce zamykanych. Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej stwierdził w przygotowanej przez siebie diagnozie na potrzeby strategii rozwiązywania problemów społecznych, że problemy ubóstwa czy bezrobocia przekładają się na wzrost liczby osób uzależnionych od alkoholu, a co się z tym wiąże także niekorzystnych zjawisk, takich jak przemoc w rodzinach.

Jako cel główny *Gminnej Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* wskazano stworzenie warunków do umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenia trudnych sytuacji życiowych, których nie są w stanie pokonać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Spośród celów szczegółowych do Programu Rewitalizacji przeniesiono następujące:

- zapobieganie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu,
- rozwój form wsparcia dla osób starszych i niesamodzielnych oraz niepełnosprawnych,
- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- pobudzanie do podejmowania aktywności społecznej i zawodowej.

W uchwalonym w 2014 r. *Programie ochrony środowiska dla miasta i gminy Kcynia na lata 2013-2016 z perspektywą na lata 2017-2020* występują cele, które zawierają się także w niektórych zaproponowanych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych. W tym kontekście najważniejszy jest cel 5 – utrzymanie standardów jakości powietrza, redukcja emisji pyłów, gazów i odorów oraz cel 8 – racjonalizacja zużycia energii, surowców i materiałów oraz wzrost udziału zasobów odnawialnych. Postulaty te zostały uwzględnione przy projektowaniu przedsięwzięć dotyczących remontu świetlicy wiejskiej w Smoguleckiej Wsi czy adaptacji i remoncie budynku kina w Kcyni, oraz działań związanych z przeciwdziałaniem niskiej emisji i termomodernizacji obiektów, które bezpośrednio przełożą się na poprawę jakości środowiska.

Na poziomie ponadlokalnym pierwszym istotnym dokumentem jest *Strategia Obszaru Rozwoju Społeczno-Gospodarczego Powiatu Nakielskiego*. W trakcie prac nad strategią przyjęto 3 cele rozwojowe: rozwój gospodarki poprzez kreowanie przedsiębiorczości i ograniczanie bezrobocia, poprawę zagospodarowania powiatu w zakresie infrastruktury technicznej i ochrony środowiska naturalnego oraz aktywne

społeczeństwo i sprawne usługi. W ramach każdego z celów strategicznych wyznaczono cele operacyjne, spośród których niektóre uwzględniono w niniejszym dokumencie, jednak najistotniejszy jest cel dotyczący aktywnego społeczeństwa:

- wykorzystanie potencjału gospodarczego,
- wdrażanie standardów ochrony środowiska,
- wzrost aktywności społecznej mieszkańców,
- promocja dziedzictwa kulturowego oraz wsparcie rozwoju obiektów i instytucji kultury służące aktywizacji społeczności wiejskich,
- kompleksowe ożywienie obszarów zaniedbanych,
- ograniczenie skutków wykluczenia społecznego.

Innym dokumentem ponadlokalnym jest *STRATEGIA ROZWOJU LOKALNEGO KIEROWANEGO PRZEZ SPOŁECZNOŚĆ dla obszaru powiatu nakielskiego na lata 2016-2023*. Przygotowało go Stowarzyszenie Partnerstwo dla Krajny i Pałuk, do którego należy również Gmina Kcynia. Na etapie diagnozy przygotowanej do tego dokumentu stwierdzono, że w gminie potrzebne jest przygotowanie infrastruktury społecznej służącej włączeniu społecznemu, ochrona środowiska (m.in. w zakresie rewitalizacji parków i terenów zielonych celem przywrócenia ich funkcji rekreacyjnej czy wypoczynkowej), podniesienie parametrów dróg lokalnych, rewitalizacja zabytków oraz przygotowanie przestrzeni dla rekreacji. Poza postulatem dotyczącym dróg lokalnych wszystkie zostały uwzględnione w Programie Rewitalizacji i projektowanych przedsięwzięciach. Działania przewidziane w Programie rewitalizacji realizują następujące cele wskazane w LSR:

- Cel 1.3. Poprawa stanu infrastruktury służącej ożywieniu społeczno-gospodarczemu Doliny Noteci do roku 2023, w ramach którego osiągnięte zostaną następujące wskaźniki: (P) Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.; (R) Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 55 os.
- Cel 1.2 Pobudzenie aktywności mieszkańców służącej oddolnym inicjatywom i włączeniu społecznemu do roku 2023, w ramach którego osiągnięte zostaną następujące wskaźniki: (P) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w ramach LSR – min. 9 os.; (R) Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna – 5 os.

II Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie

II.1 Uproszczona diagnoza gminy

Gmina Kcynia jest jedną z pięciu gmin powiatu nakielskiego w województwie kujawsko-pomorskim. Jest jedną z większych gmin województwa kujawsko-pomorskiego – zajmuje 29 653 ha, tj. 296,53 km², z czego 72% stanowią użytki rolne. Sieć osadniczą gminy tworzy miasto Kcynia oraz 53 miejscowości wiejskie. Są to głównie miejscowości małe (100-250 mieszkańców) związane z pełnieniem funkcji rolniczej.

II.1.1 Sfera społeczna

Według danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Kcyni na koniec 2015r. gminę Kcynia zamieszkiwało 13519 osób, przy czym miasto 4704 osób, co stanowi 34,8%¹ ogółu ludności gminy, a obszar wiejski 8815. Mieszkańcy gminy stanowią 15,6% ludności całego powiatu nakielskiego. Zauważalny jest przeważający udział ludności mieszkającej na terenach wiejskich w ogólnej liczbie ludności gminy Kcynia.

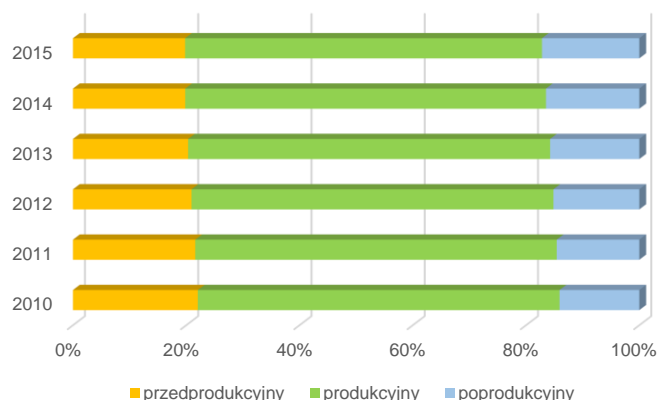
Wśród miejscowości wiejskich najliczniejsze to Dziewierzewo z 684 mieszkańcami, Grocholin z 434, Sipiory z 374, Miastowice z 336, Żurawia z 327 oraz Chwaliszewo z 316. Natomiast do miejscowości o najmniejszej liczbie ludności należy zaliczyć Słupowiec z 50 osobami, Suchoręczek z 49, Weronikę z 47, Piotrowo z 44, Ujazd z 34, Miaskowo z 32, Zabłocie z 32, Rzemieniewice z 31, Mycielewo z 30, Krzepiszyn z 23, Karolinowo z 19 oraz Bąk z 13.

Struktura ludności gminy Kcynia według wieku odzwierciedla postępujące zjawisko starzenia się społeczeństwa. Zmniejsza się liczba osób w wieku przedprodukcyjnym przy jednoczesnym wzroście osób w wieku poprodukcyjnym.

---

¹ dane na podstawie GUS. Na potrzeby analizy zróżnicowania wewnętrznego gminy wykorzystano dane Urzędu Miasta, według których liczba mieszkańców na koniec 2015 roku wynosiła 13480 osób, w tym na terenie miasta 4559 osób.

Rys. 1 Struktura ludności gminy Kcynia w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2010 - 2015.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Kcynia zmagą się z malejącą liczbą ludności oraz starzeniem się społeczeństwa. Pod względem ekonomicznych grup wieku wśród ludności gminy dominują osoby w wieku produkcyjnym, które na koniec 2015 r. stanowiły 63% mieszkańców gminy. W grupie tej przeważają mężczyźni, których ogółem w 2015r. było 4709, podczas gdy kobiet jedynie 3810.

Na terenach wiejskich największy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (wyższy niż średnia dla gminy 15,8%) miał miejsce w miejscowościach Mycielewo i Weronika (tab.1). Jeśli chodzi o obszar miasta, to oprócz osiedla III, pozostałe zamieszkiwała znaczna liczba osób starszych. Ich największy odsetek odnotowano na osiedlu I – 18,1% i Osiedlu II – 17,9%.

Tab. 1 Podstawowe wskaźniki społeczne dla miejscowości wiejskich w Gminie Kcynia

Jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców
GMINA KCYNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	32,8
Bąk	7,7	10,0	10,0	15,4	384,6
Chwaliszewo	22,5	9,8	6,2	5,7	9,5
Dębogóra	14,4	6,1	3,0	2,6	32,7
Dobieszewko	17,7	10,5	7,0	2,8	14,2
Dobieszewo	19,2	7,5	6,0	5,4	22,3
Dziewierzewo	15,2	8,4	5,6	3,7	21,9
Elizewo	16,7	13,6	9,1	6,0	35,7
Głogowiniec	9,6	23,4	13,0	17,5	35,1

Górki Dąbskie	14,2	18,0	11,5	3,7	0,0
Górki Zagajne	16,4	8,6	3,6	4,5	61,5
Grocholin	17,3	14,3	8,3	8,1	41,5
Gromadno	15,2	8,3	4,8	3,9	30,4
Iwno	18,1	14,5	7,6	5,0	11,6
Józefkowo	7,7	6,7	4,4	3,1	15,4
Karmelita	12,0	0,0	0,0	16,9	36,1
Karolinowo	0,0	12,5	12,5	15,8	0,0
Kazimierzewo	12,0	13,4	4,5	4,0	50,0
Kowalewko	16,4	5,5	2,7	3,1	44,2
Kowalewko-Folwark	15,4	0,0	0,0	6,2	30,8
Krzepiszyn	4,3	0,0	0,0	4,3	0,0
Laskownica	8,8	7,2	3,6	1,9	25,0
Ludwikowo	12,0	9,5	8,6	7,8	12,0
Łankowice	14,9	8,2	5,9	5,2	0,0
Malice	13,2	9,9	5,0	1,4	22,8
Miaskowo	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0
Miastowice	11,9	4,4	2,2	3,3	23,8
Mieczkowo	13,4	9,0	4,5	5,9	26,0
Mycielewo	33,3	33,3	16,7	10,0	66,7
Nowa Wieś Notecka	7,6	10,1	8,3	3,2	0,0
Palmierowo	20,0	8,3	3,3	3,0	20,0
Paulina	21,3	8,0	4,0	0,0	12,5
Piotrowo	25,0	4,0	0,0	0,0	0,0
Rozpętek	19,5	6,4	3,8	10,5	22,6
Rozstrzębowo	18,8	12,5	9,4	6,0	17,1
Rzemieniewice	6,5	4,0	4,0	6,5	0,0
Sierniki	8,4	15,2	9,8	9,8	35,0
Sipiory	12,6	9,1	3,7	2,7	32,1
Słupowa	14,2	12,0	5,6	9,0	0,0
Słupowiec	12,0	2,9	2,9	2,0	0,0
Smogulecka Wieś	16,0	5,8	6,6	4,3	37,2
Stalówka	14,2	17,7	9,4	3,5	21,3
Studzienki	11,5	14,3	6,6	4,8	37,2
Suchoręcz	16,1	13,7	6,9	6,5	9,2
Suchoręczek	16,3	6,9	0,0	2,0	0,0
Szczepice	15,6	6,2	4,8	7,8	47,6
Tupadły	16,8	12,7	8,1	3,2	0,0
Turzyn	12,6	14,3	11,4	11,8	7,9
Ujazd	11,8	10,3	10,3	20,6	58,8
Weronika	25,5	3,4	3,4	4,3	21,3
Włodzimierzewo	16,7	10,5	3,5	4,4	0,0
Zabłocie	15,6	0,0	0,0	0,0	31,3
Żarczyn	15,6	9,5	4,4	3,1	4,5
Żurawia	18,7	11,5	5,0	5,5	12,2

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miasta, PUP oraz MOPS.

Sytuacja dotycząca poziomu bezrobocia w gminie Kcynia jest jedną z najmniej korzystnych wśród wszystkich gmin powiatu nakielskiego. Gorsze wartości wskaźnika udziału bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym notuje się jedynie w gminie Mrocza.

Tab. 2 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym w gminach powiatu nakielskiego w latach 2010 – 2015.

Jednostka	2010	2011	2012	2013	2014	2015
powiat nakielski	11,5	11,3	11,9	12,0	10,6	8,8
gmina Kcynia	11,9	12,2	13,2	14,0	12,4	10,1
gmina Mrocza	14,4	14,0	15,4	14,5	12,8	11,0
gmina Nakło nad Notecią	11,2	11,0	11,3	11,5	9,8	8,3
gmina Sadki	10,5	11,5	12,8	12,1	11,2	9,7
gmina Szubin	10,7	10,2	10,4	10,6	9,5	7,7

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Biorąc pod uwagę dane z Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle, na koniec 2015r. udział bezrobotnych długotrwale w ogólnej liczbie bezrobotnych wynosił w gminie 58% i to zarówno na obszarach wiejskich, jak i w mieście. Ludność do 25 roku życia stanowiła w 2015 r. prawie 22% ogółu bezrobotnych w gminie - w mieście prawie 16% i 21% na wsi. Wśród osób bezrobotnych dominują osoby z wykształceniem podstawowym lub zawodowym, a także kobiety (około 60%). Osoby powyżej 50 roku życia stanowiły w mieście 26,6% ogółu bezrobotnych, natomiast na wsi jedynie 18,6%. Biorąc pod uwagę udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił on w gminie w 2015 r. średnio 10,1%. Największy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym odnotowano we wsiach Mycielewo i Głogowiniec (tab. 1).

Na koniec 2015 r. w gminie bez pracy powyżej 12 miesięcy pozostawało łącznie 508 bezrobotnych, w tym 173 w mieście i 335 na wsiach. Udział osób długotrwale bezrobotnych względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze największy był w Mycielewie i Głogowińcu (tab. 1) . W mieście terenem o największym udziale osób długotrwale bezrobotnych jest Osiedle II, dla którego ten wskaźnik wynosi 8,1%.

Według informacji otrzymanych z Miejskiego Ośrodka Pomocy, z jego wsparcia w 2015 r. skorzystało 961 osób, czyli 7,2% ludności gminy. Sześćdziesiąt procent z nich pochodziło z obszarów wiejskich. Liczbę osób korzystających z różnych form wsparcia przedstawia tab. 3

Problemem społecznym gminy Kcynia, będącym często skutkiem bezrobocia, jest wysoki poziom ubóstwa. Biorąc pod uwagę przestrzenne rozmieszczenie ubóstwa

w wskazywało na znaczne dysproporcje przestrzenne (tab.1). Na terenie miasta Kcynia największy udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo występuje na Osiedlu nr II.

Tab. 3 Liczba osób korzystająca z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Kcyni oraz liczba „Niebieskich kart” w 2015 roku.

Pomoc ze względu na:	obszar miejski gminy	obszar wiejski gminy
ubóstwo	303	469
niepełnosprawność	104	160
bezrobocie	267	406
alkoholizm i narkomania	23	37
liczba dzieci do lat 17, na które rodzice otrzymują zasiłek rodzinny	384	852
liczba osób objętych działaniami komisji alkoholowej	30	48
liczba rodzin formalnie uznanych za niezdolne do opieki nad dziećmi	16	24
liczba „Niebieskich kart”	17	29

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni.

Ostatnim problemem odnoszącym się do sfery społecznej jest stosunkowo wysoki poziom przestępczości występujący w gminie. Według danych Komisariatu Policji w Kcyni w 2015 r. w gminie łącznie stwierdzono 442 czyny karalne. Poziom przestępczości był porównywalny w mieście i na wsiach. Do obszarów o dużej koncentracji przestępczości, mierzonych wskaźnikiem przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców, należą wsie Bąk i Mycielewo (tab.1),

II.1.2 Sfera gospodarcza

Analizując poziom przedsiębiorczości w gminie Kcynia można zauważyć, iż sytuacja w zakresie przedsiębiorczości na terenie gminy jest niekorzystna i gmina w tym zakresie wykazuje dosyć duży niedorozwój. Rolniczy charakter województwa, jak i gminy sprawiają, że aktywność pozarolnicza mieszkańców nie jest wielka. Koncentruje się ona, z racji pełnionej przez miasto Kcynia funkcji, głównie w ośrodku gminnym. Najniższe wartości przyjął on na obszarze wiejskim gminy – aż 38 badanych wsi (71,7% wszystkich) charakteryzowało się niższym poziomem rozwoju indywidualnej działalności gospodarczej niż w gminie.

II.1.3 Sfera środowiskowa

Na terenie gminy Kcynia, przede wszystkim na jej obszarach wiejskich, występuje nadal bardzo niebezpieczny dla zdrowia i środowiska problem. Jest to znaczna liczba budynków pokrytych lub izolowanych azbestem², w tym znaczny udział budynków mieszkalnych.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego na koniec 2015r. na obszarach gminy łącznie było 1246 budynków izolowanych lub pokrytych azbestem, w tym aż 1134 zlokalizowanych było na terenach wiejskich, co stanowi ponad 64,5% ogółu budynków na tych obszarach (w mieście zaledwie 112). Udział budynków izolowanych lub pokrytych azbestem wynosił 49% ogółu budynków w gminie. Azbest stanowi olbrzymie zagrożenie zarówno dla zdrowia mieszkańców, jak i środowiska. Miejscowościami o najwyższym udziale budynków izolowanych lub pokrytych azbestem były Krzepiszyn (100% budynków), Miaskowo (100%), Słupowiec (100%), Górki Zagajne (94%), Włodzimierzewo (94%)³.

Na terenie całej gminy liczba mieszkań wynosiła na koniec 2014r. 3905, z czego zdecydowana większość należy do prywatnych właścicieli, a tylko 259 jest w zarządzie komunalnym. W szczególności na terenach wiejskich wiele lokali wymaga kapitalnego remontu i modernizacji. W mieście większość potrzebuje napraw bieżących, choć i tu są obiekty kwalifikujące się do generalnego remontu. Liczba nowych mieszkań oddawanych do użytku nie zaspokaja potrzeb społeczności.

Na terenach wiejskich nie wszystkie mieszkania wyposażone są w instalacje wodno-kanalizacyjne. W mieście sytuacja pod tym względem kształtuje się lepiej. W 2015 r. w Kcyni, według danych GUS⁴, w wodociąg wyposażonych było 82,3% budynków mieszkalnych, a w kanalizację 75,7%. Na terenach wiejskich w 2015 r. 88,1% lokali miało doprowadzoną wodę, a tylko 3,4% dysponowało kanalizacją. W mieście 95% ludności korzysta z wodociągów, 72,9% z kanalizacji i 75,6% z gazu. Na wsi natomiast 84% ludności korzysta z wodociągów, 5,3% z kanalizacji i zaledwie 0,1% z gazu.

Biorąc pod uwagę mieszkania, to w mieście 99,3% mieszkań wyposażonych było w wodociąg, 88,2% w kanalizację oraz 71,5% w centralne ogrzewanie. Na wsi sytuacja

---

² Wskaźnik udziału budynków pokrytych lub izolowanych azbestem wybrany został jako wskaźnik diagnostyczny tylko dla obszarów wiejskich gminy Kcynia.

³ Na podstawie danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

⁴ Bank danych Lokalnych – www.stat.gov.pl

wyglądała następująco: 94,4% mieszkań posiadało wodociąg, 83,6% kanalizację i 67,3 centralne ogrzewanie.

Na uwagę zasługuje fakt, że w gminie Kcynia znaczna część zasobów mieszkaniowych ogrzewana jest przez lokalne kotłownie bazujące na węglu. Tym samym w okresie zimowym wzrasta emisja szkodliwych pyłów i zanieczyszczeń wpływających na stan powietrza atmosferycznego, a także jakość życia mieszkańców.

Wnioski wynikające z diagnozy uproszczonej gminy

W odniesieniu do powyższej charakterystyki gminy, mającej na celu przedstawienie sytuacji w przekroju poszczególnych sfer, można przedstawić rozpoznane problemy w gminie oraz skalę ich rzeczywistego natężenia. Jest to istotne tło dla przeprowadzenia szczegółowych analiz w dalszej części programu, polegających na wskazaniu miejscowości/jednostek dotkniętych szczególnie niekorzystną sytuacją, w oparciu o zdiagnozowane problemy. W sferze demograficznej stwierdzono problem wzrastającego udziału osób starszych (w wieku poprodukcyjnym). W tym przypadku, zgodnie z powszechnymi prognozami należy spodziewać się postępującego przyrostu w kolejnych latach, dlatego problem ten wydaje się mieć szczególnie wysokie znaczenie. Dużym problemem jest względnie wysoka skala bezrobocia, która dotyczy 10% mieszkańców gminy w wieku produkcyjnym. Pod względem struktury osób bezrobotnych, uwzględniając okres pozostawania bez pracy, blisko 6% stanowią osoby długotrwale bezrobotne, którym szczególnie trudno będzie powrócić na rynek pracy. Na terenie gminy stwierdzono niski rozwój przedsiębiorczości wśród osób w wieku produkcyjnym. W tym aspekcie szczególnie duży niedorozwój wykazują miejscowości z części wiejskiej gminy. Bezpośrednio powiązany problemem, stanowiącym wypadkową problemów wymienionych powyżej, jest widoczny w gminie wysoki udział osób ubogich. Są to osoby uzależnione od korzystania z różnych form pomocy społecznej, zupełnie nie radzące sobie z samodzielnym zaspokojeniem podstawowych potrzeb bytowych.

Istotne problemy dostrzeżono także w sferze środowiskowej. Na obszarze wiejskim gminy wynikają one w głównej mierze z powszechnej obecności wyrobów azbestowych, pokrywających znaczny udział budynków. Jest to problem, który może zagrażać zdrowiu mieszkańców. Wskutek mechanicznego uszkodzenia elementów

budynku, zbudowanych z wyrobów zawierających azbest, w bardzo łatwy sposób może on przeniknąć do organizmu człowieka powodując w efekcie komplikacje zdrowotne. Na obszarze miasta stwierdzono problem związany z wysokim udziałem gospodarstw domowych użytkujących do celów grzewczych piece na paliwa stałe. W wyniku powszechnego korzystania z tej formy ogrzewania, w sezonie jesienno-zimowym dochodzi do znacznego obniżania się jakości powietrza. Wynika ono przede wszystkim z obecności szkodliwego dla zdrowia ludzi benzoalfapirenu, który jest postrzegany jako silny czynnik kancerogenny.

II.2 Określenie obszarów zdegradowanych gminy Kcynia

Prezentowana w niniejszym dokumencie diagnoza stanowi wypadkową zaleceń wskazanych zarówno w Ustawie o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 (Dz. U. 2015 poz. 1777), "Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020" Ministerstwa Infrastruktury i Rozwoju z dnia 3 lipca 2015 r., jak i w „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014 – 2020” . Zgodnie z tymi dokumentami diagnoza opierać powinna się na mierzalnych wskaźnikach opisujących głównie zjawiska i problemy społeczne na danym terenie. Uwzględniając zalecenia, że obszar wymagający wsparcia stanowi jednostkę charakteryzującą się kumulacją negatywnych zjawisk i procesów oraz stanowi szczególne znaczenie dla rozwoju lokalnego, dokonano analizy podstawowych sfer funkcjonowania gminy. Prezentowana w dokumencie diagnoza stanowi kompilację zaleceń wskazanych w niniejszych dokumentach, opracowanych zarówno na szczeblu krajowym, jak i regionalnym.

Zgodnie z „Zasadami programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....” dla gmin miejsko – wiejskich, a do takich zaliczamy Kcynię, gdy miasto koncentruje więcej niż 30% ludności gminy (w tym wypadku 33,8% ludności gminy⁵), przyjmuje się, że proces delimitacji obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji przeprowadza się według tzw. metody mieszanej, czyli:

- dla miasta – delimitację obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji przeprowadza się według metody dla *gmin miejskich*;

---

⁵Według danych otrzymanych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

- dla obszaru wiejskiego – delimitację obu obszarów (tj. zdegradowanego i rewitalizacji) przeprowadza się według metody dla *gmin wiejskich*, określonych w ww. „Zasadach programowania...”.

Ponadto w gminach miejsko-wiejskich przyjmuje się zasadę prowadzenia rewitalizacji zarówno w mieście, jak i na obszarach wiejskich oraz należy pamiętać, że obszar zdegradowany gminy (znajdujący się zarówno w części miejskiej gminy, jak i na obszarach wiejskich lub tylko na jednym z tych obszarów) może być uznany za obszar rewitalizacji, jeśli **łącznie nie przekracza 20% powierzchni gminy i nie obejmuje więcej niż 30% ludności gminy**.

„Zasady programowania...” wskazują, iż obszarem zdegradowanym na terenach wiejskich jest miejscowość, która spełnia jednocześnie następujące kryteria:

- na jej terenie identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami; jednocześnie wskaźniki te przyjmują w miejscowości wartości mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy;
- na jej terenie znajdują się przestrzenie zdegradowane lub inne zjawiska negatywne reprezentujące jedną ze sfer (społeczną, gospodarczą, środowiskową lub przestrzenno-funkcjonalną)⁶.

Natomiast w przypadku gmin miejskich (małych miast) delimitacja obszaru zdegradowanego odbywa się poprzez podział miasta na tzw. jednostki struktury przestrzeni miejskiej⁷, a następnie zdiagnozowanie ich sytuacji za pomocą wskaźników, przy jednoczesnym spełnieniu poniższych warunków:

- a. do analizy jednostki strukturalnej należy wybrać 4 wskaźniki z listy wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast lub 4 wskaźniki, z których przynajmniej 2 będą z listy wskaźników stanu kryzysowego dla małych miast, a pozostałe będą autorskim wskaźnikiem gminy;
- b. w przypadku wyboru wskaźników autorskich muszą one spełniać następujące warunki:
  - być mierzalne;
  - pochodzić z wiarygodnych źródeł;

---

⁶ Gmina w tym wypadku może zaproponować inne kryterium, inne wskaźniki odnoszące się do jednej ze sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej lub przestrzenno – funkcjonalnej.

⁷ Dla obszaru miasta Kcyni za jednostki strukturalne przyjęto funkcjonujące na terenie miasta samorządy osiedlowe.

- mieć możliwość systematycznego pozyskiwania do nich danych w kolejnych latach monitorowania sytuacji na obszarze ze stanem kryzysowym;

c. przynajmniej jeden wybrany wskaźnik musi dotyczyć sfery społecznej.

Również w tym przypadku dla wskaźników wybranych do charakterystyki stanu kryzysowego w jednostkach struktury przestrzeni miejskiej należy odnieść się do średniej dla całej gminy.

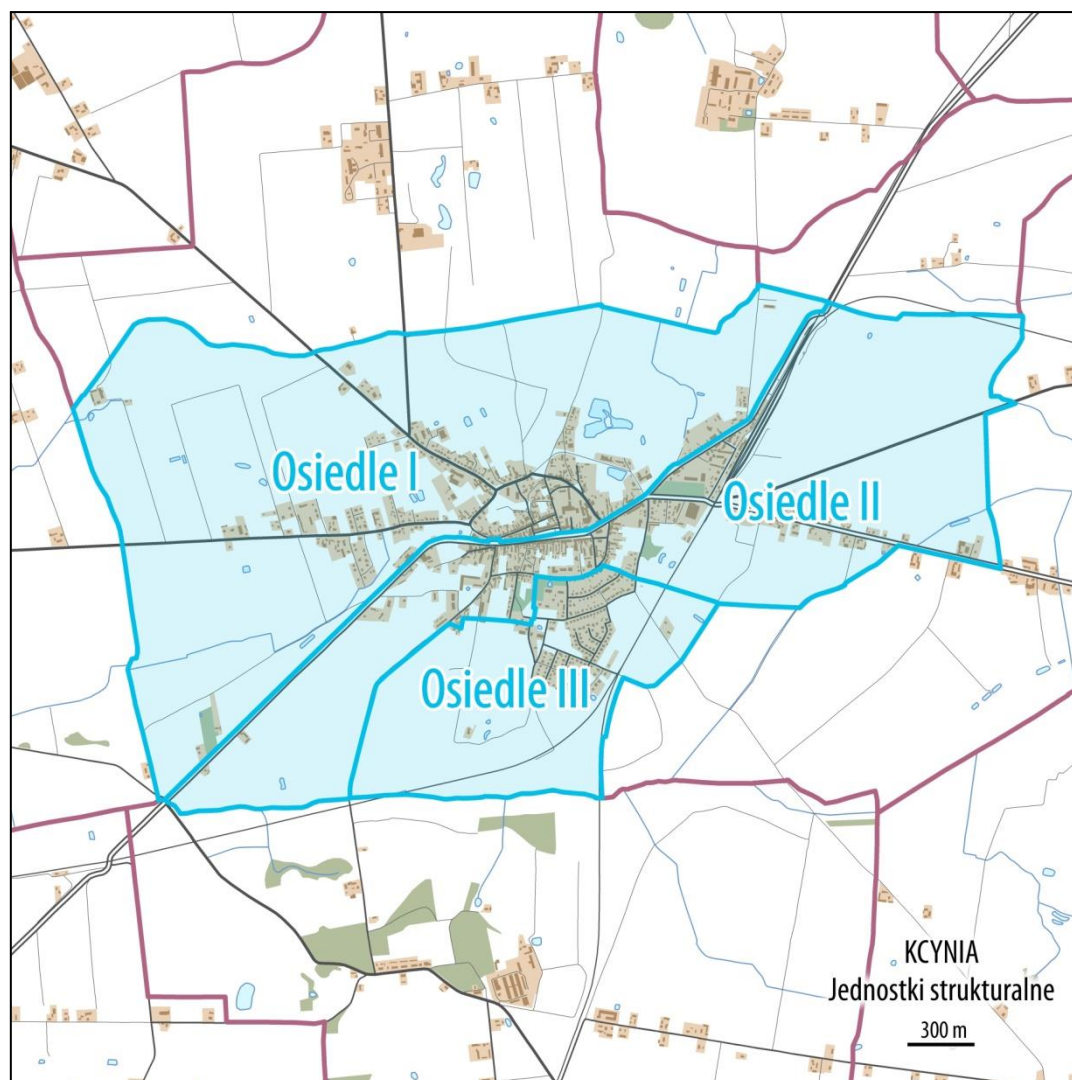
Za obszar zdegradowany w obrębie małego miasta mogą być uznane te jednostki struktury, w których co najmniej 2 z 4 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy, przy czym jeden wskaźnik musi być wskaźnikiem z zakresu sfery społecznej i jeden spoza sfery społecznej.

W przypadku miasta Kcyni za jednostki struktury przyjęto funkcjonujące na terenie miasta samorządy osiedlowe. W skład **Osiedla nr I** weszły ulice: 22 Stycznia, 750-Lecia Kcyni, Brzozowa, Ciasna, Emila Jurczyka, Garncarska, Jana Kantego, Jesionowa, Klasztorna, Krótka, Krzywa, Kwiatowa, Łąkowa, Modrakowa, Nakielska, Okrężna, Podgórna, Polna, Poznańska, Słoneczna, Szewska, Tupadzka, Wiejska, Witosa, Wybudowanie, Wyrzyska. Jednostkę na koniec 2015 roku zamieszkiwało 1977 osób. Jednostka ma powierzchnię 3,45 km². W skład **Osiedla nr II** weszły ulice: Ceglana, Cmentarna, Dworcowa, Farna, Gliniana, Kasztanowa, Libelta, Młyńska (na odcinku od ul. Cmentarnej do nr. 13), Nowa (od. ul. Nakielskiej do nr. 11), Ogrodowa, Parkowa, Sądowa, Strażacka, Szubińska. Jednostkę na koniec 2015 roku zamieszkiwało 1805 osób. Jednostka ma powierzchnię 2,36 km². Natomiast na **Osiedlu nr III** zlokalizowane są ulice: Adama Asnyka, Bolesława Prusa, Elizy Orzeszkowej, Henryka Sienkiewicza, Marii Dąbrowskiej, Marii Konopnickiej, Nowa (od nr. 11 a ul. Powstańców Wielkopolskich), Pałucka, Powstańców Wielkopolskich, Wisławy Szymborskiej, Zielona, Zofii Nałkowskiej, Stefana Żeromskiego⁸. Jednostkę na koniec 2015 roku zamieszkiwało 777 osób. Jednostka ma powierzchnię 1,029 km².

---

⁸ W dalszej części opracowania w odniesieniu do samorządów osiedlowych będzie używane określenie osiedle.

Rys. 2 Podział miasta Kcynia na jednostki struktury przestrzeni miejskiej – osiedla.

Źródło: opracowanie własne.

Biorąc pod uwagę powyższe oraz kierując się zasadą, że wskaźniki muszą mieć przede wszystkim charakter ilościowy i w możliwie najlepszy sposób identyfikować negatywne zjawiska zachodzące w przestrzeni gminy, zdecydowano się do delimitacji obszarów zdegradowanych w gminie Kcynia dla obszarów wiejskich i na terenie miasta wykorzystać poniższy zestaw wskaźników:

Tab. 4. Wskaźniki służące do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie miejsko-wiejskiej Kcynia.

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik	Poziom, dla którego wykorzystano wskaźnik
Sfera społeczna	Zaawansowanie procesu starzenia się ludności	<ul style="list-style-type: none"> • Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na 	<ul style="list-style-type: none"> - obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik	Poziom, dla którego wykorzystano wskaźnik
		danym obszarze	
	Problemy rynku pracy	<ul style="list-style-type: none"> • Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze; • Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze; 	- obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy - obszar wiejski gminy
	Zagrożenie przestępczością	<ul style="list-style-type: none"> • Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców 	- obszar wiejski gminy
	Pomoc społeczna	<ul style="list-style-type: none"> • Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogóle ludności na danym obszarze • „Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców 	- obszar miejski gminy - obszar wiejski gminy - obszar wiejski gminy
Sfera gospodarcza	Klimat aktywności gospodarczej	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	- obszar wiejski gminy
Strefa środowiskowa	Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi oraz niską emisją	<ul style="list-style-type: none"> • Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków • Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na 	- obszar wiejski gminy - obszar miejski gminy

Sfera	Zjawisko	Wskaźnik	Poziom, dla którego wykorzystano wskaźnik
		paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	

* na niebiesko zaznaczono wskaźniki autorskie Gminy niewymienione w dokumencie: „Zasady programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w celu ubiegania się o środki finansowe w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Kujawsko – Pomorskiego na lata 2014-2020” oraz typ obszaru, którego dotyczą.

Źródło: opracowanie własne.

Starano się tak dobrać mierniki, by jak najlepiej zidentyfikować obszary zdegradowane na obszarze gminy, mając do dyspozycji bardzo ograniczone dane statystyczne⁹.

Sferę społeczną, która stanowi istotę działań rewitalizacyjnych starano się przedstawić w miarę kompleksowy sposób, poprzez przybliżenie jej najważniejszych aspektów (z tego też względu reprezentuje ją w sumie 6 wskaźników¹⁰). Takie podejście jest zasadne, gdyż pozwala na wybór do rewitalizacji tylko tych obszarów, które rzeczywiście charakteryzują się kumulacją negatywnych zjawisk w zakresie sfery społecznej, a nie przypadkowych terenów.

Większość przyjętych do analizy wskaźników ma charakter destymulant, tylko wskaźnik z zakresu przedsiębiorczości jest stymulantą. Stymulanty to cechy, których wysoka wartość wskaźnika wyraża wysoki poziom rozwoju społeczno-gospodarczego, a niska degradację w tym zakresie. W przypadku destymulant sytuacja jest odwrotna. Wysokie wartości wskaźnika obrazują degradację społeczno-gospodarczą, a niskie wartości wysoki stopień rozwoju w badanym zakresie.

Zgodnie z „Zasadami programowania ...” w niniejszym opracowaniu przyjęto, że obszar zdegradowany to ten, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli

⁹ Niestety statystyka publiczna nie gromadzi danych z wielu określonych w „Zasadach programowania...” zakresów, zwłaszcza w podziale na poszczególne obszary wiejskie, czy jednostki strukturalne na terenie miasta w poszczególnych gminach. Utrudnia to dostęp do rzetelnej i wiarygodnej informacji. Również zasoby własne Gminy niejednokrotnie nie posiadają odpowiednich danych statystycznych zwłaszcza w pewnych przekrojach przestrzennych.

¹⁰ dotyczy to wszystkich analizowanych wskaźników degradacji społecznej – 6 w przypadku obszarów wiejskich oraz 3 w przypadku miasta Kcynia

kumulację negatywnych zjawisk reprezentujących przede wszystkim sferę społeczną. W związku z powyższym poddano analizie miejscowości wiejskie gminy Kcynia oraz funkcjonujące na terenie miasta jednostki strukturalne – samorzady osiedlowe.

Założono, że za obszar spełniający kryterium koncentracji problemów uznana zostanie miejscowość wiejska, w której identyfikuje się co najmniej 2 problemy społeczne mierzone wskaźnikami, których wartości są mniej korzystne od średniej ich wartości dla gminy oraz miejscowość ta posiada przestrzenie zdegradowane lub charakteryzuje się negatywnymi zjawiskami przynajmniej w jednej ze sfer (np. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno – funkcjonalnej czy technicznej).

Natomiast w przypadku obszaru miejskiego za kryterium wydzielenia terenów zdegradowanych przyjęto jednostki strukturalne - osiedla, w których co najmniej 2 wybranych wskaźników przyjmują wartości mniej korzystne od średnich wartości dla gminy. Przy czym przynajmniej jeden ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnikiem ze sfery społecznej i przynajmniej jednym ze wskaźników przyjmujących wartość mniej korzystną od średniej wartości dla gminy musi być wskaźnik spoza sfery społecznej.

W diagnozie wykorzystano przede wszystkim dane z Urzędu Miejskiego w Kcyni oraz pochodzące z ogólnodostępnych źródeł, przede wszystkim Banku Danych Lokalnych GUS (www.stat.gov.pl). W diagnozie opierano się na danych odnoszących się do 2015 roku.

Identyfikacja negatywnych zjawisk oraz miejsc ich koncentracji dokonana została dla gminy Kcynia odrębnie dla miejscowości wiejskich wchodzących w skład gminy, jak i samorządów osiedlowych działających w strukturach miasta. Poniżej zamieszczono wyniki analizy szczegółowej, której efektem było wyznaczenie obszaru zdegradowanego

a) Sfera społeczna

Starzejące się społeczeństwo

Gmina Kcynia zmaga się z malejącą liczbą ludności oraz starzeniem się społeczeństwa. Pod względem ekonomicznych grup wieku wśród ludności gminy dominują osoby w wieku produkcyjnym, które na koniec 2015 r. stanowiły 64,2% mieszkańców gminy. Odsetek ten, z nieznacznymi wahaniami, utrzymuje się od 2010 roku. Natomiast o powolnym starzeniu się społeczeństwa gminy świadczy malejący udział ludności w wieku przedprodukcyjnym (w ogólnej liczbie mieszkańców), który

spadł z 22% w 2010r. do 19,9% w 2015r., i rosnący udział osób starszych, tj. w wieku poprodukcyjnym, który zwiększył się w omawianym okresie z 14% do 15,8%. W grupie osób w wieku poprodukcyjnym dominują kobiety, których ogółem w 2015r. było 1583, podczas gdy mężczyźni jedynie 740.

Na terenach wiejskich największy udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności (wyższy niż średnia dla gminy 15,8%) miał miejsce w 22 miejscowościach (tab.5), co stanowiło 41,5% wszystkich jednostek wiejskich. Jeśli chodzi o obszar miasta, to oprócz Osiedla nr III, pozostałe zamieszkiwała znaczna liczba osób starszych. Ich największy odsetek odnotowano na Osiedlu nr II – 17,9%.

Tab. 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej gminy.

Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	Jednostka	Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)
GINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 15,8			
Chwaliszewo	22,5	Piotrowo	25,0
Dobieszewko	17,7	Rozpętek	19,5
Dobieszewo	19,2	Rozstrzębowo	18,8
Elizewo	16,7	Smogulecka Wieś	16,0
Górki Zagajne	16,4	Suchoręcz	16,1
Grocholin	17,3	Suchoręczek	16,3
Iwno	18,1	Tupały	16,8
Kowalewko	16,4	Weronika	25,5
Miaskowo	18,8	Włodzimierzewo	16,7
Mycielewo	33,3	Żurawia	18,7
Palmierowo	20,0	OSIEDLE nr I	18,1
Paulina	21,3	OSIEDLE nr II	17,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Poziom bezrobocie

Problemem gminy jest również dość wysoki poziom bezrobocia, zwłaszcza na obszarach wiejskich. Na koniec 2015r. w Powiatowym Urzędzie Pracy zarejestrowanych było łącznie 871 osób pochodzących z gminy Kcynia, w tym 301 bezrobotnych zamieszkiwało obszar miejski, a 570 obszar wiejski.

Biorąc pod uwagę udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym wynosił on w gminie w 2015 r. średnio 10,1%. Największy udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym odnotowano we wsiach Głogowiniec i Mycielewo

(tab. 6) Na wysokie wartości wskaźnika wpłynęła m.in. relatywnie niewielka liczba mieszkańców poszczególnych wsi, np. w Mycielewie zamieszkuje zaledwie 30 osób, w tym 12 w wieku produkcyjnym. W mieście nie analizowano rozkładu przestrzennego wartości wskaźnika.

Tab. 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	Jednostka	Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 10,1			
Dobieszewko	10,5	Sierniki	15,2
Elizewo	13,6	Słupowa	12,0
Głogowiniec	23,4	Stalówka	17,7
Górki Dąbskie	18,0	Studzienki	14,3
Grocholin	14,3	Suchoręcz	13,7
Iwno	14,5	Tupadły	12,7
Karolinowo	12,5	Turzyn	14,3
Kazimierzewo	13,4	Ujazd	10,3
Mycielewo	33,3	Włodzimierzewo	10,5
Rozstrzębowo	12,5	Żurawia	11,5

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

W przypadku zjawiska bezrobocia jedną z istotniejszych kwestii jest czas pozostawania bez pracy, gdyż to on w głównej mierze determinuje możliwość podjęcia zatrudnienia przez osobę bezrobotną. Z jednej strony, im dłuższy okres poszukiwania pracy, tym chęci i motywacja osób bezrobotnych do jej znalezienia i podjęcia maleje, a z drugiej, długotrwałe pozostawanie bez aktywności zawodowej powoduje tzw. spirale upadku, czyli niemożność znalezienia zatrudnienia z powodu zbyt długiej przerwy zawodowej. To dodatkowo negatywnie wpływa na bezrobotnych, gdyż utrwała w nich przekonanie o braku możliwości zatrudnienia. W ten sposób tworzy się „spirala upadku”. Na koniec 2015r. w gminie bez pracy powyżej 12 miesięcy i więcej pozostawało łącznie 508 bezrobotnych, w tym 173 w mieście i 335 na wsiach, co w sumie stanowiło prawie 58% wszystkich bezrobotnych w gminie oraz 5,9% ludności w wieku produkcyjnym. Przekroczenie wartości udziału osób długotrwałe bezrobotnych względem osób, które z racji wieku powinny zasilać rynek pracy odnotowano w 22 miejscowościach wiejskich (tab. 7). W mieście terenem o największym udziale osób długotrwałe bezrobotnych jest Osiedle nr II, dla którego ten wskaźnik wynosi 8,3%.

Tab. 7. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Jednostka	Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 5,9			
Bąk	10,0	Nowa Wieś Notecka	8,3
Chwaliszewo	6,2	Rozstrzębowo	9,4
Dobieszewko	7,0	Sierniki	9,8
Dobieszewo	6,0	Smogulecka Wieś	6,6
Elizewo	9,1	Stalówka	9,4
Głogowiniec	13,0	Studzienki	6,6
Górki Dąbskie	11,5	Suchoręcz	6,9
Grocholin	8,3	Tupadły	8,1
Iwno	7,6	Turzyn	11,4
Karolinowo	12,5	Ujazd	10,3
Ludwikowo	8,6	OSIEDLE nr 2	8,1
Mycielewo	16,7		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią.

Ubóstwo

Problemem społecznym gminy Kcynia, będącym często skutkiem bezrobocia jest wysoki poziom ubóstwa. Wyraża się to wysokim udziałem osób korzystających z pomocy społecznej. Realizatorem zadań z zakresu pomocy społecznej na terenie gminy jest Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni. Zajmuje się on sprawami z zakresu pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczeń z funduszu alimentacyjnego, dodatków mieszkaniowych oraz pomocy materialnej dla uczniów (stypendia), a w ramach swojej działalności realizuje zadania wynikające z przepisów zawartych w obowiązujących aktach prawnych.

Według informacji otrzymanych z Ośrodka, z jego pomocy w 2015 r. skorzystało 961 osób, czyli 7,2% ludności gminy. Sześćdziesiąt procent z nich pochodziło z obszarów wiejskich. Natomiast liczba gospodarstw domowych otrzymujących wsparcie z Ośrodka wyniosła w 2015 r. 918. Ponadto 40 rodzin zostało formalnie uznane za niezdolne do opieki nad dziećmi, 24 z nich pochodziło z obszarów wiejskich. Jeśli chodzi o miasto, to 10 rodzin, którym ograniczono prawa rodzicielskie, zamieszkiwało Osiedle nr II.

Wśród osób korzystających z pomocy Ośrodka najwięcej osób dotkniętych jest ubóstwem – 772. Kolejnymi dominującymi przyczynami są bezrobocie - 673 osób, niepełnosprawność – 264 oraz alkoholizm i narkomania – 60.

Analiza przestrzennego rozmieszczenia ubóstwa w gminie Kcynia, wskazuje duże zróżnicowanie. Na terenach wiejskich rozpiętość wskaźnika udziału osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej ludności zawierała się w przedziale od 0% (np. Miaskowo), do 17,5% (Głogowiniec). Ostatecznie, koncentrację tego negatywnego społecznie zjawiska zdiagnozowano w 19 miejscowościach wiejskich oraz na Osiedlu nr I oraz nr II w mieście Kcynia (tab. 8).

Tab. 8. Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	Jednostka	Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 5,7			
Bąk	15,4	Rozstrzębowo	6,0
Elizewo	6,0	Rzemieniewice	6,5
Głogowiniec	17,5	Sierniki	9,8
Grocholin	8,1	Słupowa	9,0
Karmelita	16,9	Suchoręcz	6,5
Karolinowo	15,8	Szczepice	7,8
Kowalewko-Folwark	6,2	Turzyn	11,8
Ludwikowo	7,8	Ujazd	20,6
Mieczkowo	5,9	OSIEDLE nr I	6,2
Mycielewo	10,0	OSIEDLE nr II	9,0
Rozpętek	10,5		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni.

„Niebieskie karty”

Procedura „Niebieskich kart” obejmuje ogół czynności podejmowanych i realizowanych w związku uzasadnionym podejrzeniem zaistnienia przemocy w rodzinie. Według Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni w 2015r. z jego pomocy w tym zakresie skorzystało 46 osób, w tym 17 z terenu miasta. Problem

przemocy w rodzinie zdiagnozowany został w sumie w 14 miejscowościach wiejskich a rozpiętość analizowanego wskaźnika zawierała się w przedziale od 0 do ponad 20 kart na 1000 mieszkańców (tab. 9)

Tab. 9. „Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	Jednostka	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) 3,4			
Chwaliszewo	9,5	Malice	4,6
Dobieszewo	4,5	Sipiory	10,7
Elizewo	11,9	Smogulecka Wieś	21,3
Głogowiniec	8,8	Stalówka	7,1
Górki Dąbskie	5,3	Tupadły	3,5
Grocholin	13,8	Turzyn	7,9
Karmelita	12,0	Ujazd	29,4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni.

Przestępczość

Ostatnim problemem odnoszącym się do sfery społecznej jest stosunkowo wysoki poziom przestępczości występujący w gminie. Według danych Komisariatu Policji w Kcyni w 2015 r. w gminie łącznie stwierdzono 442 czyny karalne. Poziom przestępczości był porównywalny w mieście i na wsiach. Do obszarów o dużej koncentracji przestępczości, mierzonych wskaźnikiem przestępstw kryminalnych popełnionych na danym obszarze na 1000 mieszkańców, należy w sumie 14 miejscowości wiejskich (tab. 10).

Tab. 2. Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	Jednostka	Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popełnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 32,8			
Bąk	384,6	Kowalewko	44,2
Elizewo	35,7	Mycielewo	66,7
Głogowiniec	35,1	Sierniki	35,0
Górki Zagajne	61,5	Smogulecka Wieś	37,2
Grocholin	41,5	Studzienki	37,2

Karmelita	36,1	Szczepice	47,6
Kazimierzewo	50,0	Ujazd	58,8

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Komisariatu Policji w Kcyni.

b) Sfera gospodarcza

Poziom przedsiębiorczości

Analizując poziom przedsiębiorczości w gminie Kcynia dostrzega się znaczne zróżnicowanie przestrzenne w poziomie aktywności gospodarczej mieszkańców. W sumie w jednostce zarejestrowanych na koniec 2015 roku było 594 podmioty osób fizycznych, z czego 302 zlokalizowane były na obszarach wiejskich. Ogólny wskaźnik przedsiębiorczości (liczba podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 osób w wieku produkcyjnym) wyniósł w gminie 6,9. Najniższe wartości przyjął on na obszarze wiejskim gminy – aż 38 badanych wsi (71,7% wszystkich) charakteryzowało się niższym poziomem rozwoju indywidualnej działalności gospodarczej niż w gminie (tab.11)

Tab. 3 Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika poniżej średniej dla gminy.

Jednostka	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	Jednostka	Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 6,9			
Bąk	0,0	Palmierowo	1,7
Chwaliszewo	2,6	Rozpętek	1,3
Dębogóra	3,0	Rozstrzębowo	1,6
Dobieszewko	0,0	Rzemieniewice	0,0
Elizewo	4,5	Sierniki	3,3
Głogowiniec	1,3	Sipiory	4,5
Górki Dąbskie	5,7	Słupowa	6,5
Górki Zagajne	3,6	Słupowiec	0,0
Grocholin	6,0	Smogulecka Wieś	1,7
Iwno	1,7	Stalówka	0,0
Józefkowo	0,0	Studzienki	6,6
Karolinowo	0,0	Suchoręcz	5,3
Kazimierzewo	1,5	Szczepice	4,8
Kowalewko	6,8	Tupadły	3,5

Ludwikowo	4,3	Ujazd	0,0
Łankowice	5,3	Weronika	0,0
Malice	5,7	Włodzimierzewo	1,8
Mieczkowo	2,8	Zabłocie	0,0
Mycielewo	0,0	Żurawia	5,0
Nowa Wieś Notecka	4,6		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

c) Sfera środowiskowa

Poziom zagrożenia odpadami uciążliwymi

Na terenie gminy Kcynia, przede wszystkim na jej obszarach wiejskich, występuje nadal bardzo niebezpieczny dla zdrowia i środowiska problem. Jest to znaczna liczba budynków pokrytych lub izolowanych azbestem¹¹, w tym znaczny udział budynków mieszkalnych.

Z informacji uzyskanych z Urzędu Miejskiego na koniec 2015r. na obszarach gminy łącznie było 1246 budynków izolowanych lub pokrytych azbestem, w tym aż 1134 zlokalizowanych było na terenach wiejskich (w mieście zaledwie 112). Udział budynków izolowanych lub pokrytych azbestem wynosił 49% ogółu budynków w gminie. Miejscowościami o najwyższym udziale budynków izolowanych lub pokrytych azbestem były Krzepiszyn (100% budynków), Miaskowo (100%), Słupowiec (100%), Górki Zagajne (94%), Włodzimierzewo (94%).

Tab. 12. Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.

Jednostka	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	Jednostka	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)
GMINA KCYNIA (średnia dla gminy) - 49			
Dębogóra	66	Palmierowo	86
Dobieszewko	66	Paulina	67
Dobieszewo	60	Piotrowo	63
Elizewo	89	Rozpętek	72
Głogowiniec	75	Rzemieniewice	71
Górki Dąbskie	77	Sierniki	67
Górki Zagajne	94	Sipiory	57
Gromadno	80	Słupowa	93

¹¹ Wskaźnik: udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem wybrany został jako wskaźnik diagnostyczny tylko dla obszarów wiejskich gminy Kcynia.

Iwno	84	Słupowiec	100
Józefkowo	63	Smogulecka Wieś	68
Karmelita	60	Stalówka	67
Karolinowo	67	Suchoręcz	80
Kazimierzewo	50	Suchoręczek	67
Kowalewko	85	Tupadły	55
Krzepiszyn	100	Turzyn	62
Laskownica	73	Ujazd	60
Ludwikowo	84	Weronika	62
Łankowice	68	Włodzimierzewo	94
Malice	75	Zabłocie	50
Miaskowo	100	Żarczyn	74
Mieczkowo	68	Żurawia	78
Nowa Wieś Notecka	82		

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Zagrożenie niską emisją

Elementem analizowanym w ramach procedury wyznaczania obszaru zdegradowanego była również koncentracja gospodarstw domowych, dla których głównym źródłem ogrzewania jest piec na paliwo stałe. Dane uzyskane w Urzędzie Miasta, jak również analiza materiałów źródłowych (m.in. Plan Gospodarki Niskoemisyjnej Gminy Kcynia) wskazały, że na 3435 gospodarstwa domowe w Gminie 3135 (91,2% wszystkich) używa źródła ogrzewania pieca na paliwo stałe. W ramach pozostałych 300 gospodarstw, 173 korzysta z kotłowni gazowej i aż 127 z kotłowni węglowych.

Na obszarze miasta Kcynia, dla którego przeanalizowano wskaźnik „udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru” znajduje się 1224 gospodarstwa domowe. Wyznaczone jednostki w obrębie Miasta nie przekraczają nominalnie poziomu średniej wartości wskaźnika dla całej gminy, który przyjmuje szczególnie wysoki poziom 91,2%. Tak wysoka wartość wynika z faktu, że na obszarach wiejskich prawie 100% gospodarstw domowych posiada piec na paliwo stałe. Ogrzewanie gazowe zostało doprowadzone wyłącznie do obiektów publicznych. Natomiast w mieście Kcynia istnieją kotłownie gazowe, która dostarczają ciepło do 173 lokali mieszkalnych zlokalizowanych w budynkach wielorodzinnych przy ul. Polnej, Dworcowej, Rynek i Nowej. Tym samym paliwo płynne wykorzystywane jest tylko przez 14% wszystkich gospodarstw domowych na terenie miasta. Pozostali mieszkańcy posiadają indywidualne piece (co przedstawia wynik obliczonego

wskaźnika). Ostatecznie wskaźnik przyjął w poszczególnych jednostkach następujące wartości: Osiedle nr I – 78,7%; Osiedla nr II – 84,8%; Osiedle nr III – 100%. Pomimo mniejszej wartości wskaźnika dla Osiedla nr I i Osiedla nr II przyjęto, że tak duża koncentracja, na niewielkiej przestrzeni o zwartej zabudowie, gospodarstw domowych, które w sezonie grzewczym wykorzystują paliwo stałe stanowi istotny problem. Za dodatkowy argument uznano fakt, że w przypadku 10 gospodarstw domowych (nie włączonych do wskaźnika), co prawda nie posiadają one indywidualnego pieca, lecz są ogrzewane przez kotłownię węglową działającą w danym budynku. Tym samym pośrednio przyczyniają się do wzrostu problemu niskiej emisji. Gospodarstw takich w całym mieście jest 10 i zlokalizowane są one głównie na Osiedlu nr II (dane Referatu Rolnictwa, Ochrony Środowiska i Gospodarki Nieruchomościami w oparciu o dane zinwentaryzowane na potrzeby opracowania Planu Gospodarki Niskoemisyjnej). Kumulacja na relatywnie niewielkiej przestrzeni, w ramach zwartej zabudowy (w odróżnieniu do rozproszonej zabudowy miejscowości wiejskich) tak dużej liczby lokali mieszkalnych, dla których głównym źródłem ogrzewania są piece indywidualne oraz kotłownie węglowe stanowi istotny problem wpływający na przekroczenia stężeń szkodliwych pyłów i gazów na obszarze Miasta, w tym na poszczególnych osiedlach. Tym samym uznano, że tak duża koncentracja gosp. dom., które wykorzystują paliwo stałe - 1041 posiadają piec indywidualny+10 korzysta z kotłowni węglowej = 1051 wszystkich gosp., tj. 85,9% wszystkich gosp. domowych w mieście - przyczynia się do wzrostu niskiej emisji.

PODSUMOWANIE

Na terenie gminy stwierdzono 30 wsi, w których zauważono znaczne procesy degradacji zarówno w sferze społecznej, jak i poza nią. Do miejscowości tych zaliczono: **Bąk, Chwaliszewo, Dobieszewko, Dobieszewo, Elizewo, Głogowiniec, Górki Dąbskie, Górki Zagajne, Grocholin, Iwno, Karmelita, Karolinowo, Kazimierzewo, Kowalewko, Ludwikowo, Mycielewo, Rozpętek, Rozstrzębowo, Sierniki, Słupowa, Smogulecka Wieś, Stalówka, Studzienki, Suchoręcz, Szczepice, Tupadły, Turzyn, Ujazd, Włodzimierzewo, Żurawia.**

Na terenie miasta szczególna koncentracja negatywnych zjawisk ma miejsce na położonym w centralnej części miasta **Osiedlu nr II** oraz **Osiedlu nr I**.

Przeprowadzona analiza dla gminy miejsko-wiejskiej Kcynia wykazała występowanie na jej terenie obszarów charakteryzujących się koncentracją negatywnych zjawisk w określonych sferach, w tym zwłaszcza w sferze społecznej. Konsekwencją tego jest występowanie obszarów zdegradowanych wymagających kompleksowych działań rewitalizacyjnych. Obszary o zidentyfikowanym stanie kryzysowym, w odniesieniu do których podejmowane będą działania rewitalizacyjne, powinny być istotne z punktu widzenia rozwoju lokalnego, a w przypadku terenów miejskich powinny być ponadto zwarte przestrzennie.

W niniejszej analizie przyjęto, że obszar zdegradowany to terytorium, na którym zidentyfikowano stan kryzysowy, czyli kumulację negatywnych zjawisk reprezentujących przede wszystkim sferę społeczną, uzupełnioną choć w jedną z pozostałych sfer (gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną lub techniczną), także charakteryzującą się koncentracją negatywnych zjawisk.

Tab. 13. Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach wiejskich gminy Kcynia w 2015 roku¹².

jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popętnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	Liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	6,9	49	
BAK	7,7	10,0	10,0	15,4	0,0	384,6	0,0	40	4
CHWALISZEWO	22,5	9,8	6,2	5,7	9,5	9,5	2,6	38	4
DĘBOGÓRA	14,4	6,1	3,0	2,6	0,0	32,7	3,0	66	2
DOBIESZEWO	17,7	10,5	7,0	2,8	0,0	14,2	0,0	66	5
DOBIESZEWO	19,2	7,5	6,0	5,4	4,5	22,3	7,5	60	4
DZIEWIERZEWO	15,2	8,4	5,6	3,7	0,0	21,9	9,1	48	0
ELIZEWO	16,7	13,6	9,1	6,0	11,9	35,7	4,5	89	8
GŁOGOWINIEC	9,6	23,4	13,0	17,5	8,8	35,1	1,3	75	7
GÓRKI DĄBSKIE	14,2	18,0	11,5	3,7	5,3	0,0	5,7	77	5
GÓRKI ZAGAJNE	16,4	8,6	3,6	4,5	0,0	61,5	3,6	94	4
GROCHOLIN	17,3	14,3	8,3	8,1	13,8	41,5	6,0	37	7
GROMADNO	15,2	8,3	4,8	3,9	0,0	30,4	6,9	80	1
IWNO	18,1	14,5	7,6	5,0	0,0	11,6	1,7	84	5
JÓZEFKOWO	7,7	6,7	4,4	3,1	0,0	15,4	0,0	63	2
KARMELITA	12,0	0,0	0,0	16,9	12,0	36,1	7,5	60	4

¹² W tabeli na czerwono zaznaczono te obszary, które spełniły założone kryteria do wydzielenia obszarów zdegradowanych.

KAROLINOWO	0,0	12,5	12,5	15,8	0,0	0,0	0,0	67	5
KAZIMIERZEWO	12,0	13,4	4,5	4,0	0,0	50,0	1,5	50	4
KOWALEWKO	16,4	5,5	2,7	3,1	0,0	44,2	6,8	85	4
KOWALEWKO-FOLWARK	15,4	0,0	0,0	6,2	0,0	30,8	9,5	0	1
KRZEPISZYN	4,3	0,0	0,0	4,3	0,0	0,0	37,5	100	1
LASKOWNICA	8,8	7,2	3,6	1,9	0,0	25,0	9,0	73	1
LUDWIKOWO	12,0	9,5	8,6	7,8	0,0	12,0	4,3	84	4
ŁANKOWICE	14,9	8,2	5,9	5,2	0,0	0,0	5,3	68	2
MALICE	13,2	9,9	5,0	1,4	4,6	22,8	5,7	75	3
MIASKOWO	18,8	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	10,5	100	2
MIASTOWICE	11,9	4,4	2,2	3,3	3,0	23,8	7,5	47	0
MIECZKOWO	13,4	9,0	4,5	5,9	0,0	26,0	2,8	68	3
MYCIELEWO	33,3	33,3	16,7	10,0	0,0	66,7	0,0	38	6
NOWA WIEŚ NOTECKA	7,6	10,1	8,3	3,2	0,0	0,0	4,6	82	3
PALMIEROWO	20,0	8,3	3,3	3,0	0,0	20,0	1,7	86	3
PAULINA	21,3	8,0	4,0	0,0	0,0	12,5	20,0	67	2
PIOTROWO	25,0	4,0	0,0	0,0	0,0	0,0	12,0	63	2
ROZPĘTEK	19,5	6,4	3,8	10,5	0,0	22,6	1,3	72	4
ROZSTRZĘBOWO	18,8	12,5	9,4	6,0	0,0	17,1	1,6	40	5
RZEMIENIEWICE	6,5	4,0	4,0	6,5	0,0	0,0	0	71	3
SIERNIKI	8,4	15,2	9,8	9,8	0,0	35,0	3,3	67	6
SIPIORY	12,6	9,1	3,7	2,7	10,7	32,1	4,5	57	3
SŁUPOWA	14,2	12,0	5,6	9,0	0,0	0,0	6,5	93	4
SŁUPOWIEC	12,0	2,9	2,9	2,0	0,0	0,0	0,0	100	2
SMOGULECKA WIEŚ	16,0	5,8	6,6	4,3	21,3	37,2	1,7	68	6
STALÓWKA	14,2	17,7	9,4	3,5	7,1	21,3	0,0	67	5
STUDZIENKI	11,5	14,3	6,6	4,8	0,0	37,2	6,6	43	4

SUCHOŁĘCZ	16,1	13,7	6,9	6,5	0,0	9,2	5,3	80	6
SUCHOŁĘCZEK	16,3	6,9	0,0	2,0	0,0	0,0	13,8	67	2
SZCZEPICE	15,6	6,2	4,8	7,8	0,0	47,6	4,8	23	3
TUPADŁY	16,8	12,7	8,1	3,2	3,5	0,0	3,5	55	6
TURZYN	12,6	14,3	11,4	11,8	7,9	7,9	10,3	62	5
UJAZD	11,8	10,3	10,3	20,6	29,4	58,8	0,0	60	7
WERONIKA	25,5	3,4	3,4	4,3	0,0	21,3	0,0	62	3
WŁODZIMIERZEWO	16,7	10,5	3,5	4,4	0,0	0,0	1,8	94	4
ZABŁOCIE	15,6	0,0	0,0	0,0	0,0	31,3	0,0	50	2
ŻARCZYN	15,6	9,5	4,4	3,1	0,0	4,5	8,0	74	1
ŻURAWIA	18,7	11,5	5,0	5,5	0,0	12,2	5,0	78	4

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

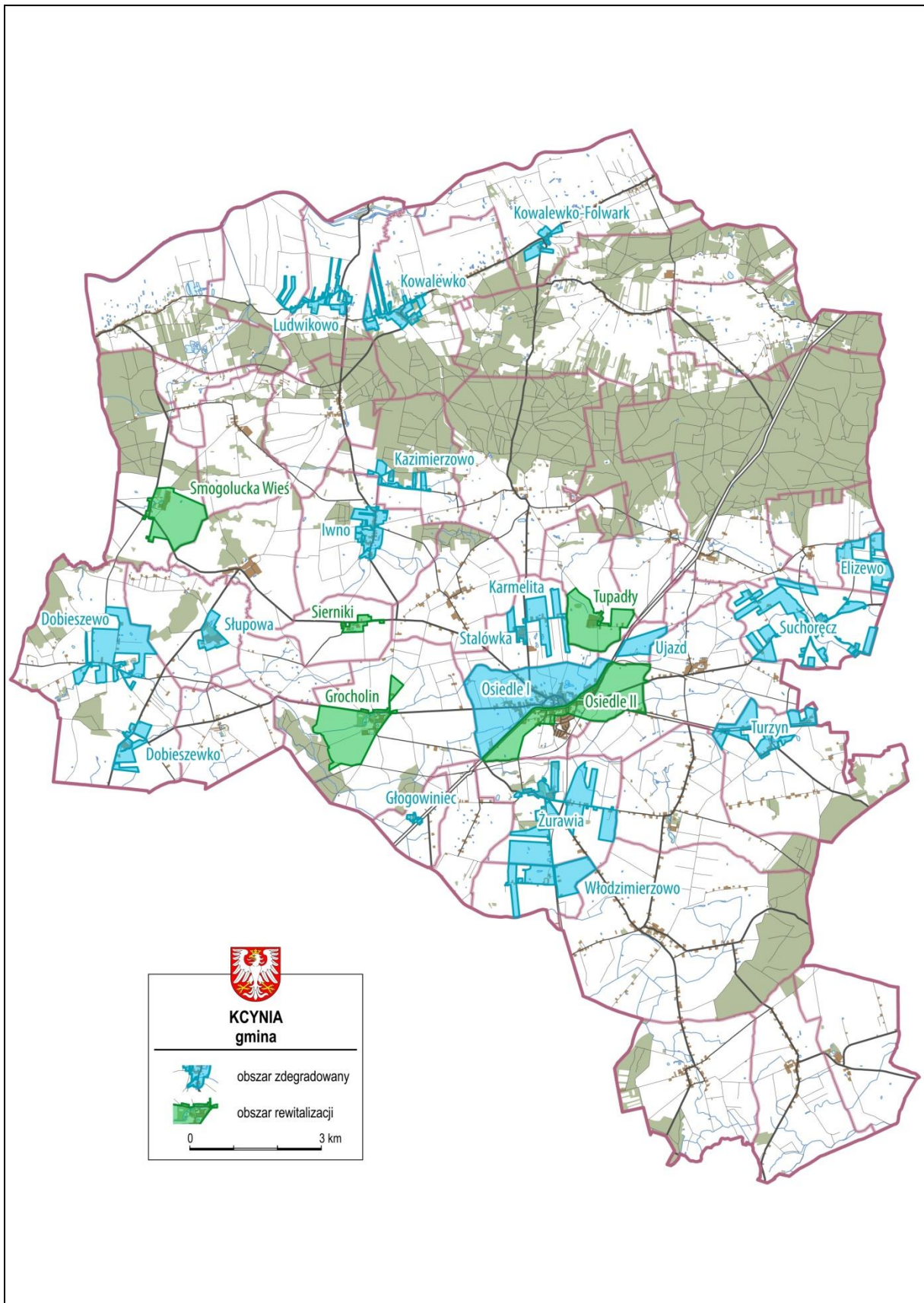
Tab. 14. Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach miejskich gminy Kcynia w 2015 roku.

jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru *	liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	5,9	5,7	91,2	
OSIEDLE NR I	18,1	3,8	6,2	78,7	3
OSIEDLE NR II	17,5	8,1	9,0	84,8	4
OSIEDLE NR III	13,6	2,5	2,2	100,0	1

*Uzasadnienie wskazania 3 jednostek znajduje się na stronach 29-30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Rys. 3 Obszary zdegradowane w gminie Kcynia.

Źródło: opracowanie własne na podkładzie

II. 3 Określenie obszaru rewitalizacji gminy Kcynia

Na zidentyfikowanych w trakcie analizy terenach wiejskich: **Bąk, Chwaliszewo, Dobieszewko, Dobieszewo, Elizewo, Głogowiniec, Górki Dąbskie, Górki Zagajne, Grocholin, Iwno, Karmelita, Karolinowo, Kazimierzewo, Kowalewko, Ludwikowo, Mycielewo, Rozpętek, Rozstrzębowo, Sierniki, Słupowa, Smogulecka Wieś, Stalówka, Studzienki, Suchoręcz, Szczepice, Tupadły, Turzyn, Ujazd, Włodzimierzewo, Żurawia** oraz **Osiedlach nr I i nr II** w Kcyni wykazano występowanie stanu kryzysowego spowodowanego koncentracją negatywnych zjawisk przede wszystkim w sferze społecznej, zwłaszcza w zakresie wysokiego poziomu bezrobocia, ubóstwa oraz wysokiego poziomu przestępczości, a w mniejszym stopniu również w zakresie innych analizowanych zjawisk, których wartości są mniej korzystne niż średnio w gminie. Obszary te stanowiły zatem podstawę do wyznaczania w gminie obszarów rewitalizacji.

W ramach kolejnego etapu prac delimitacyjnych dokonano oceny, które z miejscowości wiejskich i jednostek wydzielonych w mieście kwalifikują się do uznania jako wymagające rewitalizacji. Uwzględniono zarówno zdiagnozowane potrzeby rewitalizacyjne, jak i realne możliwości osiągnięcia społecznego efektu działań rewitalizacyjnych (istniejący potencjał ludnościowy oraz zdiagnozowane w ramach działań partycypacyjnych faktyczne chęci uczestniczenia w projektach).

Zgodnie z przeprowadzoną procedurą wyznaczania obszaru zdegradowanego miejscowości o najwyższej liczbie kryteriów degradacji to Elizewo, Głogowiniec, Grocholin, Ujazd, Mycielewo, Suchoręcz, Sierniki, Smogulecka Wieś i Tupadły. Jednostki posiadały najwięcej (od 6 w górę) wskaźników odbiegających niekorzystnie od średniej dla Gminy, z czego co najmniej 4 dotyczyły sfery społecznej. W przypadku miejscowości Elizewo (84 mieszkańców), Ujazd (34 mieszk.) i Mycielewo (30 mieszk.) uznano, że relatywnie niewielka liczba mieszkańców nie pozwoli na osiągnięcie społecznego efektu rewitalizacji. Podobnie wykazała analiza dla Głogowińca (114 mieszk.). Warunek efektu społecznego oraz istniejącego potencjału dla wyprowadzenia z sytuacji kryzysowej zostały spełnione w przypadku Grocholina (434 mieszk.), Tupadł (285 mieszk.), Smoguleckiej Wsi (188 mieszk.) oraz Siernik (143 mieszk.). Dodatkowym argumentem dla wyboru miejscowości Sierniki było bezpośrednie sąsiedztwo z Grocholinem i wspólne korzystanie z mieszkańców z istniejącej w Grocholinie infrastruktury społecznej. Ponadto wskazane do rewitalizacji miejscowości charakteryzuje małe

rozproszenie zabudowy, co warunkuje prowadzenie bardziej efektywnej rewitalizacji, m.in. zgodnie z zasadą koncentracji przestrzennej. Warunku tego nie spełniła miejscowość Suchoręcz, w której mamy do czynienia ze znacznie rozproszoną zabudową (por. ryc.3)

Na terenie miasta jako obszar rewitalizacji zostało wskazane Osiedle nr II, na którym zidentyfikowano największą koncentrację problemów społecznych oraz wystąpienie jednego z pozaspółecznych zjawisk niekorzystnych.

Wybór obszarów rewitalizacji spośród miejscowości wiejskich oparty więc został o obiektywne wskaźniki, tj. zgodnie z wytycznymi określonymi „Zasadach programowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych...”. Dodatkowo słuszność wyboru powyższego obszaru potwierdzona została w ramach konsultacji społecznych, podczas których mieszkańcy szczególną uwagę zwrócili na konieczność:

1. dostosowania infrastruktury społecznej na potrzeby aktywizacji społecznej (głównie dla obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś i na terenie Osiedla nr II)
2. Zwiększenie partycypacji w życiu społecznym dla społeczności w rejonach o wysokim uzależnieniu od świadczeń pomocy społecznej (dla wszystkich obszarów rewitalizacji).

Podsumowując, za obszary wskazane do rewitalizacji przyjęto wsie: **Grocholin, Sierniki, Tupadły i Smogulecka Wieś**, a na obszarze miasta: **Osiedle nr II**. Do powierzchni obszarów rewitalizacji zaliczono jedynie powierzchnie zamieszkanymi fragmentów miejscowości¹³, bowiem to ich mieszkańcy staną się beneficjentami procesu rewitalizacji w gminie oraz na tych fragmentach znajduje się rewitalizowana infrastruktura.

Tereny objęte rewitalizacją zamieszkuje **3855 osób** – (Grocholin - 434, Sierniki - 143, Smogulecka Wieś – 188, Tupadły – 285, Osiedle nr II – 1805), co stanowi **21,18% ludności gminy**, a ich **powierzchnia wynosi 2,26% (6,7 km²)** powierzchni gminy Kcynia.

Biorąc pod uwagę wartości poszczególnych wskaźników z zakresu sfery społecznej, to w przypadku udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności, prawie wszystkie (z wyłączeniem wsi Sierniki) obszary wykazują znaczny udział osób starszych, nieaktywnych zawodowo na swoim terenie. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym najwyższy jest natomiast w Grocholinie i Siernikach.

---

¹³ dla doprecyzowania zasięgu w celu uniknięcia ryzyka pominięcia, któregośkolwiek gospodarstwa domowego, granice wyznaczono uwzględniając obszar zabudowany miejscowości + działki przynależne do danej nieruchomości

Na wszystkich rewitalizowanych obszarach odnotowano wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym. Analizując udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, najgorzej sytuacja wygląda w Siernikach, Grocholinie i na Osiedlu nr II. Trzy miejscowości wiejskie charakteryzują się również wysoką liczbą tzw. „Niebieskich kart”, które w pewien sposób informują o przemocy w rodzinach zamieszkujących dany obszar. Wskaźnik ten jest ponadto wysoko skorelowany z liczbą przestępstw kryminalnych popełnianych na danym terenie.

Wszystkie wymienione mierniki wskazują, że wybrane do rewitalizacji obszary borykają się z poważnymi problemami w sferze społecznej, których bez odpowiedniego wsparcia i konkretnych rozwiązań nie da się przezwyciężyć.

Tab. 15. Obszary rewitalizacji w gminie Kcynia na terenach wiejskich.

jednostka	udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	10,1	5,9	5,7	3,4	32,8	6,9	49	
GROCHOLIN	17,3	14,3	8,3	8,1	13,8	41,5	6,0	37	7
SIERNIKI	8,4	15,2	9,8	9,8	0,0	35,0	3,3	67	6
SMOGULECKA WIEŚ	16,0	5,8	6,6	4,3	21,3	37,2	1,7	68	6
TUPADŁY	16,8	12,7	8,1	3,2	3,5	0,0	3,5	55	6

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni

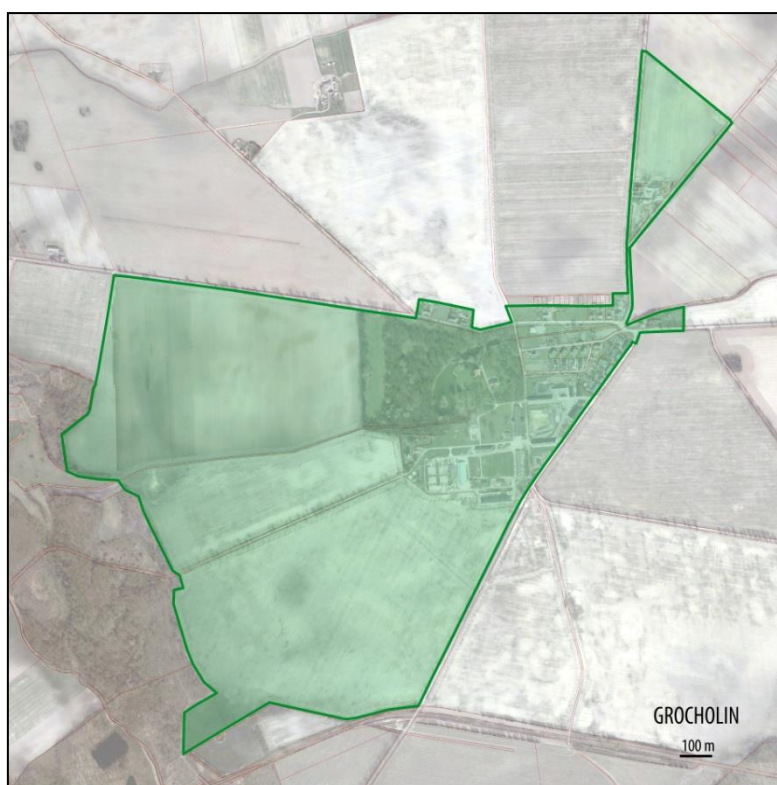
Tab. 16. Obszary rewitalizacji w gminie Kcynia na terenach miejskich.

jednostka	udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze	udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej licznie ludności na danym obszarze (%)	Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru *	liczba wskaźników o wartości spełniających kryterium
GMINA KCYNIA	15,8	5,9	5,7	91,2	
OSIEDLE NR II	17,5	8,1	9,0	84,8*	4

* wyjaśnienie dlaczego przyjęto ta wartość wskaźnika jako potwierdzenie koncentracji problemu zamieszczone zostało pod tabelą nr 14

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Miejskiego w Kcyni

Rys. 4 Obszar rewitalizacji Grocholin.

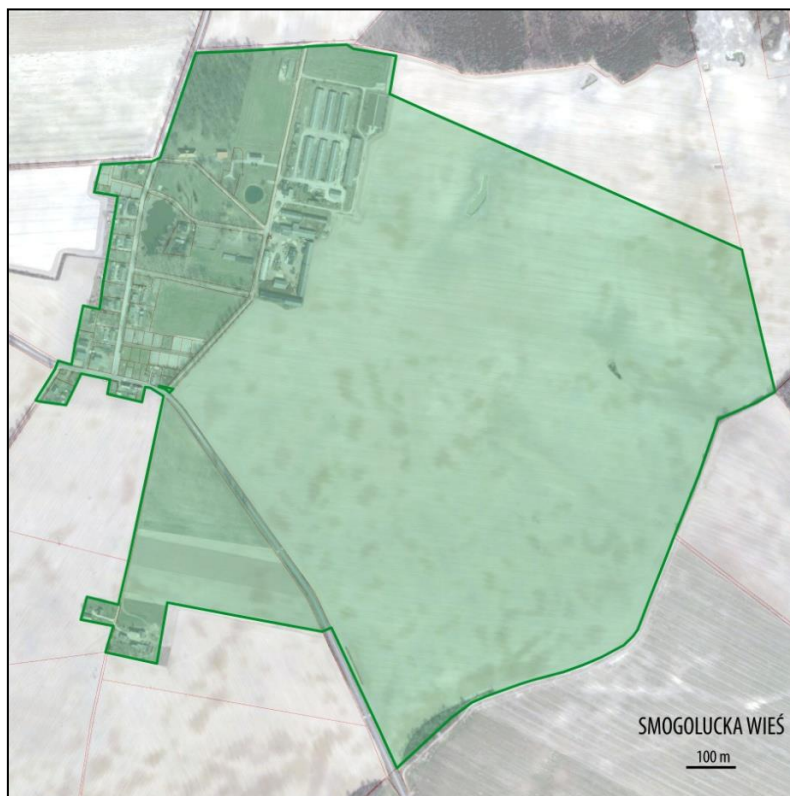
Źródło: opracowanie własne na podkładzie

Rys. 5 Obszar rewitalizacji Sierniki.

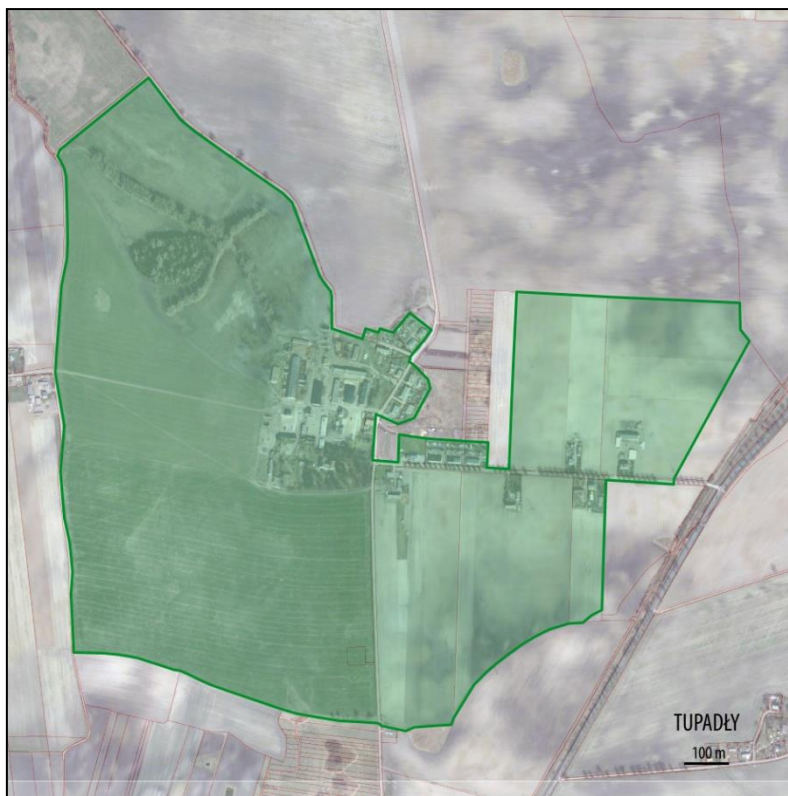
Źródło: opracowanie własne

Rys. 6 Obszar rewitalizacji Smogulecka Wieś.

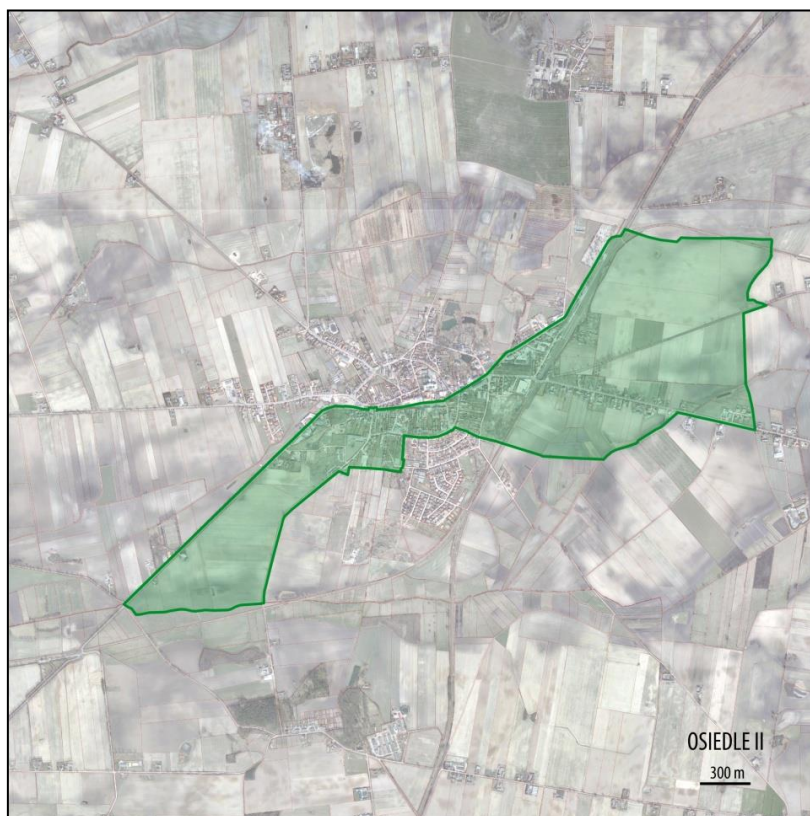
Źródło: opracowanie własne

Rys. 7 Obszar rewitalizacji Tupadły.

Źródło: opracowanie własne .

Rys. 8 Obszar rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).

Źródło: opracowanie własne

II.4 Szczegółowa diagnoza obszaru rewitalizacji

II.4.1 Analiza czynników i zjawisk kryzysowych

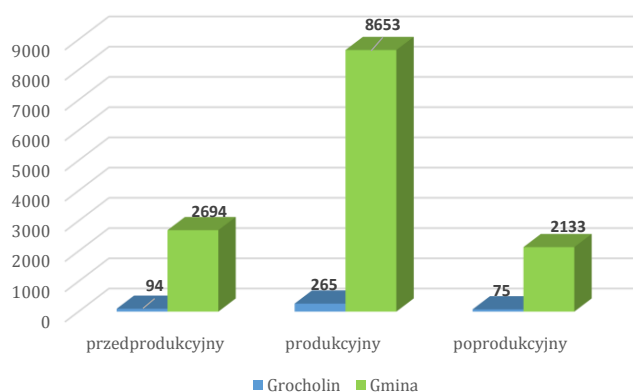
W wyniku przeprowadzonej procedury delimitacyjnej opisanej w poprzednim rozdziale zdecydowano, że obszarami poddanymi procesom rewitalizacji będą wsie: **Grocholin, Sierniki, Smogulecka Wieś i Tupadły**, a na obszarze miasta - **Osiedle nr II**. Wybór tych terenów wynikał z kumulacji problemów społecznych, które mają w nich miejsce, a które znane są przede wszystkim lokalnym liderom i mieszkańcom.

Obszar rewitalizacji Grocholin

Grocholin to wieś pałucka położona w zachodniej części gminy Kcynia. Graniczy z Kcynią, Palmierowem, Miaskowem oraz Siernikami.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwały 434 osoby, co stanowiło 3,2% ludności gminy. Największy udział wśród mieszkańców Grocholina stanowiły osoby w wieku produkcyjnym (61%). Niekorzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności, który wynosił 17,3% i był wyższy od średniej dla gminy wynoszącej 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego¹⁴ we wsi był wyższy niż średnio dla gminy (55,8%) i wynosił 63,7%.

Rys. 9 Struktura wiekowa ludności wsi Grocholin w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejski w Kcyni.

W 2015r. w Grocholinie liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 38 osób, z czego 22 osoby pozostawały bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Sześć osób było w wieku poniżej 25 lat i tyle samo w wieku 50+. Udział bezrobotnych w ludności wsi

¹⁴Wskaźnik obciążenia demograficznego liczony jako udział osób w wieku nieprodukcyjnym (przedprodukcyjnym i poprodukcyjnym) w ludności w wieku produkcyjnym.

w wieku produkcyjnym kształtował się na poziomie 14,3% i był znacznie wyższy niż średnio w gminie (10,1%). Również udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w liczbie osób w wieku produkcyjnym był we wsi wyższy (8,3%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej w Grocholinie w 2015r. skorzystało łącznie 39 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 9% ogółu mieszkańców wsi i był znacznie wyższy niż średnio w gminie - 7,1%. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, we wsi sytuacja w tym zakresie była znacznie gorsza niż w gminie (wskaźnik dla wsi - 8,1%, dla gminy - 5,7%).

Współwystępowanie powyższych problemów wskazuje na obecność grupy społecznej wymagającej wsparcia ze względu na długotrwałą, utrzymującą się niebezpieczny trend wycofywania się z życia zawodowego oraz ze stopniowego oswajania się z tzw. biedą, co prowadzić będzie do apatii społecznej i dalszego nawarstwiania się problemów. Dodatkowym potwierdzeniem działań naprawczych jest kumulacja problemu związanego z tzw. przemocą domową (fizyczną i psychiczną)¹⁵. W Grocholinie zdecydowanie gorzej na tle gminy wygląda sytuacja dotycząca procedur „Niebieskich kart”. Średnia dla gminy w tym zakresie wynosiła 3,4 (liczba „Niebieskich kart” na 1000 mieszkańców), podczas gdy dla wsi Grocholin 13,8. Niestety, współwystępowanie takich zjawisk negatywnych jak bezrobocie i ubóstwo bardzo często prowadzi do popadania w nałogi, nadużywanie alkoholu, agresję, a także frustrację wywołaną bezradnością z powodu koncentracji problemów. Wszystkie te elementy stanowią swoiste błędne koło, które bardzo trudno przerwać. Brak działań zmierzających do pomocy w aktywizacji osób najbardziej narażonych na wykluczenie pogłębi dodatkowo wspomniane problemy na obszarze rewitalizacji.

Bezpieczeństwo publiczne we wsi zapewnia funkcjonujący w Kcyni Komisariat Policji. W 2015 r. w Grocholinie popełniono 18 przestępstw kryminalnych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dawało wskaźnik przestępstw kryminalnych na poziomie 41,5. Wskaźnik ten był wyższy niż średnia dla gminy wynosząca 32,8.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowane w rejestrze REGON było 21 podmiotów gospodarczych, z czego 16 należało od osób fizycznych. Poziom przedsiębiorczości

---

¹⁵ Sytuacja kryzysowa związana ze współzależnością występowania problemu bezrobocia i ubóstwa dotyczy również pozostałych obszarów rewitalizacji. W celu uniknięcia powtarzania tych samych wniosków opis zagadnienia został zamieszczony tylko w przypadku Grocholina

mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 6,0 i był niższy niż średnia dla gminy wynosząca 6,9. Mniejsza wartość wskaźnika jest wypadkową głównie rolniczej funkcji obszaru rewitalizacji (jak i całego obszaru wiejskiego Gminy). Mimo obserwowanych na obszarach wiejskich trendach rozwoju działalności pozarolniczej jako uzupełniającej dla głównego źródła dochodu, na obszarze OR Grocholin aktywność przedsiębiorcza mieszkańców jest niewielka, co w korelacji z wysoki bezrobociem i ubóstwem wskazuje na szczególnie marazm mieszkańców.

Grocholin należy do jednej z ośmiu wsi o niewielkim udziale (poniżej średniej dla gminy) budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków – 37% przy średniej 49%. Niekorzystnie kształtuje się natomiast kwestia źródła ciepła stosowanego przez mieszkańców. Na 129 gospodarstw domowych 86 podłączonych jest do kotłowni węglowej, natomiast pozostali mieszkańcy posiadają indywidualne piece na paliwo stałe.

Główną rolę w animacji kultury w gminie zapewnia Gminne Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni. Instytucja ta posiada w swojej strukturze świetlicę wiejską w Grocholinie, która stanowić może miejsce aktywizacji i włączenia w życie społeczne mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W miejscowości znajduje się 12-hektarowy park, w obrębie którego znajduje się zabytkowy zespół dworski, w skład którego wchodzi późnorenesansowy dwór obronny zwany „zamkiem” lub „kamienicą” oraz klasycystyczny dwór otoczony rozległym zabytkowym parkiem krajobrazowym o powierzchni 8,3 ha. Głównym akcentem przestrzennym parku jest zespół trzech stawów utworzonych przez spiętrzenie Strugi Smoguleckiej. Ponad dwuhektarowa powierzchnia parkowych akwenów połączonych ze sobą przewężeniami, nad którymi przerzucone są mostki, tworzy klimat sprzyjający rozwojowi szaty roślinnej. Dzięki temu zachowało się tu ponad 2 tysiące dorodnych drzew. Wiek drzewostanu określa się na 100 - 150 lat.

Wieś jest częściowo skanalizowana, a ścieki odprowadzane są do oczyszczalni ścieków w Kcyni. Przez Grocholin przebiega droga gminna nr 090417C Grocholin - Palmierowo.

Sytuację kryzysową w oparciu o obiektywne mierzalne wskaźniki w Grocholinie zdiagnozowano w sferze społecznej oraz gospodarczej. W sferach środowiskowej

(z wyłączeniem kwestii opalania węglem), technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej nie zdiagnozowano sytuacji kryzysowej.

Tab. 4 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Grocholin.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	17,3	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	14,3	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	8,3	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	8,1	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	13,8	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popęlnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	41,5	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	6,0	6,9
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	37	49

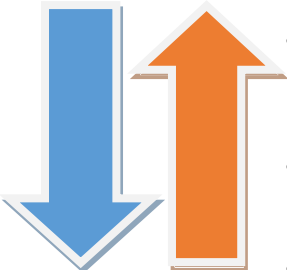
- Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
- Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
- Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Grocholin. Z jednej strony przedstawiono negatywne zjawiska występujące w miejscowości, a z drugiej potencjał, jaki ona posiada.

Rys. 10 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Grocholin.

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
  - Wysoki odsetek bezrobotnych w ogóle ludności w wieku produkcyjnym
  - Znaczny udział osób długotrwale bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
  - Duży odsetek osób objętych pomocą społeczną ze względu na ubóstwo
  - Znaczna liczba osób objętych „Niebieskimi

  - Obecność infrastruktury kulturalnej (świetlice wiejskiej), która może stanowić miejsce dla działań aktywizujących grupy społeczne narażone na marginalizację
  - Bardzo duże walory przyrodniczo-środowiskowe (na terenie OR znajduje się park)
  - lokalizacja w obrębie OR zabytkowego

kartami” na 1000 mieszkańców

- Wysoka przestępczość mierzona wskaźnikiem przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców
- Niekorzystne wskaźniki liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym

dworu obronnego z XVII, który może stanowić argument dla rozwoju działalności gospodarczej związanej obsługą ruchu turystycznego

- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne

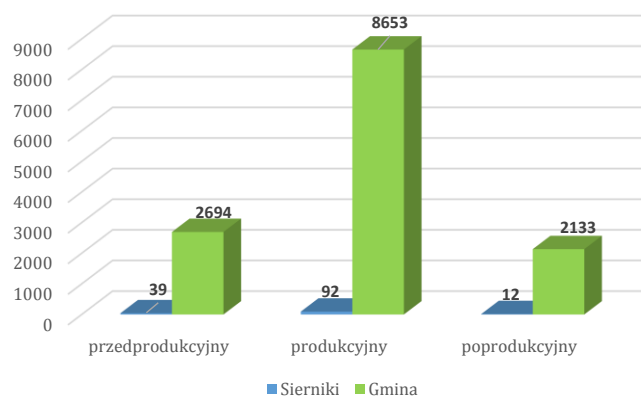
Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji Sierniki

Wieś leży we wschodniej części gminy Kcynia. Graniczy z następującymi miejscowościami gminy: Iwno, Łankowice, Grocholin, Miaskowo, Słupowo, Chwaliszewo.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwały 143 osoby, co stanowiło 1% mieszkańców gminy. Wśród mieszkańców Siernik największy udział stanowiły osoby w wieku produkcyjnym – 64,3%. Korzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosił zaledwie 8,4% i był znacznie niższy od średniej dla gminy - 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Siernikach był porównywalny ze średnią dla gminy (55,8%) i wynosił 55,4%.

Rys. 11 Struktura wiekowa ludności wsi Sierniki w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kcyni.

W 2015r. w Siernikach liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 14 osób, z czego 9 pozostawało bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Dwie osoby były w wieku poniżej 25 roku życia, a 5 w wieku 50+. Udział mieszkańców bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wsi wynosił 15,2% i był znacznie wyższy niż średnio w gminie - 10,1%. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy względem osób w wieku produkcyjnym był we wsi również wyższy (9,8%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni, ze świadczeń pomocy społecznej w 2015r. skorzystało łącznie 15 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 10,5% ogółu mieszkańców wsi i był wyższy niż średnio w Gminie (7,1%). Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, we wsi Sierniki sytuacja w tym zakresie była również niekorzystna niż średnio w gminie (dla wsi - 9,8%, dla gminy - 5,7%). Sierniki są wsią, która nie posiada zgłoszeń w zakresie prowadzenia „Niebieskich kart”.

Bezpieczeństwo publiczne we wsi, tak jak w całej gminie, zapewnia funkcjonujący w Kcyni Komisariat Policji. Według informacji uzyskanych od Policji w 2015r. w Siernikach popełniono 5 przestępstw kryminalnych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dawało wskaźnik przestępczości na poziomie 35. Wskaźnik ten był we wsi wyższy niż średnia dla gminy 32,8.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowanych w rejestrze REGON było zaledwie 5 podmiotów, z czego 3 należały do osób fizycznych. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 3,3 i był ponad 2-krotnie niższy niż średnia dla gminy wynosząca 6,9.

Sierniki posiadają znaczny udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem. Wynosił on 68% przy średniej dla gminy - 49%. W Siernikach ponadto wszystkie gospodarstwa domowe ogrzewane są piecami na paliwo stałe.

Główną rolę w animacji kultury w Gminie zapewnia Gminne Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni. Niestety we wsi nie działa żadna jego filia. Brak jest również na jej obszarze świetlicy wiejskiej, która mogłaby stanowić lokalne miejsce spotkań i wydarzeń kulturalnych. Mieszkańcy Siernik mogą natomiast korzystać ze świetlicy w sąsiednim Grocholinie.

Na terenie wsi znajduje się dwór z 1876 r., zbudowany w stylu klasycystycznym, który wpisano do rejestru zabytków. Znajduje się on jednak w złym stanie technicznym. Dwór otacza park krajobrazowy z 2 poł. XIX w. o powierzchni ok. 1,1 ha. Rośnie w nim cenny starodrzew, a wewnątrz parku zdobi staw. Ponadto znaleźć tam można pomniki przyrody: lipę o obwodzie 380 cm oraz jesion o obwodzie 280 cm.

Przez Sierniki przebiega droga gminna nr 090403Cc – Miastkowo – Sierniki.

Sytuację kryzysową w oparciu o obiektywne mierzalne wskaźniki w Siernikach zdiagnozowano w sferze społecznej oraz gospodarczej i środowiskowej. W sferach technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej nie zdiagnozowano sytuacji kryzysowej.

Tab. 18. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji Sierniki.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	8,4	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	15,2	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	9,8	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	9,8	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	0,0	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popelnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	35,0	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	3,3	6,9
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	67	49

- Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
- Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
- Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

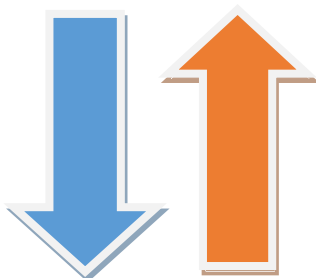
Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Sierniki. Z jednej strony przedstawiono negatywne zjawiska, które mają w niej miejsce, a z drugiej potencjał, jaki ma miejscowość.

Rys. 20 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Sierniki.

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych
- Wysoki odsetek osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo

Potencjały

- lokalizacja zabytkowego dworu wraz z otaczającym parkiem, które mogą stanowić w przyszłości atrakcję dla turystów lub przedsiębiorcy, który postanowi zainwestować w poprawę stanu technicznego obiektu i wykorzystania go dla rozwoju np. turystyki

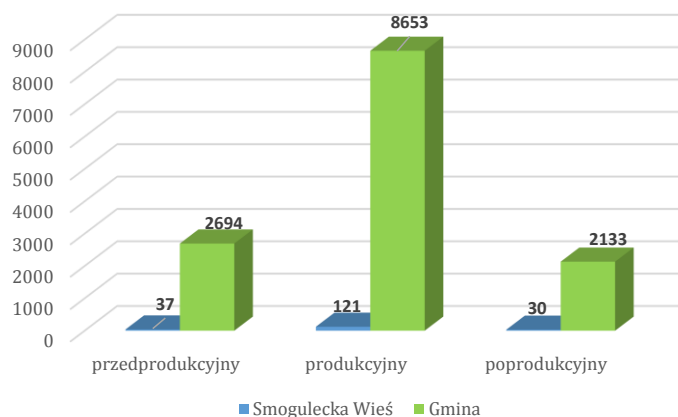
- Znaczna przestępczość we wsi mierzona liczbą czynów kryminalnych na 1000 mieszkańców
- Niekorzystne wskaźniki liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Wysoki udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogóle budynków
- Brak infrastruktury kulturalnej (np. świetlice wiejskiej)
- położenie przy drodze łączącej miejscowość z Kcynią
- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji Smogulecka Wieś

Smogulecka Wieś położona jest w zachodniej części gminy Kcynia, tuż przy granicy z województwem wielkopolskim. Sąsiaduje z: Mieczkowem, Nową Wsią Notecką, Laskownicą oraz Chwaliszewem.

Rys. 12 Struktura wiekowa ludności Smoguleckiej Wsi w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejski w Kcyni.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwało 188 osób, co stanowiło 1,4% ludności gminy. Największy udział wśród mieszkańców Smoguleckiej Wsi miały osoby w wieku produkcyjnym - 64,3%. W miejscowości niekorzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym w ogóle ludności, który wynosił 16% i był wyższy od średniej dla gminy wynoszącej 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego we wsi był nieco niższy niż średnio dla gminy (55,8%) i wynosił 55,4%.

W 2015r. w Smoguleckiej Wsi liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 7 osób, które pozostawały bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Tylko jedna osoba ukończyła 50 lat, natomiast nikt nie miał mniej niż 25 lat. Udział bezrobotnych

w ludności w wieku produkcyjnym wsi kształtował się na poziomie 5,8% i był niższy niż średnio w gminie (10,1%). Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy względem osób w wieku produkcyjnym był we wsi wyższy (6,6%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej we wsi w 2015r. skorzystało łącznie 11 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 5,8% ogółu mieszkańców wsi i był znacznie niższy niż średnio w gminie (7,1%). Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, w Smoguleckiej Wsi sytuacja w tym zakresie była nieznacznie lepsza niż w gminie (dla wsi wskaźnik ten wyniósł 4,3%, a dla gminy – 5,7%). Natomiast zdecydowanie gorzej na tle gminy wyglądała tu sytuacja dotycząca „Niebieskich kart”. Średnia dla gminy wynosiła 3,4 (liczba „Niebieskich kart” na 1000 mieszkańców), podczas gdy dla wsi 21,3. Smogulecka Wieś jest drugą (po wsi Ujazd) miejscowością wiejską w gminie, w której odnotowuje się tak wysoką liczbę „Niebieskich kart”.

Bezpieczeństwo publiczne we wsi zapewnia Komisariat Policji w Kcyni. W 2015 r. w Smoguleckiej Wsi popełniono 7 przestępstw kryminalnych, co w przeliczeniu na 1000 mieszkańców dawało wskaźnik przestępstw kryminalnych na poziomie 37,2. Wskaźnik ten był wyższy niż średnia dla gminy wynosząca 32,8.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowane w rejestrze REGON były 4 podmioty, w tym 2 osób fizycznych. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 1,7 i był znacznie niższy niż średnia dla gminy wynosząca 6,9.

Smogulecka Wieś charakteryzuje się także znacznym udziałem budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków – 55% przy średniej dla gminy wynoszącej 49%. W Smoguleckiej Wsi ponadto wszystkie gospodarstwa domowe ogrzewane są piecami na paliwo stałe.

W miejscowości nie działa filia Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki w Kcyni. Funkcjonuje natomiast świetlica wiejska, jednak stan techniczny budynku jest bardzo zły, wymaga on pilnego remontu, a także wyposażenia, by mógł pełnić swoje społeczne funkcje.

W Smoguleckiej Wsi znajduje się zespół dworsko-parkowy, należący do Agencji Nieruchomości Rolnych. Na północ od dworu (nie został włączony do OR) rozciąga się

park krajobrazowy o powierzchni 2,41 ha z2. poł. XIX w., z centralnie ulokowanym stawem, okolonym topolami. Wieś jest miejscem występowania endemicznego w Polsce gatunku sosny czarnej sprowadzonej tutaj z Bałkanów przez Hutten-Czapskich.

Przez wieś przebiega fragment szlaku rowerowego o zasięgu powiatowym. Całkowita długość szlaku to 70 km.

Funkcjonuje tu stacja uzdatniania wody, która obsługuje miejscowości Smogulecka Wieś, Mieczkowo, Chwaliszewo, Laskownicę. Smogulecka Wieś należy do miejscowości kompleksowo skanalizowanych, z której ścieki, na mocy porozumienia międzygminnego, odprowadzane są do oczyszczalni zlokalizowanej na terenie gminy Gołańcz. Przez wieś przebiega droga gminna nr 090418C Dobieszewo – Smogulecka Wieś oraz droga powiatowa nr 1927C Prostkowo – Smogulecka Wieś.

Sytuację kryzysową w oparciu o obiektywne mierzalne wskaźniki w Smoguleckiej Wsi zdiagnozowano w sferze społecznej oraz gospodarczej i środowiskowej. W sferach technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej nie zdiagnozowano sytuacji kryzysowej.

Tab. 5 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.

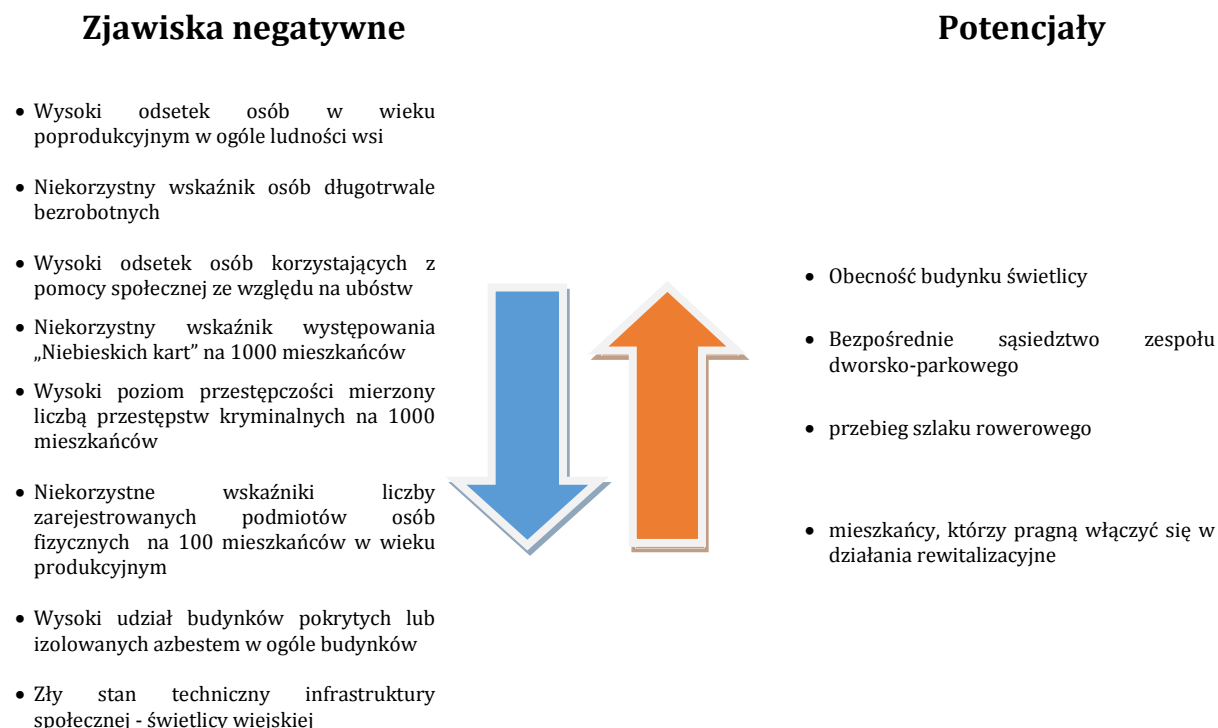
Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	16,0	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	5,8	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	6,6	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	4,3	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	21,3	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popęlnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	37,2	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	1,7	6,9
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	68	49

Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
 Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
 Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Smogulecka Wieś. Z jednej strony zestawiono negatywne zjawiska występujące w miejscowości, a z drugiej potencjał, jaki ona posiada.

Rys. 13 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.

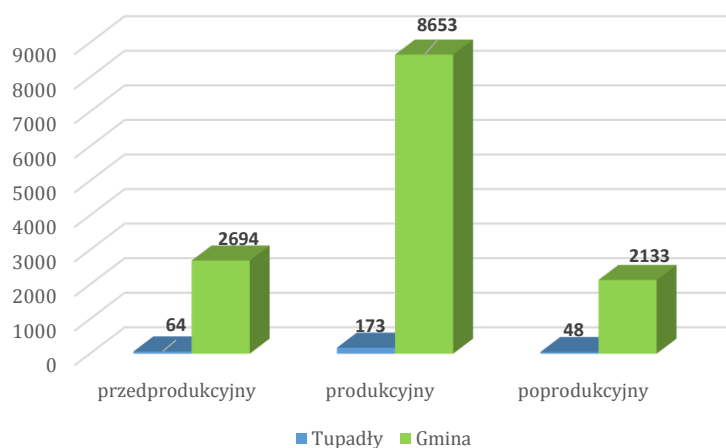
Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji Tupadły

Wieś leży w północno-centralnej części gminy Kcynia. Graniczy z Kcynią oraz następującymi miejscowościami gminy: Szczepice, Ujazd, Stalówka, Karmelita.

Na koniec 2015 r. wieś zamieszkiwało 285 osób, co stanowiło 2,1% mieszkańców gminy. Największy udział miały osoby w wieku produkcyjnym - 60,7%. Niekorzystnie kształtował się wskaźnik udziału osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosił 16,8% i był wyższy od średniej dla gminy - 15,8%. Wskaźnik obciążenia demograficznego w Tupadłach był wysoki i wynosił 64,7% przy średniej dla gminy 55,8%.

Rys. 14 Struktura wiekowa ludności wsi Tupadły w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejski w Kcyni.

W 2015r. w Tupadłach liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła 22 osoby, z czego 14 osób pozostawało bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Po 7 osób zarejestrowanych jako bezrobotne miało mniej niż 25 lat i ponad 50. Udział mieszkańców bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym wsi wynosił 12,7% i był wyższy niż średnio w gminie (10,1%). Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy względem osób w wieku produkcyjnym był we wsi również wyższy (8,1%) niż średnio w gminie, dla której wskaźnik ten wyniósł 5,9%.

Według Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r. we wsi Tupadły skorzystało łącznie 10 osób. Odsetek osób korzystających z pomocy wynosił 3,5% ogółu mieszkańców wsi i był o połowę niższy niż średnio w gminie – 7,1%. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, sytuacja w tym zakresie była korzystniejsza niż średnio w gminie. We wsi wskaźnik ten wynosił zaledwie 3,2% podczas gdy dla gminy 5,7%. Niewielu mieszkańców jest objętych tzw. „Niebieską kartą”. Wskaźnik ich liczby na 1000 mieszkańców wynosił zaledwie 3,5 przy średniej dla gminy 3,4.

O bezpieczeństwo publiczne dba Komisariat Policji w Kcyni. W 2015r. w Tupadłach nie popełniono żadnego przestępstwa kryminalnego.

Na koniec 2015 r. we wsi zarejestrowane w rejestrze REGON były zaledwie 9 podmiotów, w tym 6 należących do osób fizycznych. Poziom przedsiębiorczości mierzony wskaźnikiem liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym wynosił 3,5 i był prawie trzykrotnie niższy niż średnia dla gminy wynosząca 6,9.

Niestety Tupadły posiadają znaczny udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem. Ich udział we wsi wynosił 55% przy średniej dla gminy 49%. W miejscowości Tupadły ponadto wszystkie gospodarstwa domowe ogrzewane są piecami na paliwo stałe.

W Tupadłach działa świetlica wiejska, w której organizowane są spotkania i lokalne wydarzenia kulturalne. Na terenie wsi znajduje się dwór w stylu eklektycznym zbudowany w 2. poł. XIX wieku.

Wodę do wsi dostarcza Stacja Uzdatniania Wody w Kcyni. Planowana jest budowa na drogach gminnych na odcinkach o mniejszym natężeniu ruchu ścieżek rowerowych oraz trasy nordic walking biegnącej z Kcyni przez Tupadły z powrotem do Kcyni. Całość trasy ma składać się z 12 km dużej pętli i 8 km małej pętli.

Sytuację kryzysową w oparciu o obiektywne mierzalne wskaźniki w Tupadłach zdiagnozowano w sferze społecznej oraz gospodarczej i środowiskowej. W sferach technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej nie zdiagnozowano sytuacji kryzysowej.

Tab. 6. Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Tupadły.

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla wsi	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	16,8	15,8
Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	12,7	10,1
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	8,1	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	3,2	5,7
„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	3,5	3,4
Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popęlnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców	0,0	32,8
Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze	13	39,7
Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	55	49

- Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
- Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
- Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

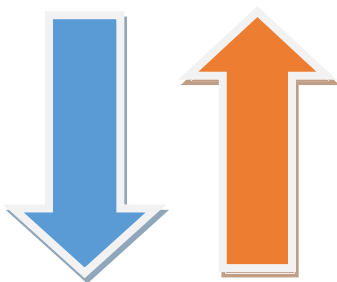
Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy dla wsi Tupadły. Z jednej strony zestawiono negatywne zjawiska występujące w miejscowości, a z drugiej potencjał, jaki ona posiada.

Rys. 15 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Tupadły.

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
- Wysoki udział bezrobotnych w ogólnej ludności w wieku produkcyjnym
- Wysoki odsetek długotrwale bezrobotnych
- Przeciętna liczba „Niebieskich kart” na 1000 mieszkańców
- Niekorzystne wskaźniki liczby zarejestrowanych podmiotów osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym
- Znaczny udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków

Potencjały

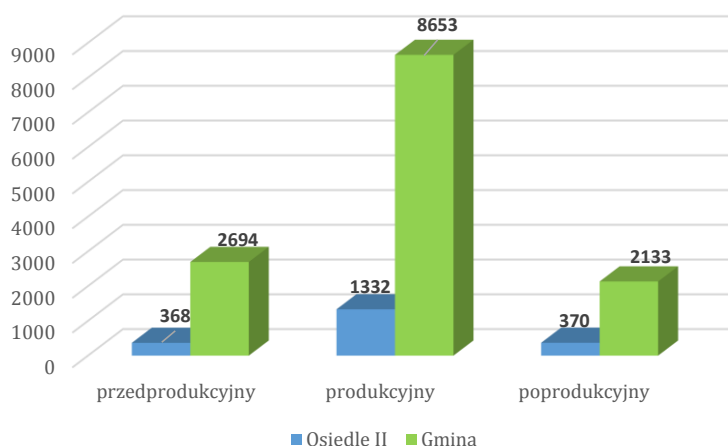
- infrastruktura umożliwiająca przygotowanie tras nordic walking
- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne
- Obecność infrastruktury kulturowej (świetlica wiejska)
- Lokalizacja dworu w stylu eklektycznym

Źródło: opracowanie własne.

Obszar rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr II)

Osiedle nr II położone jest w centralnej części miasta Kcynia. W skład osiedla wchodzi ulice: Ceglana, Cmentarna, Dworcowa, Farna, Gliniana, Kasztanowa, Libelta, Młyńska, Nowa, Ogrodowa, Parkowa, Rynek, Sądowa, Strażacka, Szubińska.

Rys. 16 Struktura wiekowa ludności Osiedla nr II w Kcyni w 2015 roku.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Miejskiego w Kcyni.

Na koniec 2015 r. Osiedle nr II zamieszkiwało 1805 osób, co stanowiło 13,4% mieszkańców gminy i 39,6% mieszkańców miasta Kcynia. Wśród osób zamieszkujących to Osiedle największy udział stanowiły osoby w wieku produkcyjnym ponad 64,6%. Niekorzystnie kształtował się udział osób w wieku poprodukcyjnym, który wynosił 17,5% i był wyższy od średniej dla gminy (15,8%).

W 2015 r. na Osiedlu nr II liczba bezrobotnych zarejestrowanych wynosiła łącznie 135 osoby, z czego 94 osoby pozostawało bez zatrudnienia powyżej 12 miesięcy. Dwadzieścia dwie osoby były w wieku poniżej 25 roku życia i 39 w wieku 50+. Udział mieszkańców bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym Osiedla nr II kształtował się na poziomie 11,6% i był wyższy niż średnio w gminie (10,1%). Również udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy powyżej 12 miesięcy w osobach w wieku produkcyjnym był na Osiedlu nr 2 wyższy (8,1%) niż średnio w gminie (5,9%).

Według danych Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni ze świadczeń pomocy społecznej w 2015 r. na Osiedlu skorzystały łącznie 192 osoby. Odsetek osób korzystających z pomocy był znaczny i wynosił 10,6% ogółu mieszkańców Osiedla, przekraczając tym samym znacznie średnią dla gminy 7,1%. Biorąc pod uwagę udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo, na Osiedlu nr II sytuacja w tym zakresie była również niekorzystna na tle gminy (dla osiedla - 9,0%, dla gminy 5,7%).

Osiedle nr II należy do terenów o największym w gminie udziale gospodarstw domowych, które ogrzewają mieszkania wykorzystując piecze na paliwo stałe (84,8%). Dodatkowo na to niekorzystne zjawisko nakłada się kumulacja ruchu samochodowego, który schodzi się w Centrum miasta. Tym samym na stosunkowo niewielkim obszarze, zwłaszcza w sezonie zimowym kumuluje się emisja szkodliwych pyłów i gazów. Problem ten jest dużo bardziej doskwierający niż na obszarach wiejskich, na których mimo stosowania tego samego źródła ciepła, dzięki względnie rozproszonej zabudowie i otwartej przestrzeni, problem niskiej emisji nie jest tak odczuwalny jak w przestrzeni miasta.

Sytuację kryzysową w oparciu o obiektywne mierzalne wskaźniki na Osiedlu nr II zdiagnozowano w sferze społecznej oraz środowiskowej. W sferach gospodarczej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej nie zdiagnozowano sytuacji kryzysowej.

Tab. 7. Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr II).

Nazwa wskaźnika	Wartość wskaźnika dla osiedla	Wartość wskaźnika dla Gminy
Udział ludności w wieku produkcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%)	17,9	15,8
Stosunek osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej względem ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%)	8,3	5,9
Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%)	9,2	5,7
Udział gospodarstw domowych użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych względem ogółu gospodarstw domowych danego obszaru	84,8	91,2

- Średnia wartość wskaźnika dla gminy Kcynia
- Wartości wskaźnika korzystne w stosunku do średniej dla gminy
- Wartości wskaźnika niekorzystne w stosunku do średniej dla gminy

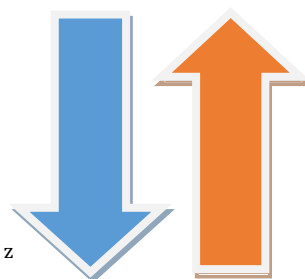
Źródło: opracowanie własne.

Poniżej przedstawiono podsumowanie diagnozy Osiedla nr II w mieście Kcynia. Z jednej strony zestawiono negatywne zjawiska, które mają w nim miejsce, a z drugiej potencjał, jaki występuje na tym terenie.

Rys. 17 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).

Zjawiska negatywne

- Wysoki odsetek ludności w wieku poprodukcyjnym
- Wysoki udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym
- Wysoki udział osób długotrwale bezrobotnych
- Niekorzystny wskaźnik liczby osób korzystającej z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo
- Znaczna liczba osób objętych „Niebieską kartą” na 1000 mieszkańców
- Wysoki poziom przestępczości mierzony wskaźnikiem przestępstw kryminalnych na 1000 mieszkańców
- Niska przedsiębiorczość

Potencjały

- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne
- Lokalizacja dawnego kina, które może pełnić nowe funkcje społeczne
- Na jego obszarze ulokowane są instytucje społeczne, m.in. ośrodek pomocy społecznej, ośrodek kultury
- Aktywny samorząd osiedlowy

- Wysoki odsetek budynków, których stan konstrukcji ogranicza lub uniemożliwia ich użytkowanie

Źródło: opracowanie własne.

II.4.2 Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych

Oprócz problemów zdiagnozowanych w oparciu o obiektywne wskaźniki i wskazanych w rozdziale II.4.2. zdiagnozowano również problemy, które na obszarze rewitalizacji zostały zidentyfikowane podczas konsultacji społecznych w odniesieniu do obszarów wiejskich. Należą do nich:

- z zakresu sfery społecznej: wysokie bezrobocie, co przekłada się na wysoki poziom ubóstwa, wysoki poziom uzależnienia (alkoholizm, narkotyki), wysoki poziom przestępczości, niewystarczający poziom uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym mieszkańców tych miejscowości oraz ich słabe zaangażowanie w prace na rzecz wsi – brak lokalnych liderów, stagnacja, duże zagrożenie mieszkańców tych obszarów wykluczeniem społecznym związane pośrednio z niskim poziomem wykształcenia lokalnej społeczności, brak zajęć, w tym sportowych dla dzieci i młodzieży, oferta Gminnego Centrum Kultury i Biblioteki niespełniająca oczekiwań młodzieży, brak domu dziennego pobytu dla osób starszych, duża emigracja osób za pracą, lepsza oferta nauki ponadgimnazjalnej w innych gminach, brak imprez kulturalnych na wsiach;
- z zakresu sfery gospodarczej: niski poziom przedsiębiorczości wynikający z wysokiego i długotrwałego bezrobocia oraz niskiego poziomu wykształcenia mieszkańców, brak dużych zakładów pracy pozwalających na znalezienie zatrudnienia w pobliżu miejsca zamieszkania oraz przyjmowanie uczniów szkół ponadgimnazjalnych na praktyki, mały popyt na produkty i usługi na lokalnym rynku z powodu ubóstwa, brak lokalnych tradycji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, brak targowiska oraz terenów pod inwestycje, brak rzemieślników, brak odpowiednich lokali na prowadzenie działalności gospodarczej, niska aktywność przedsiębiorcza związana z położeniem gminy (na granicy

województw);

- z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: trudny dostęp do podstawowych usług, poważna degradacja stanu technicznego obiektów budowlanych, w tym np. świetlic (Smogulecka Wieś - świetlica wymaga kapitalnego remontu), niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną, niski poziom obsługi komunikacyjnej obszarów wiejskich powodujący nawarstwianie się ich wykluczenie, brak kanalizacji, ścieżek rowerowych oraz terenów rekreacyjnych, zły stan techniczny chodników i gminnych dróg, niewykorzystane naturalne walory przyrodnicze gminy, brak oświetlenia niektórych obszarów;
- z zakresu sfery środowiskowej: zanieczyszczenie wód gruntowych nielegalnymi zrzutami ścieków, zanieczyszczenie powietrza poprzez spalanie odpadów, brak rozwiązań technicznych pozwalających na ochronę środowiska przyrodniczego.

Biorąc pod uwagę Osiedle nr II w Kcyni mieszkańcy podczas działań partycypacyjnych, do najważniejszych problemów zaliczyli ponadto:

- z zakresu sfery społecznej: wysoki poziom bezrobocia, w tym długotrwałego, znaczny udział ludności starszej, sukcesywne zmniejszanie się liczby mieszkańców, alkoholizm i przemoc w rodzinie, ogólny marazm (gł. wśród młodzieży) i apatia, zbyt mała liczba wydarzeń kulturalnych oraz imprez integracyjnych dla lokalnych mieszkańców, małe zainteresowanie mieszkańców tym, co dzieje się w ich najbliższym otoczeniu;
- z zakresu sfery gospodarczej: słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw i ich niewystarczająca ilość, niski stopień przedsiębiorczości związany z brakiem tradycji w prowadzeniu własnej działalności gospodarczej;
- z zakresu sfery przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej: niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną, niska jakość i mała użyteczność terenów publicznych np. parku miejskiego, znaczna degradacja stanu technicznego niektórych obiektów budowlanych – pustostany, duża degradacja budynków socjalnych, niski poziom obsługi komunikacyjnej i komunikacji z ościennymi miastami, niska jakość techniczna chodników i ulic, niedostateczne oświetlenie niektórych ulic,

niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do potrzeb mieszkańców, duży ruch samochodów (w tym ciężarowych);

- z zakresu sfery środowiskowej: zanieczyszczanie powietrza poprzez opalanie mieszkań odpadami, co powoduje obecność szkodliwych pyłów i gazów, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, i zdrowia ludzi oraz stanu środowiska przyrodniczego – magazyn chemikaliów.

Przedstawione powyżej wnioski z przeprowadzonych w gminie konsultacji pokrywają się w dużej mierze z wnioskami z przeprowadzonej analizy statystycznej obszarów rewitalizacji i wskazują na znaczne potrzeby rewitalizacyjne tych terenów. Wybór zatem właściwych zadań rewitalizacyjnych pozwoli na zniwelowanie dysproporcji rozwojowych tych terenów.

II.4.3 Potencjał obszaru rewitalizacji

Wytypowane do rewitalizacji obszary: **Grocholin, Sierniki, Smogulecka Wieś, Tupadły** oraz **Osiedle nr II** posiadają znaczny potencjał, dzięki któremu zaplanowane w odniesieniu do nich działania rewitalizacyjne przyczynią się do osiągnięcia zamierzonych celów rewitalizacyjnych, zwłaszcza z zakresu sfery społecznej.

W gminie funkcjonują różnego rodzaju organizacje pozarządowe, których działalność może wzmocnić pozytywne efekty procesów rewitalizacji. Do najważniejszych potencjałów **wsł Grocholin** należy zaliczyć:

- Obecność infrastruktury kulturalnej (świątlicy wiejskiej);
- Bardzo duże walory przyrodniczo – środowiskowe (rezerwat przyrody);
- Zabytki i atrakcje turystyczne.

Do głównych atutów **wsł Sierniki** należą:

- lokalizacja zabytkowego dworu wraz z otaczającym parkiem, które mogą stanowić w przyszłości atrakcję dla turystów lub przedsiębiorcy, który postanowi zainwestować w poprawę stanu technicznego obiektu i wykorzystania go dla rozwoju np. turystyki
- położenie przy drodze łączącej miejscowość z Kcynią
- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne

Smogulecka Wieś charakteryzuje się natomiast następującymi potencjałami:

- Obecność budynku świątlicy

- Bezpośrednie sąsiedztwo zespołu dworsko-parkowego
- przebieg szlaku rowerowego
- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne

Biorąc pod uwagę **wieś Tupadły** to do jej potencjałów można zaliczyć:

- infrastruktura umożliwiająca przygotowanie tras nordic walking
- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne
- Obecność infrastruktury kulturowej (świetlica wiejska)
- Lokalizacja dworu w stylu eklektycznym

W odniesieniu do **Osiedla nr II** w mieście Kcynia to do najważniejszych jego atutów należy zaliczyć przed wszystkim:

- mieszkańcy, którzy pragną włączyć się w działania rewitalizacyjne
- Lokalizacja dawnego kina, które może pełnić nowe funkcje społeczne
- Na jego obszarze ulokowane są instytucje społeczne, m.in. ośrodek pomocy społecznej, ośrodek kultury
- Aktywny samorząd osiedlowy

Dodatkowymi atutami gminy są bez wątpienia aktywnie działający Uniwersytet Trzeciego Wieku, Klub Seniora oraz silna rola kobiet w środowiskach lokalnych (m.in. KGW). Rozbudowana jest infrastruktura sportowa, choć pozostaje w dużej mierze niewykorzystana. Ponadto w gminie istnieją lokalne tradycje rolnicze i wytwarzane są produkty regionalne np. musztarda kcyńska. W gminie promuje się ekologię, co przekłada się na bardzo dobre warunki do rozwoju agroturystyki jako formy uzyskiwania dodatkowych dochodów poza rolnictwem oraz sposób na poniesienie poziomu życia mieszkańców na wsi.

III Proces rewitalizacji w gminie

III.1 Wizja obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu procesu

Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia jego obraz stanowiący efekt działań rewitalizacyjnych, będący jednocześnie pożądanym z punktu widzenia mieszkańców i innych interesariuszy. Pokazuje, jakie pozytywne skutki przyniosły wiązki przedsięwzięć. Kształt wizji odpowiada zarówno potrzebom i oczekiwaniom lokalnych społeczności, jak i zdiagnozowanym wcześniej problemom, a co za tym idzie – określonym na ich podstawie celom projektowanych działań.

Na poziomie diagnozy obszarów zdegradowanych stwierdzono wysoki poziom uzależnienia od pomocy społecznej, wynikający m.in z ubóstwa, bezrobocia czy niskiej aktywności społecznej. Na podstawie przeprowadzonych konsultacji społecznych stwierdzono, że jednym z rozwiązań tych problemów jest tworzenie grup samopomocowych. Ciąta te stanowią nieocenioną pomoc dla zinstytucjonalizowanych działań z zakresu pomocy społecznej. Umożliwiają one swoim uczestnikom zdobycie wiedzy o problemie, dają emocjonalne i społeczne oparcie umożliwiające czy ułatwiające zmierzenie się z problemem, pozwalają na wspólne zaspokajanie potrzeb dzięki wzajemnemu wsparciu, poznanie sposobów walki z danym problemem. Efektem tego rodzaju działań jest wytworzenie nowego rodzaju relacji międzyludzkich oraz nowego sposobu funkcjonowania w społeczności lokalnej.

Realizowane w ramach rewitalizacji przedsięwzięcia społeczne, „miękkie”, pozwolą na włączenie wykluczonych dotychczas mieszkańców w życie społeczne ich miejscowości. Pokaże, że wszyscy są tak samo wartościowi i istotni z punktu widzenia funkcjonowania lokalnej wspólnoty. Działania te zapobiegają odczuwaniu wstydu z powodu np. niższego statusu materialnego oraz strachu przed kontaktem z pozostałymi mieszkańcami. Realizowanie działań w miejscowościach, gdzie faktycznie zdiagnozowano problemy, ułatwi mieszkańcom możliwość udziału w projektach (zniknie chociażby problem związany z przemieszczaniem się między poszczególnymi miejscowościami gminy).

Dzięki procesowi rewitalizacji mieszkańcy obszarów wskazanych jako rewitalizowane staną się aktywnymi członkami lokalnej społeczności, odzyskają poczucie własnej wartości, nauczą się wzajemnego wsparcia i rozwiązywania problemów.

Poprawa infrastruktury społecznej ma niebagatelne znaczenie dla lokalnych społeczności. Dlatego w ramach procesów rewitalizacji zostanie położony nacisk na poprawę jej stanu i poziomu zagospodarowania terenów wokół niej. Ze względu na wagę dla mieszkańców poszczególnych miejscowości faktu posiadania pomieszczenia, z którego mogą korzystać do realizacji przedsięwzięć społecznych, zaplanowano modernizację budynku świetlicy wiejskiej. Dzięki temu działaniu mieszkańcy obszaru rewitalizacji np. Smoguleckiej Wisi zyskają przestrzeń do realizacji projektów społecznych – nie tylko tych o charakterze instytucjonalnym, ale również zaaranżowanych przez nich samych. Zakłada się bowiem, że wzrośnie poziom aktywności mieszkańców i ich chęć do samoorganizowania się.

W celu polepszeniu jakości życia w obrębie miejskiego obszaru rewitalizacji, zostaną podjęte działania związane z poprawą stanu środowiska związane przede wszystkim z energooszczędnością i niskoemisyjnością budynków. Ponadto zostaną podjęte działania mające na celu wzmocnienie więzi międzypokoleniowych i aktywności społecznej.

Zostaną podjęte działania związane z poprawą przestrzeni publicznych i obiektów publicznych, dzięki czemu staną się one atrakcyjne dla mieszkańców, którzy zyskają nowe miejsca do aktywnego samorealizacji pod względem kultury jak i np. rekreacji. W przypadku miejskiego obszaru rewitalizacji będzie to stanowić również odpowiedź na potrzeby mieszkańców związane z lokalnymi tradycjami, bowiem dzięki zaplanowanym przedsięwzięciom rewitalizacyjnym umożliwi się im pielęgnowanie swojej odrębności i prezentowanie jej zewnętrznemu otoczeniu społeczności.

W związku z powyższym Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia się następująco:

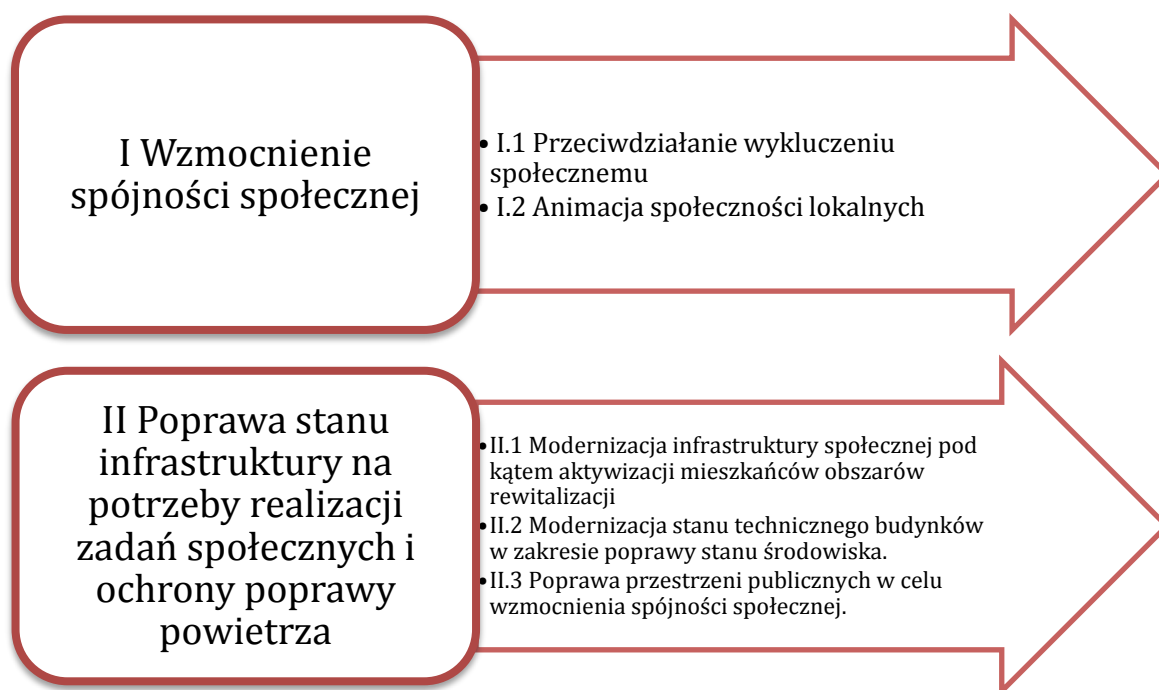
W wyniku wdrażania przedsięwzięć na obszarach rewitalizacji w gminie Kcynia wzrośnie jakość życia mieszkańców. Wsparcie pozwoli na przeciwdziałanie negatywnym zjawiskom w gospodarstwach domowy takim jak: bezrobocie, ubóstwo i zapobiegać będzie marginalizacji społecznej oraz wykluczeniu. Rozszerzeniu ulegnie oferta pozwalająca na integrację mieszkańców, w tym działania związane z integracją międzypokoleniową. Dzięki realizacji projektów społecznych mieszkańcy staną się bardziej zżyci, nauczą się współdziałania, aby pomagać swoim członkom.

Budynki publiczne służące mieszkańcom obszarów rewitalizacji zostaną zmodernizowane w sposób pozwalający na ich efektywne wykorzystywanie dla rozwoju mieszkańców. Zrealizowane zostaną działania mające wpływ na poprawę stanu środowiska naturalnego zwłaszcza na terenie rewitalizacji w mieście Kcynia. Przestrzenie publiczne zostaną zaprojektowane i przekształcone w miejsca przyjazne dla mieszkańców, na których będą realizowane projekty społeczne.

III.2 Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji

Analiza problemów w gminie Kcynia oraz wyniki konsultacji społecznych pozwoliły na wyodrębnienie następujących celów rewitalizacji oraz kierunków działań:

Rys. 18 Cele i kierunki działań w procesie rewitalizacji na obszarach rewitalizacji w gminie Kcynia.

Źródło: opracowanie własne.

W odniesieniu do zaprezentowanych powyżej celów i kierunków działania procesu rewitalizacji zostały określone poziomy ich osiągnięcia. Odniesiono się tutaj zarówno do wskaźników produktów, które powstaną w wyniku realizacji przedsięwzięć

i projektów rewitalizacyjnych, jak również do wskaźników oddziaływania (tj. w odniesieniu do zdiagnozowanych problemów).

Tab. 8. Wskaźniki osiągnięcia celów rewitalizacji.

Rodzaj wskaźnika	Wskaźnik	Wartość bazowa	Wartość docelowa
produktu/ rezultatu	<u>Cel 1. Wzmocnienie spójności społecznej</u>		
	[R] Liczba osób objętych [os.]	0	200
	[P] Liczba udzielonych porad [szt.]	0	60
	[P] Liczba zorganizowanych przedsięwzięć aktywizujących [szt.]	0	40
	<u>Cel 2. Poprawa stanu infrastruktury na potrzeby realizacji zadań społecznych i ochrony poprawy powietrza</u>		
	[P] Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją [m ²]	0	215 m ²
	[R] Liczba osób korzystających ze wspartych obiektów infrastruktury [os.]	20	970
	[P] Liczba budynków objętych programem usuwania azbestów i wyrobów zawierających azbest [ob.]	0	49
	[R] Redukcja emisji CO ₂ [Mg/rok]	0	592,70
oddziały- wania	Udział osób bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	10,1	9,6
	Udział długotrwale bezrobotnych w ogóle mieszkańców w wieku produkcyjnym [%]	5,9	5,6
	Udział osób otrzymujących świadczenia społeczne z powodu ubóstwa w ogóle mieszkańców [‰]	5,7	5,4
	Liczba Niebieskich kart na 1000 mieszkańców [‰]	3,4	3,0
	Wskaźnik przestępczości [‰]	32,8	28,5
	Wskaźnik przedsiębiorczości - liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze [%]	39,7	40,2
	Emisja CO ₂ (Mg/rok)*	52 021,88	50 693,89
	Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)	49,7	45,1

* uwzględniono wartość dla całej gminy, specyfikę zjawiska, które nie ogranicza się do zawężonych granic i dotyczy całości gminy.

Źródło: opracowanie własne.

III.3 Główne projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	Przedsięwzięcie/ projekt	Typ projektu	Opis projektu					
			Podmioty realizujące projekt	Zakres realizowanych zadań	Lokalizacja (miejsce przeprowadzenia projektu)	Szacunkowa wartość projektu (zł)	Prognozowane rezultaty	Sposób oceny i zmierzenia rezultatów w odniesieniu do celów rewitalizacji
OR Grocholin, OR Sierniki	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej							
	Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; I.2 Animacja społeczności lokalnej							
	G. 1 Moda na sukces – program aktywizacyjny dla mieszkańców Grocholina i Siernik	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	Projekt obejmuje organizację poradnictwa doradcy zawodowego, poradnictwa psychologicznego (w tym psychoedukacja uczestników projektu), rodzinnego oraz odnoszącego się do rozwiązywania problemu uzależnień i przemocy w rodzinie. Powołany zostanie animator społeczny inicjujący i koordynujący działania z zakresu profilaktyki społecznej, która koncentruje się na redukowaniu niedostosowania społecznego, patologii społecznych. W ramach przewidzianej w projekcie animacji społeczno-kulturalnej przewiduje się m.in. takie działania jak: zajęcia ruchowe, pikniki rodzinne, imprezy integracyjne, projekcje filmów. Będą one skierowane do rodzin osób bezrobotnych, borykających się z ubóstwem oraz do seniorów. Działania mają angażować całe rodziny, pozytywnie wpływać na ich więź i zmniejszenie poziomu agresji a tym samym spadek przemocy w rodzinie. Ponadto zapewniony zostanie dostęp do usług dla osób, które ze względu na niskie dochody i ubóstwo nie mogą pozwolić sobie na zapewnienie ich swoim dzieciom.	świetlica wiejska w Grocholinie	50.000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem w programie – 30 Liczba udzielonych porad – 60	Ankiety zadowolenia z poradnictwa Lista osób korzystających z działań profilaktycznych
OR Tupadły	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej							
	Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; I.2 Animacja społeczności lokalnej;							
	G.2 Animator kultury	społeczny	Miejsko-Gminny	Realizacja projektu zakłada zatrudnienie animatora działań społecznych, który będzie	świetlica wiejska w	30.000,00	Liczba osób biorących udział w	Listy obecności

	w świetlicy – aktywnie dla mieszkańców		Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	pełnił swoista rolę animatora społecznego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. W ramach zajęć prowadzonych dla osób borykających się z takimi problemami jak bezrobocie czy wiek senioralny zajmie się organizacją warsztatów i spotkań tematycznych. Projekt przewiduje również międzypokoleniową wymianę doświadczeń, co zaktywizuje osoby starsze, pozwoli im uwierzyć, że są jeszcze potrzebni oraz pozwoli osobom narażonym na wykluczenie społeczne włączyć się w realizację wspólnych inicjatyw – co w konsekwencji podniesie ich samoocenę a w dłuższej perspektywie zachęci do zmiany w swoim życiu.	Tupańskich		warsztatach – 15 Liczba zorganizowanych warsztatów/spotkań - 20 Liczba osób zatrudnionych przy projekcie - 1	Dokumentacja kadrowa
OR Smogulecka Wieś	CEL REWITALIZACJI: 1 Wzmocnienie spójności społecznej							
	Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu; I.2 Animacja społeczności lokalnej;							
	G.3 Bliżej Wsi – Bliżej Ciebie	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	Utworzenie Centrum Aktywności Lokalnej, którego celem jest aktywizowanie społeczności lokalnej i tworzenie poczucia przynależności do danego miejsca, lokalnych grup oraz mobilizowanie, ożywianie i wspieranie rozwoju społeczności lokalnych, w tym rozwoju kulturalnego. Grupy samopomocowe funkcjonujące w ramach CAL będą podstawą do organizowania środowiska lokalnego, a ich powołanie sprzyjać będzie wzmocnieniu spójności społecznej na konkretnym terenie. Planowane działania nastawione będą na przeciwdziałanie marginalizacji i wykluczeniu społecznemu mieszkańców. W pierwszym roku projektu (równocześnie z podjęciem działań inwestycyjnych) odbędą się spotkania formacyjne dla mieszkańców przedstawiające idee projektu, możliwość włączenia się mieszkańców w proces „ożywiania” budynku oraz obszaru go otaczającego; uwzględnia się zrealizowanie wizyty studyjnej w jednym z wyróżniających się Centrów Aktywności Lokalnej. Pierwszy rok działań obejmie cykl spotkań zmierzających do utworzenia grup	świetlica wiejska w Smoguleckiej Wsi	100.000,00	Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym objętych wsparciem – min. 9 os. Liczba osób zagrożonych ubóstwem lub wykluczeniem społecznym, u których wzrosła aktywność społeczna - 5 os.	Listy członków Lista osób korzystających ze wsparcia

			<p>samopomocy, zorientowanych w swej aktywności na zaspokojenie własnych potrzeb jak i potrzeb lokalnej społeczności dotkniętej specyficznymi problemami. Na tym etapie konieczne jest poddanie uczestników projektu informacyjnym oraz motywacyjnym oddziaływaniom specjalistów (np. psycholog, pedagog, oligofrenopedagog, pracownik socjalny, radca prawny, kurator, doradca zawodowy, profilaktyk, terapeuta, rehabilitant). Komunikaty zwrotne ze strony uczestników sesji lokalnych pozwolą na pogłębienie diagnozy problemów społecznych i bardziej efektywne dostosowanie działań animacyjnych.</p> <p>Po powołaniu grup (w pierwszym roku i kolejnych latach projektu) nastąpi poddanie ich członków konkretnym oddziaływaniom: edukacyjnym, psychoedukacyjnym, socjoterapeutycznym, profilaktycznym, terapeutycznym, doradczym, rehabilitacyjnym, które będą miały na celu podniesienie poziomu wiedzy, świadomości, umiejętności, kompetencji społecznych oraz motywacji do zmiany, następnie aktywności w rozwiązywaniu istniejących problemów społeczności.</p> <p>Animacja lokalna z wykorzystaniem lidera/ów kierowana będzie przez cały okres trwania projektu, z naciskiem na wzmocnienie środowiska w procesie rozwiązywania problemów będących przyczyną lub skutkiem wykluczenia społecznego (np. akcje wolontariackie grup, pikniki rodzinne, wyjazdy kulturowe, wycieczki, autorskie inicjatywy oddolne funkcjonujących grup itp.)</p> <p>W ramach projektu przewiduje się możliwość finansowania m.in. usług cateringowych podczas szkoleń i spotkań animacyjnych, przejazdów autobusem/busem, materiałów szkoleniowych i biurowych, kosztów ewentualnych działań animacyjnych –np. narzędzia do pielęgnacji terenu, lub inne wynikające z potrzeb grupy,</p>			
--	--	--	--	--	--	--

				pikników - typu produkty żywnościowe, nagrody w konkursach, działań i materiałów promocyjnych, kosztów utrzymania (media, ogrzewanie) oraz kosztów zarządzania.				
OR Smogulecka Wieś	CEL REWITALIZACJI: II Poprawa stanu infrastruktury na potrzeby realizacji zadań społecznych i ochrony poprawy powietrza							
	Kierunek działań: II.1 Modernizacja infrastruktury społecznej pod kątem aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji;							
	G.4 Remont i adaptacja na cele społeczne budynku świetlicy w Smoguleckiej Wsi	techniczny	Gmina Kcynia	Przygotowanie obiektu na potrzeby Centrum Aktywności Lokalnej – remont pomieszczeń z uwzględnieniem ich dostosowania do potrzeb osób niepełnosprawnych, wyposażenia kuchni i pozostałych pomieszczeń, w tym wyposażenia lokalu w pomoce dydaktyczne – np. rzutnik, laptop, ekran, tablica interaktywna, flipchart, publikacje, tablice edukacyjne itp., termomodernizacja, odnowienie zieleni obejścia.	świetlica wiejska w Smoguleckiej Wsi	1.000.000,00	Liczba wspartych obiektów infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,00251 ha Liczba osób korzystających ze zrewitalizowanych obszarów – 55 os.	Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru prac budowlanych
OR Kcynia	CEL REWITALIZACJI: II Poprawa stanu infrastruktury na potrzeby realizacji zadań społecznych i ochrony poprawy powietrza							
	Kierunek działań: II.1 Modernizacja infrastruktury społecznej pod kątem aktywizacji mieszkańców obszarów rewitalizacji; II.2 Modernizacja stanu technicznego budynków w zakresie poprawy stanu środowiska							
	G.5 Adaptacja kina na salę audytoryjną z zapleczem	techniczny	Gmina Kcynia	Realizacja takiego projektu przyczyni się do stworzenia przestrzeni pozwalającej na realizację przedsięwzięć społecznych, kulturalnych oraz animacyjnych, służących integracji społecznej. Adaptacja kina na salę audytoryjną i widowiskowo-kinową wraz z zapleczem przyczyni się do powstania nowej przestrzeni do dialogu międzypokoleniowego. Zakres prac obejmuje przystosowanie istniejącego budynku danego kina do pełnienia nowej, szerszej rozumianej funkcji, tj. oprócz seansów kinowych prowadzone będą spotkania w ramach projektu „KULTURALnie przeciw wykluczeniu społecznemu (U1)”, odbywać się będą	Dawne kino przy ul. Dworcowej	3.000.000,00	Ludność mieszkająca na obszarach objętych zintegrowanymi strategiami rozwoju obszarów miejskich – 1805 os. (uwzględniono wyłącznie podobszar OR Kcynia) Liczba wspartych obiektów	Dokumentacja projektowa Protokoły odbioru prac budowlanych

				spektakle, widowiska, szkolenia. Niezbędne jest wykonanie prac mających na celu przystosowania przestrzeni do udostępniania jej istniejącym stowarzyszeniom na działania integrujące społeczność lokalną, borykającą się z różnymi problemami społecznymi takimi, jak bezrobocie, ubóstwo, samotność, problemy w rodzinie (np. przemoc). Niezbędne jest przeprowadzenie robót budowlanych, które umożliwią udostępnienie przestrzeni dla działań społecznych (obecnie obiekt nie pełni swoich funkcji), w tym dostosowanie pomieszczeń, zapewnienie możliwości poruszania się osób niepełnosprawnych, zapewnienie warunków sanitarnych itp. (w tym wymianę instalacji elektrycznych, wewnętrznych sanitarnych czy wykonanie przyłączy wodno-kanalizacyjnych).			infrastruktury zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. Liczba osób korzystających z wybudowanych/ wyremontowanych budynków publicznych lub komercyjnych na obszarach miejskich – 900 os.	
OR Grocholín, OR Siemiki, OR Tupadły, OR Smogu-lecka Wład	G6 Wdrażanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	środowiskowy	Gmina Kcynia	Obiekty, w których znajdują się wyroby zawierające azbest na terenie Gminy Kcynia to głównie domy mieszkalne oraz budynki gospodarcze. Lokalizacja tego typu szkodliwego „odpadu” odnotowano również w miejscowościach wskazanych do rewitalizacji. Dotyczy on głównie starej zabudowy, która dominuje na obszarze rewitalizacji. Działania w ramach projektu będą zatem dotyczyły usunięcia materiałów zawierających azbest z domów mieszkalnych i budynków gospodarczych na obszarze rewitalizacji.	Budynki na obszarze rewitalizacji	1 000 000,00	Liczba budynków objętych programem – 49 ob.	Dokumentacja obejmująca informacje o usunięciu azbestu z danego obiektu

OR Kcynia	G7 Ograniczenie niskiej emisji z budynków jedno- i wielorodzinnych na terenie Gminy Kcynia poprzez wymianę źródła ciepła	środowiskowy	Gmina Kcynia	Działanie to skierowane jest do mieszkańców, administratorów i zarządców budynków zlokalizowanych na terenie gminy Kcynia. Obejmuje: wymianę kotłów węglowych na kotły węglowe V klasy; wymiana kotłów węglowych na gazowe; montaż kotłów biomasowych.	Budynki mieszkalne zlokalizowane na OR Kcynia	200 000,00	Redukcja emisji CO2 - 592,70 Mg/rok	Audyty energetyczne
-----------	---	--------------	--------------	--	---	------------	-------------------------------------	---------------------

III.4 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne
OR Kcynia	1.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej;	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu, I.2 Animacja społeczności lokalnych	
		społeczny	<u>U.1 KULTURALNIE przeciw wykluczeniu społecznemu</u> Kluczowym założeniem projektu jest podjęcie działań włączających w życie społeczne i integrujących mieszkańców obszaru rewitalizacji. Jednym z narzędzi służących przeciwdziałaniu marginalizacji osób ubogich, starszych czy bezrobotnych jest zaproszenie do wspólnego uczestniczenia w inicjatywach opartych na kulturze oraz wzmocnieniu tożsamości lokalnej. Zaangażowanie grup wykluczonych polegać będzie na zaproszeniu na zajęcia poświęcone opowiadaniu lokalnych historii miasta, wystawy, skierowane zarówno do dzieci i młodzieży, jak i osób dorosłych. Dzięki temu rozszerzeniu ulegnie oferta spędzania czasu wolnego wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji. Wspólne uczestnictwo w przedsięwzięciach kulturalnych, społecznych i edukacyjnych opartych o lokalne tradycje pozwoli zaktywizować mieszkańców oraz poprawi ich jakość życia - wzrośnie poczucie tożsamości lokalnej i integracja mieszkańców, co pozwoli przezwyciężyć problemy społeczne OR.
OR Kcynia	2.	CEL REWITALIZACJI: II Poprawa stanu infrastruktury na potrzeby realizacji zadań społecznych i ochrony poprawy powietrza	

		<p>Kierunek działań: II.3 Poprawa przestrzeni publicznych w celu wzmocnienia spójności społecznej</p> <p>przestrzenno-funkcjonalny</p>	<p><u>U.2 Rewitalizacja parku miejskiego – stworzenie części rekreacyjnej</u></p> <p>Park miejski nie spełnia swojej funkcji społecznej i uniemożliwia aktywizację mieszkańców obszaru rewitalizacji, ze szczególnym uwzględnieniem osób starszych. Brakuje przestrzeni, w której osoby w wieku senioralnym mogłyby bezpiecznie i aktywnie spędzać czas. Obecny stan alejek i brak oświetlenia zniechęca osoby o ograniczonej mobilności do korzystania z infrastruktury. Tym samym brakuje miejsca, które pozwoliłoby seniorom wspólnie spędzić czas, co korzystnie oddziaływałoby na ich samopoczucie i więź z miejscem zamieszkania. Ponadto park będzie stanowił element przestrzenny działań w ramach projektu „KULTURALnie przeciw wykluczeniu społecznemu (U1)”, w ramach którego integracja mieszkańców OR opierać się będzie na kultywowaniu historii i dziedzictwa kulturalnego miasta i regionu, m.in. spacerów fotograficznych, zajęć plenerowe podejmujące tematykę pałuckiej sztuki ludowej (której Kcynia jest silnym ośrodkiem). Z tego też powodu niezbędne jest zapewnienie warunków dla powyższych inicjatyw, poprzez określenie przebiegu alejek wraz z ich wykonaniem lub naprawą, wykonaniu oświetlenia i uzupełnienia małej architektury i nasadzeń. Przełoży się to na stworzenie przestrzeni pozwalającej na integrację osób narażonych na marginalizację społeczną ze względu na wiek lub sytuację finansową.</p>
OR Kcynia	3.	<p>CEL REWITALIZACJI: II Poprawa stanu infrastruktury na potrzeby realizacji zadań społecznych i ochrony poprawy powietrza</p> <p>Kierunek działań: II.2. Modernizacja stanu technicznego budynków w zakresie poprawy stanu środowiska.</p> <p>środowiskowy</p>	<p><u>U.3 Termomodernizacja budynków wielorodzinnych</u></p> <p>Projekt zakłada poprawę efektywności energetycznej budynków mieszkalnych na obszarze rewitalizacji, gdzie koncentruje się stara zabudowa (kamienice), gdzie oprócz nieefektywnego i nie ekologicznego źródła ciepła mieszkańcy borykają się z problemem strat ciepła. Budynki ze względu na znaczną kosztochłonność działań termomodernizacyjnych i ograniczone środki właścicieli nieruchomości nie były poddawane działaniom modernizacyjnym, zapewniającym spełnienie wymagań energetycznych. Niezbędne jest ocieplenie ścian zewnętrznych, dachów i stropodachów, wymiana okien i drzwi i inne działania związane z termomodernizacją budynków. W miarę możliwości należy zostanie zapewnione wsparcie gminy w procesie termomodernizacji</p>

OR Kcynia, OR Grocholin, OR Sierniki, OR Tupadły, OR Smogu-lecka Wieś	4.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;	
		społeczny	<u>U.4 Kształcenie w zakresie języków obcych</u> Projekt zakłada realizację zajęć językowych z zakresu języka angielskiego dla dzieci od poziomu przedszkolnego. Byłyby to zajęcia o charakterze „dodatkowym”, pozaszkolne, prowadzone na OR Kcynia oraz w świetlicach wiejskich na obszarze rewitalizacji. Zajęcia te mają zapobiegać wykluczeniu społecznemu przez udział w nich dzieci z rodzin biedniejszych, których nie stać na udział w płatnych kursach językowych. Tym samym mieszkańcy, którzy z racji bezrobocia lub niskich dochodów będą mogli skierować bezpłatnie dzieci na zajęcia. Projekt pozwoli więc wyrównać szanse w dostępie do nauki osobom borykającym się z ubóstwem. Dzieci z takich rodzin nie będą się dzięki temu czuły, że są „gorsze”. Poczują, że są równo traktowane co w konsekwencji może pozytywnie wpłynąć na ich relacje z rówieśnikami oraz dalsze decyzje życiowe, w tym m.in. pozwalające wyjść z tzw. błędnego koła dziedziczenia ubóstwa. Ponadto znajomość języków obcych (zwłaszcza angielskiego) zwiększy konkurencyjność osób wchodzących na rynek pracy, co w przypadku przeciwdziałania bezrobocia jest szczególnie istotne.
OR Grocholin, OR Sierniki, OR Tupadły, OR Smogu-lecka Wieś	5.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu	
		społeczny, gospodarczy	<u>U.5 Wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej</u> W związku ze zdiagnozowaniem na obszarach rewitalizacji niskiego poziomu przedsiębiorczości, zaproponowany został projekt mający na celu wspierać osoby podejmujące się prowadzenia własnej działalności gospodarczej oraz już ją prowadzące. Wsparcie może mieć np. charakter kursów, organizacji doradztwa prawnego czy księgowego albo wsparcia w promocji firmy. Jest to istotne, ponieważ osoby bezrobotne mogą podjąć się prowadzenia działalności, co przełoży się na zmniejszenie stopy bezrobocia, zaś to przekłada się na ograniczenie marginalizacji spowodowanej brakiem pracy i związanym z tym często ubóstwem.
OR Kcynia	6.	CEL REWITALIZACJI: I Wzmocnienie spójności społecznej	
		Kierunek działań: I.1 Przeciwdziałanie wykluczeniu społecznemu;	
		społeczny	<u>U.6 Ułatwienie powrotu na rynek pracy kobietom wychowującym dzieci</u>

			<p>Jednym z problemów zdiagnozowanych na OR Kcynia jest bezrobocie, które dotyczy m.in. kobiet mających problem z powrotem na rynek pracy po wychowaniu dziecka. Przerwa w pracy zawodowej, oraz dynamiczne zmiany na rynku pracy utrudniają ten powrót. Problem narasta, gdy kobieta musi podjąć decyzję związaną z dalszą opieką nad dzieckiem. Niestety nie wszyscy mają możliwość oddania dzieci pod opiekę dziadków a ograniczona liczba miejsc w publicznych przedszkolach zmusza je do korzystania z usług prywatnych, co jest bardzo kosztochłonne. W takim przypadku kobiety rezygnują z pracy, z której zasadnicza część dochodu przeznaczona będzie na opiekunkę lub prywatne przedszkole. Obecnie funkcjonujące na terenie Osiedla II przedszkole gminne dysponuje zbyt małą liczbą miejsc, przez co wiele rodzin zostaje pozbawionych dostępu do tego rodzaju opieki dla dzieci. Stanowi to blokadę dla kobiet chcących wrócić do aktywności zawodowej, które muszą pozostać w domach i zajmować się dziećmi. Zadanie polegać będzie na rozbudowie istniejącej infrastruktury przedszkolnej na obszarze rewitalizacji w Kcyni lub przeprowadzeniu innych działań inwestycyjnych, pozwalających na zwiększenie liczby miejsc przedszkolnych. Działanie to przełoży się pozytywnie na wzrost aktywności zawodowej mieszkańców obszaru rewitalizacji.</p>
--	--	--	---

III.5 Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz podmiotami i ich działaniami realizowanymi na obszarze rewitalizacji

W zasadach regulujących procesy rewitalizacji podkreśla się konieczność integracji realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zapewnienia ich kompleksowości. Przepisy nakazują, aby zadania były spójne i nie powodowały "rozgraniczenia" rewitalizacji na osobne sfery społeczne, gospodarcze, itd., ale aby one wzajemnie się uzupełniały. Zagwarantowaniu tego służą mechanizmy komplementarności, o których mowa szczegółowo w Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020.

Tab. 9 Rodzaje komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Rodzaj komplementarności	Charakterystyka
Przestrzenna	Projekty realizowane w ramach rewitalizacji muszą oddziaływać na obszar rewitalizacji, nawet jeśli w wyjątkowych przypadkach realizowane są poza nim. Nie można doprowadzić do sytuacji, w której nastąpi rozprzestrzenienie się jakiegoś problemu poza obszar rewitalizacji.
Problemowa	Realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych projekty powinny się przenikać i wzajemnie uzupełniać. Komplementarność ta wymaga koordynacji na wyższym poziomie, przy uwzględnieniu strategicznych decyzji wynikających często z innych dokumentów, a odnoszących się również do obszaru rewitalizacji.
Proceduralno-instytucjonalna	Służy stworzeniu spójnego systemu realizacji, rozumianego jako połączenie sprawnych procedur oraz podmiotów odpowiedzialnych za wdrażanie konkretnych projektów.
Międzyokresowa	Odnosi się do spójności przedsięwzięć wdrażanych w poprzednim programowaniu, a tych projektowanych obecnie.
Źródła finansowania	Oznacza łączenie różnych rodzajów środków do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Źródło: opracowanie własne na podstawie *Wytycznych w zakresie rewitalizacji w programach operacyjnych na lata 2014-2020*.

Komplementarność przestrzenna

W Programie Rewitalizacji zaproponowano szereg przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych, które realizowane będą na wyznaczonych w efekcie pogłębionej diagnozy obszarach rewitalizacji. W żadnym wypadku działania nie będą prowadzone poza obszarem rewitalizacji. Realizację projektów miękkich zaplanowano w budynkach zlokalizowanych w miejscowościach objętych rewitalizacją (np. projekt **G4** stanowić będzie infrastrukturalną bazę dla projektu społecznego nr **G3**). Jedynie w przypadku

projektu „Moda na sukces...” skierowanego do mieszkańców obszarów rewitalizacji Grocholin i Sierniki mieszkańcy Siernik korzystać będą ze świetlicy wiejskiej w Grocholinie. Wynika to z faktu braku na terenie Siernik budynku czy lokalu ogólnodostępnego, z którego mieszkańcy mogliby korzystać przy realizacji przedsięwzięć społecznych czy kulturalnych. Koncentracja przestrzenna zapewniona została również na poziomie spójności zadań podstawowych oraz uzupełniających. Przykładem jest tu projekt **G.5** „Adaptacja kina na salę audytoryjną z zapleczem”, który będzie stanowił miejsce szeroko pojętej aktywizacji mieszkańców obszaru rewitalizacji OR Kcynia oraz będzie miejscem realizacji projektu **U.1** „KULTURALnie przeciw wykluczeniu społecznemu”. Jako element uzupełniający dla powyższych projektów jest rewitalizacja przestrzeni parkowej (**U.2**) w ramach której prowadzona będzie plenerowa część projektu **U.1**. W związku z zasadą wykluczającą ryzyko „przeniesienia” problemów poza obszar rewitalizacji ze wspartej infrastruktury korzystać z nich będą mogli wszyscy mieszkańcy gminy narażeni na wykluczenie społeczne. Jest to efekt znaczenia i pozycji Kcyni jako centralnej miejscowości gminy, pełnienia przez nią funkcji ośrodka rozwoju lokalnego a przede wszystkim konieczności wyznaczania impulsów dla dalszych pozytywnych przemian społecznych, wykraczających poza obszar rewitalizacji

Komplementarność problemowa

W ramach niniejszego dokumentu zaplanowano przedsięwzięcia i projekty rewitalizacyjne o charakterze podstawowym i uzupełniającym. Na liście przedsięwzięć podstawowych zadbano o to, aby przedsięwzięcia infrastrukturalne stanowiły wsparcie i uzupełnienie do przedsięwzięć mających aktywizować mieszkańców. Z tego względu cel 2 rewitalizacji w gminie Kcynia podkreśla, że infrastruktura powinna zostać zrewitalizowana na potrzeby mieszkańców zapewnienia zarówno właściwych warunków świadczenia usług społecznych, jak również. Wszelkie działania inwestycyjne mają pełnić zatem rolę „służebną” wobec przedsięwzięć społecznych. Ponieważ w większości obszarów wiejskich będących obszarami rewitalizacji istnieje już infrastruktura społeczna w postaci świetlic wiejskich, na liście przedsięwzięć podstawowych znalazło się tylko jedno o charakterze infrastrukturalnym. Dotyczy ono remontu świetlicy wiejskiej w Smoguleckiej Wsi, która ze względu na bardzo zły stan techniczny i braki w wyposażeniu, nie może być wykorzystywana zgodnie z przeznaczeniem i jej docelową funkcją społeczną.

Działania zarówno z listy podstawowej, jak i uzupełniającej mają bezpośrednio oraz pośrednio pomagać w rozwiązaniu zdiagnozowanych problemów. Działania zapraszające do aktywizacji mieszkańców mają włączyć w życie społeczne osoby, które z racji sytuacji życiowej (ubóstwa, bezrobocia, wieku) wycofują się, rezygnują z aktywności z powodu wstydu, obawy przed oceną sąsiadów oraz z powodów czysto ekonomicznych. Ponadto działania aktywizacyjne zaprojektowane w świetlicach wiejskich mają zaprosić do wspólnego uczestnictwa wszystkie rodziny, w tym te, w których nastąpiła dezintegracja i rozpad więzi rodzinnych, co w połączeniu z problemami z pracą i ubóstwem prowadzi do koncentracji takich problemów jak alkoholizm i przemoc domowa, przestępczość. Wspólnemu uczestnictwo w różnego rodzaju inicjatywach pozwoli zahamować rozpad rodziny oraz pozwoli wskazać pozostałym mieszkańcom sposoby na przeciwdziałanie niekorzystnym zjawiskom społecznym. Zapewnienie atrakcyjnej oferty wsparcia i zajęć dodatkowych na obszarach wiejskich, zwiększy integrację mieszkańców, przyczyni się do wzrostu spójności społecznej i odpowiedzialność za własne miejsce zamieszkania. Może tym samym przyczynić się do spadku aktów wandalizmu, przemocy, czynów karalnych popełnionych pod wpływem alkoholu a tym samym przyczyni się do spadku przestępczości.

W ramach programu zaplanowana no również zadania, które mają przyczynić się do poprawy sytuacji na rynku pracy. Należy tu wymienić projekt U.5 „Wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej” planowany do realizacji na podobozarach w części wiejskiej gminy, jak element uzupełniający dla działań aktywizacyjnych. Dzięki odpowiednio ukierunkowanemu wsparciu przyszłych przedsiębiorców, może zostać pobudzony potencjał gospodarczy mieszkańców. W przypadku obszaru rewitalizacji w Kcyni zadaniem wpływającym pośrednio na zmniejszenie bezrobocia jest ułatwienie kobietom powrotu do pracy poprzez zapewnienie większej liczby miejsc opieki nad najmłodszymi (U6).

Szczególne komplementarnością problemową charakteryzują się ponadto projekty ukierunkowane na poprawę stanu środowiska przyrodniczego poprzez likwidację szkodliwych odpadów azbestowych (G6), przeciwdziałanie niskiej emisji poprzez wymianę starych pieców na paliwo stałe (G7) czy termomodernizację budynków (U3).

Komplementarność proceduralno-instytucjonalna

Za wdrażanie projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych odpowiedzialny jest przede wszystkim Burmistrz Kcyni. Projekty miękkie zostały również zgłoszone przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni oraz Zarząd Osiedla nr II w Kcyni. Nie wyklucza się – na etapie realizacji konkretnych projektów – włączenia jako ich wykonawców także organizacji pozarządowych czy lokalnych liderów. Zwłaszcza prawdopodobne jest to na terenach wiejskich, gdzie mieszkańcy w dużej mierze sami organizują życie społeczne i kulturalne. Lokalne stowarzyszenia zajmujące się pielęgnowaniem tradycji przede wszystkim realizować mogą działania z tej sfery. Duże wsparcie stanowią także Gminne Centrum Kultury i Biblioteki, które wspierać może MGOPS na etapie organizacji imprez, pikników, tj. przy konkretnych projektach. Niewątpliwie jednak to Gmina i Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej będą liderami realizowanych projektów i przedsięwzięć, koordynując wszystkie związane z nimi działania.

Komplementarność międzyokresowa

W poprzednim programowaniu gmina opracowała *Lokalny Program Rewitalizacji Miejsowości Kcynia na lata 2010-2016*. W przeprowadzonej na potrzeby tego dokumentu diagnozie zapisano, że procesy rewitalizacji powinny objąć znaczną część miasta, w tym przede wszystkim ul. Libelta, Ogrodową, Rynek, 22 Stycznia (znajdujące się tam tzw. glinianki). Zasadniczym celem rewitalizacji była poprawa stanu infrastruktury technicznej (w szczególności drogowej) na terenie miasta Kcynia, co miało się przełożyć na poprawę warunków inwestowania, rozwoju gospodarczego i społecznego, warunków życia mieszkańców, przyciągnięcie turystów i inwestorów. Zaprojektowane zadania, które miały realizować ten cel, to m.in. rewitalizacja Rynku, przebudowa ciągu pieszo-jezdnego przy ul. Libelta i Ogrodowej, zagospodarowanie przestrzeni na sale widowiskowe i wystawowe oraz izbę muzealną, budowę centrum społeczno-kulturalnego w parku miejskim, budowę centrum sportowo-rozrywkowego oraz remonty ulic. Do tej pory udało się przebudować ciąg pieszo-jezdny, wyremontować część ulic w Kcyni, które znajdowały się w złym stanie technicznym, zrewitalizowano Rynek. Część parku miejskiego została zagospodarowana na skatepark. Pozostałe projekty nie zostały zrealizowane. Tym samym realizacja programu rewitalizacji ma na celu nie tyle kontynuację działań infrastrukturalnych, które miały stanowić tło dla zadań społecznych. Założono bowiem, że w pierwszej kolejności

(w ramach LPR do 2016 roku) niezbędne jest zapewnienie bezpiecznej i odpowiadającej oczekiwaniom społecznym przestrzeni publicznej. Co prawda, w obecnym programie zamieszczono zadanie infrastrukturalne związane ze stworzeniem przestrzeni dla mieszkańców (zadanie „Adaptacja kina na salę audytoryjną z zapleczem”), ale stanowi ona kontynuację zamierzeń inwestycyjnych z poprzedniego programu a ponadto ma stanowić miejsce dla działań „miękkich” takich, jak „KULTURALnie przeciw wykluczeniu społecznemu”. Przestrzenią dla realizacji wspomnianego wyżej projektu społecznego będzie również zrewitalizowany Rynek, w ramach np. zajęć i wydarzeń plenerowych.

Komplementarność źródeł finansowania

Zapewnienie komplementarności problemowej w ramach rewitalizacji w Gminie Kcynia związane jest komplementarnością źródeł finansowania. Wśród przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono różną strukturę finansowania. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne finansowane będą ze środków publicznych (wkład własny Gminy, fundusz sołecki), środków prywatnych (środki organizacji pozarządowych, środki właścicieli nieruchomości, granty fundacji korporacyjnych, kredyty) oraz w ramach możliwego wsparcia z regionalnych, krajowych oraz unijnych programów (Regionalny Program Operacyjny Województwa Kujawsko-Pomorskiego na lata 2014-2020, Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Wojewódzki Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej, Rządowy Program na rzecz Aktywności Społecznej Osób Starszych, Bank Gospodarstwa Krajowego, Fundusz Termomodernizacji i Remontów). Komplementarność źródeł finansowania obejmie również synergii pomiędzy projektami społecznymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz infrastrukturalnymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego).

III.6 Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców oraz innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji

Procesom rewitalizacji towarzyszyć powinna możliwie szeroka partycypacja społeczna. Włączanie mieszkańców (funkcjonujących jako osoby prywatne, przedsiębiorcy, działacze społeczni, liderzy lokalni itp.) umożliwić ma przeprowadzenie „pełnej” rewitalizacji. Pozwoli jednocześnie integrować lokalną społeczność i może

pobudzić do większej solidarności społecznej. Rodzi też odpowiedzialność za gminę rozumianą jako wspólnotę mieszkańców i jednostkę administracyjną.

III.6.1 Partycypacja społeczna na etapie opracowywania Programu Rewitalizacji

Udział mieszkańców w procesie opracowywania dokumentu zapewniony został przede wszystkim przez szereg spotkań konsultacyjnych w różnych miejscowościach gminy. Pierwsze spotkanie miało miejsce 21 września 2016 r. w godzinach popołudniowych. Zaproszenia do udziału w nim trafiły do radnych Rady Miejskiej w Kcyni, sołtysów i przewodniczących samorządów osiedlowych, kierowników komórek organizacyjnych Urzędu Miejskiego, kierowników jednostek organizacyjnych oraz przedstawicieli organizacji pozarządowych. Ogłoszenie zostało udostępnione również na stronie internetowej, aby zapewnić możliwość udziału wszystkim zainteresowanym mieszkańcom. Celem spotkania było omówienie wyników prac nad wskaźnikami dotyczącymi obszarów zdegradowanych na terenie gminy oraz przeprowadzenie pogłębionej analizy problemów tych obszarów.

Tab. 10 Problemy gminy według wskazań uczestników warsztatu.

Obszar gminy	Wskazane problemy
miejski	<p><u>Sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - niski poziom uczestnictwa w życiu publicznym przy wysokich wymaganiach w stosunku do gminy i postawie roszczeniowej wobec opieki społecznej, - skupienie się osób niezaradnych społecznie w jednym obszarze (np. ul. Młyńska, Klasztorna), - brak nacisku na języki obce i nowoczesne technologie w szkołach, co umożliwiłoby większą konkurencyjność na rynku pracy, - wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym, - niska chęć współpracy wśród mieszkańców, - brak inicjatyw społecznych, - bezradność, - powielanie niskich standardów życiowych, - brak opieki nad dziećmi do lat 3, - niski poziom usług świadczonych przez ZOZ, - narkomania, - żebractwo, - niska aktywność sektora pozarządowego. <p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mała liczba większych przedsiębiorstw, - niski poziom przedsiębiorczości jako efekt niskiego poziomu wykształcenia, - brak wsparcia ze strony samorządu w zakresie rozwoju działalności gospodarczej, - brak rozwoju rzemiosła, - brak szkoleń z zakresu prowadzenia działalności gospodarczej.

	<p><u>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - niezagospodarowane tereny po gliniankach przy ul. Nowej, - brak amfiteatru/miejsca na imprezy czy koncerty, niedostosowany do potrzeb budynek centrum kultury, - mała dostępność do zabytków (możliwość zwiedzania), - niewystarczające ciągi komunikacyjne – piesze, ścieżki rowerowe, - brak urządzonej zieleni publicznej wokół budynków wielorodzinnych, - brak połączenia kolejowego z dużymi miastami, - słabo rozwinięta sieć Internetu, - niewystarczająca liczba parkingów, - brak miejsca spotkań dla mieszkańców, w tym dla młodzieży. <p><u>Sfera techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zły stan techniczny budynku dworca PKP, - zaniedbane budynki, - małe i o niskiej funkcjonalności budynki Przedszkola Miejskiego i zabytkowego budynku GCKiB przy ul. Libelta, - duża część budynków w centrum miasta wymaga termomodernizacji. <p><u>Sfera środowiskowa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak sieci gazowej w niektórych częściach miasta, - brak zainteresowania mieszkańców rozwiązaniami energooszczędnymi i chroniącymi środowisko, - niska świadomość dotycząca zatrucia środowiska przez spalanie śmieci w gospodarstwach domowych, - zbyt mała i nieefektywna oczyszczalnia ścieków, - zadymienie miasta w sezonie grzewczym, - duży ruch samochodów (brak obwodnicy), - zanieczyszczone ciekł wodne, - występowanie dzikich wysypisk śmieci.
wiejski	<p><u>Sfera społeczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - bezrobocie, - ubóstwo, - niski poziom uczestnictwa w życiu kulturalnym, - izolacja społeczna osób starszych, - poczucie bezradności i braku wpływu na otoczenie, - brak działań budujących wspólnotę między starszymi a młodymi mieszkańcami, - niedostateczne zaangażowanie mieszkańców w działania na rzecz własnej miejscowości – „niech gmina zrobi”, - historyczne uwarunkowania w środowiskach popegeerowskich ograniczające przedsiębiorczość, samodzielność w podejmowaniu decyzji i brak determinacji w zakresie podwyższenia poziomu edukacji i zdobywania pracy, - konsekwencją braku wykształcenia i niskiego stopnia przedsiębiorczości jest odpływ młodych ludzi ze wsi i starzenie się ludności wiejskiej, - niewystarczająca liczba liderów wiejskich, którzy zaktywizowaliby mieszkańców. <p><u>Sfera gospodarcza</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - mała liczba przedsiębiorstw, - niechęć do podejmowania działalności gospodarczej, - ograniczone środki na podejmowanie działalności gospodarczej, - brak firm usługowych działających na rzecz rolnictwa, - niezagospodarowane tereny byłych SKR (np. na zakłady przetwórstwa rolnego). <p><u>Sfera przestrzenno-funkcjonalna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - brak terenów publicznych, - brak kanalizacji i wodociągów, - zniszczone drogi, w większości wsi brakuje w znacznym zakresie utwardzonych dróg,

	<ul style="list-style-type: none"> - niedostateczna ilość chodników, - słabe połączenia komunikacyjne, - utrudniony dostęp do podstawowych usług, - konflikty przestrzenno-funkcjonalne, - brak boisk. <p><u>Sfera techniczna</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - zniszczone budynki mieszkalne, - budynki wymagające termomodernizacji i niekorzystające z OZE, - zniszczone pałace i dwory we wsiach gminy Kcynia. <p><u>Sfera środowiskowa</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - obecność odpadów niebezpiecznych dla środowiska, - brak gazyfikacji, - niska świadomość ekologiczna, - brak wsparcia dla tworzenia przydomowych oczyszczalni ścieków, - brak rozwiązań energooszczędnych i związanych z ochroną środowiska z powodu ubożenia starzejącego się społeczeństwa, - brak efektywnego i kompleksowego systemu odprowadzania ścieków komunalnych, - nadmierna wycinka drzew, - zdegradowane zbiorniki wodne, - zaniedbany system melioracji.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Kolejne spotkania miały miejsce w dniach 23-24, 28 listopada oraz 7 grudnia 2016 roku. Odbyły się w Smoguleckiej Wsi, Chwaliszewie, Sipiorach, Urzędzie Miejskim w Kcyni, Dziewierzewie, Łankowicach, Miastowicach, Tupadłach i Grocholinie, tj. największych miejscowościach gminy Kcynia. Uczestnikom spotkań przedstawiono diagnozę i omówiono obszary rewitalizacji, przeprowadzono wraz z nimi analizę problemów gminy oraz objaśniono fiszkę przedsięwzięć rewitalizacyjnych, na której wszyscy zainteresowani mogli składać propozycje zadań do Programu Rewitalizacji. Informacja o terminach i miejscach spotkań została wcześniej zamieszczona na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Uwagi uzyskane w czasie tych spotkań zostały uwzględnione na etapie opracowywania diagnozy oraz projektowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Przykładem może być projekt Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, którego przedstawiciele w czasie spotkania konsultacyjnego przeprowadzili ankietę służącą określeniu zakresu projektu rewitalizacyjnego.

Ponadto w ramach prac nad pogłębioną diagnozą obszarów zdegradowanych i rewitalizacji przeprowadzono wywiady pogłębione z kierownictwem jednostek organizacyjnych gminy (10 wywiadów). Zebrano w nich następujące wnioski:

Tab. 11 Zestawienie wniosków z wywiadów pogłębionych.

Sfera	Problemy gminy
społeczna	- wysoki poziom bezrobocia, co przekłada się na wysoki poziom ubóstwa,

	<ul style="list-style-type: none"> - migracje rodziców za granicę, co przekłada się na obniżenie wyników nauczania, - uzależnienia – przede wszystkim alkoholizm, ale też narkotyki wśród młodzieży, uzależnienia cyfrowe, - brak zagospodarowania czasu wolnego młodzieży i osób starszych; problem ze zmotywowaniem młodzieży, - brak oferty opieki specjalistycznej dla seniorów, np. domu dziennego pobytu, - istnieje baza sportowa przy szkołach, ale nie organizuje się zajęć pozalekcyjnych o charakterze sportowym, - niedostateczna oferta kształcenia zawodowego, - emigracja młodych mieszkańców za pracą do większych ośrodków miejskich, - problemy zdrowotne mieszkańców związane z niedostatkiem działań profilaktycznych, - brakuje liderów społecznych, którzy by angażowali ludzi, - brak sali widowiskowej, - niechęć społeczności lokalnej do uczestniczenia w imprezach kulturalnych, "małomiasteczkowość", - oferta w GCKiB nie spełnia oczekiwań młodzieży, - brak organizacji imprez kulturalnych na wsiach (innych niż te z inicjatywy mieszkańców).
gospodarcza	<ul style="list-style-type: none"> - mała liczba małych i średnich przedsiębiorstw, ale też brak wiodącego, dużego zakładu pracy; to też sprawia, że szkoły ponadgimnazjalne gminne (w dużej mierze zawodowe) nie mają gdzie wysyłać swoich uczniów na praktyki, - mały popyt na produkty i usługi na lokalnym rynku z powodu ubóstwa, - brak tradycji związanych z prowadzeniem własnej działalności gospodarczej, - brak targowiska i terenów pod inwestycje (większe tereny są w zarządzie ANR), - brak rzemieślników, choć kiedyś Kcynia była znana z wysokiego poziomu rzemiosła; np. brak zegarmistrza czy szewca, - brak lokali na prowadzenie działalności gospodarczej, - ograniczenie działalności gospodarczych do handlu i usług (gł. fryzjerstwo) powoduje, że dużo firm upada, - przedsiębiorcy nie interesują się gminą – wybierają Wągrowiec, Szubin, Nakło – miejscowości, z których łatwiej dotrzeć do Poznania czy Bydgoszczy.
przestrzenno-funkcjonalna	<ul style="list-style-type: none"> - zbyt mała liczba przedszkoli w stosunku do potrzeb, - brak budownictwa mieszkaniowego, np. deweloperów, - niewykorzystane naturalne walory przyrodnicze gminy, brak terenów rekreacyjnych i ścieżek rowerowych, - zły stan dróg gminnych spowodowany rozległością gminy i w związku z tym dużą powierzchnią dróg, - niewykorzystany potencjał parku miejskiego, - brak obwodnicy Kcyni.
środowiskowa	<ul style="list-style-type: none"> - niska efektywność energetyczna budynków - problem z niską emisją, związany w dużym stopniu ze spalaniem śmieci, gł. ul. Poznańska, - spaliny i hałas komunikacyjny w Kcyni.
techniczna	<ul style="list-style-type: none"> - bardzo zły stan budynku świetlicy wiejskiej w Smoguleckiej Wsi, - niewykorzystane i niezagospodarowane budynki dawnego kina i dworca PKP, - pustostany na terenie miasta, gdzie są podrzucane śmieci i zakłóca się

	porządek, - zły stan budynku GCKiB - dodatkowo nie może on zostać wyremontowany, ponieważ mieszczą się w nim mieszkania komunalne, a gmina nie ma lokali zastępczych.
--	--

Źródło: opracowanie własne.

Od 8 do 22 grudnia 2016 r. zbierane były propozycje przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogły zostać wpisane do Programu Rewitalizacji. Fiszki służące do stworzenia projektów udostępniono na stronie internetowej gminy w zakładce "Gminny Program Rewitalizacji". Informacja o możliwości składania fiszek pojawiła się również w mediach lokalnych.

Z kolei 15 lutego 2017 r. w godzinach popołudniowych w Urzędzie Miejskim odbyła się debata na temat projektu dokumentu. Zaproszono na nią przedstawicieli lokalnych organizacji pozarządowych, radnych, sołtysów, a informacja znalazła się na stronie internetowej gminy oraz tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego. Zaproszenie na debatę zamieściły także lokalne portale internetowe. Mieszkańcy zarejestrowani w informatorze smsowym otrzymali wiadomość o terminie i miejscu debaty. Wszystkie te działania miały zagwarantować możliwość uczestnictwa w spotkaniu jak największej liczbie mieszkańców. Udział wzięło około 30 osób. Spotkanie rozpoczęło się od prezentacji najważniejszych założeń dokumentu. Następnie nawiązała się dyskusja, w wyniku której wprowadzono do dokumentu kilka poprawek. Przede wszystkim zgodnie z uwagami dużej grupy mieszkańców, ograniczono zakres zadania związanego z pielęgnowaniem lokalnych tradycji (U.1 – z listy przedsięwzięć uzupełniających). Uznano bowiem, że sytuacja finansowa gminy nie pozwala na realizację większego zakresu – przede wszystkim stworzenia muzeum, natomiast nie jest wskazane, aby wykonywać działania „szczątkowe”, niekompleksowe. Kolejna uwaga odnosiła się do wyłączenia gminy jako podmiotu finansującego działania związane z ustaleniem historycznego wyglądu najstarszych ulic miasta. Większość budynków, których dotyczy to zadanie nie stanowi własności gminy, a więc środki finansowe na realizację tego zadania nie mogą pochodzić z samorządu. Ponadto – zgodnie z wolą uczestników – scharakteryzowano możliwości ubiegania się o dofinansowanie do zaplanowanych projektów oraz dalszą procedurę związaną z przyjmowaniem i wdrażaniem programu rewitalizacji.

Do informowania o procesie opracowywania Programu wykorzystano zakładkę na stronie internetowej Urzędu Miejskiego. Publikowano w niej zaproszenia na

spotkania konsultacyjne oraz informacje np. o zbieraniu przedsięwzięć do Programu Rewitalizacji. Informacje o postępach w przygotowaniu dokumentu na zlecenie Urzędu Miejskiego pojawiały się również w lokalnych mediach.

III.6.2 Partycypacja społeczna na etapie zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji

Włączenie społeczności lokalnej zostanie również zastosowane na etapie wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Elementem partycypacji społecznej będzie organizacja konsultacji społecznych przeprowadzonych metodami aktywizującymi, a dotyczących realizacji konkretnych przedsięwzięć. Chodzi o danie mieszkańcom możliwości wypowiedzenia się co do sposobów zagospodarowania terenów czy szczegółów projektów miękkich tak, aby wszystkie one w jak największym stopniu odpowiadały potrzebom mieszkańców. Z drugiej strony takie spotkania stanowią wyraz otwartości władz wobec mieszkańców oraz są okazją do wyjaśnienia pewnych zagadnień czy powodów, dla których dane przedsięwzięcie musi być zorganizowane w taki, a nie inny sposób.

Inny sposób angażowania społeczności lokalnej to ankietyzacja podmiotów/interesariuszy (osób, podmiotów gospodarczych, społecznych, itd.) z obszarów rewitalizacji na etapie oceny efektów wdrażania Programu Rewitalizacji. Przeprowadzanie takich ankiet pozwoli na uzupełnienie danych statystycznych gromadzonych na potrzeby monitoringu o odczucia i wnioski indywidualne. Jednocześnie - przy odpowiednio skonstruowanej ankiecie - pozwoli poznać propozycje rozwiązań ewentualnych pojawiających się problemów.

Wreszcie partycypacja społeczna może zostać zagwarantowana na etapie wdrażania dokumentu poprzez włączanie mieszkańców do realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mowa tu zarówno o pojedynczych mieszkańcach, jak i osobach zrzeszonych np. w organizacjach pozarządowych. Zaangażowanie to może przyjmować formę wolontariatu, przy czym coraz popularniejszy staje się on nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również osób starszych. W tym drugim przypadku przynosi pozytywne efekty, ponieważ z jednej strony wykorzystuje wiedzę i doświadczenie życiowe, a z drugiej sprawia, że osoby starsze czują się potrzebne i są bardziej dowartościowane. Włączenie to odnosi się przede wszystkim do realizacji projektów „miękkich”. Gmina będzie zachęcać mieszkańców do zaangażowania i promować możliwości włączania się do procesu rewitalizacji.

IV Zarządzanie wdrażaniem Programu Rewitalizacji

IV.1 Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania

Tab. 12 Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji	Termin realizacji projektu	Projekt/Przedsięwzięcie	Typ projektu	Podmiot realizujący projekt	Szacowana wartość projektu (zł)	Poziom dofinansowania		Źródło finansowania				Działanie SZOOP RPO	Poddziałanie SZOOP RPO	Zintegrowanie
						%	zł	Środki publiczne			Środki prywatne			
								EFS	EFRR	inne				
OR Grocholin, OR Sierniki	07.2019-12.2023	G.1 Moda na sukces – program aktywizacyjny dla mieszkańców Grocholina i Siernik	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	50.000,00	85%	42.500,00	42.500,00	0,00	7.500,00	0,00	9.2	9.2.1	-
OR Tupadły	02.2019-02.2023	G.2 Animator kultury w świetlicy – aktywnie dla mieszkańców	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	30.000,00	5%	1.500,00	0,00	0,00	30.000,00	0,00	-	-	-
OR Smogulecka Wieś	07.2019-12.2023	G.3 Bliżej Wsi – Bliżej Ciebie	społeczny	Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni	200.00,00	85%	170.000,00	170.000,00	0,00	30.000,00	0,00	9.1	9.1.2	G4
OR Smogulecka Wieś	10.2018-07.2019	G.4 Remont i adaptacja na cele społeczne budynku świetlicy w Smoguleckiej Wsi	Techniczny, społeczny	Gmina Kcynia	1.000.000,00	85%	850.000,00	850 000,00	0,00	150 000,00	0,00	7.1	7.1	G3
OR Kcynia	07.2018-12.2019	G.5 Adaptacja kina na salę	Techniczny, społeczny	Gmina Kcynia	3.000.000,00	30%	900.000,00	0,00	900.000,00	1.000.000,00	1.100.000,00	6.4	6.4.1	U1, U5

		audytoryjną z zapleczem								środki własne gminy				
OR Grocholin, OR Sierniki, OR Tupadły, OR Smogulecka Wieś	01.2018-12.2023	G6 Wdrażanie programu usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest	środowiskowy	Gmina Kcynia	1.000.000,00	85%	850.000,00	0,00	0,0	150.000,00	0,00	-	-	-
										Środki NFOŚ/WF OŚ środki własne gminy				
OR Kcynia	01.2018-12.2023	G7 Ograniczenie niskiej emisji z budynków jedno- i wielorodzinnych na terenie Gminy Kcynia poprzez wymianę źródła ciepła	środowiskowy	Gmina Kcynia	200.000,00	80%	170.000,00	0,00	0,0	170.000,00	30.000,00	-	-	-
										Środki NFOŚ/WF OŚ	Środki właścicieli nieruchomości, kredyty			

Źródło: opracowanie własne.

Tab. 13 Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.

Obszar rewitalizacji	L.p.	Typ przedsięwzięcia	Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	Szacowana wartość przedsięwzięcia (zł)	Źródło finansowania			Środki prywatne
					Środki publiczne			
					EFS	EFRR	inne	
OR Kcynia	1.	społeczny	U.1 <u>KULTURALnie przeciw wykluczeniu społecznemu</u> przewidywany okres realizacji: 2021-2023	150.000,00	0.00	0.00	150.000,00 środki ministerialne, środki własne gminy	0.00
OR Kcynia	2.	przestrzenno-funkcyjny	U.2 Rewitalizacja parku miejskiego – stworzenie części rekreacyjnej przewidywany okres realizacji: 2019	150.000,00	0.00	0.00	150.000,00 środki własne gminy	0.00
OR Kcynia	3.	środowiskowy	U.3 Termomodernizacja budynków wielorodzinnych przewidywany okres realizacji: 2021-2023	1.000.000,00	0.00	0.00	800.000,00 NFOŚ/WFOŚ	200.000,00 kredyty, środki właścicieli nieruchomości
OR Kcynia, OR Grocholin, OR Sierniki, OR Tupadły, OR Smogulecka Wieś	4.	społeczne	U.4 Kształcenie w zakresie języków obcych przewidywany okres realizacji: 2018-2023	40.000,00	0.00	0.00	40.000,00 środki własne gminy granty fundacji korporacyjnych	0,00
OR Kcynia	5.	społeczne, gospodarcze	U.5 Wsparcie w zakładaniu i prowadzeniu działalności gospodarczej przewidywany okres realizacji: 2018-2023	50.000,00	0.00	0.00	50.000,00 PO WER, środki własne	0,00
OR Kcynia	6.	społeczne	U.6 Ułatwienie powrotu na rynek pracy kobietom wychowującym dzieci przewidywany okres realizacji: 2019-2021	400.000,00	0.00	0.00	50.000,00 PO WER, środki własne	0,00

Źródło: opracowanie własne.

IV.2 System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji

W ramach systemu zarządzania wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia należy wyróżnić dwa poziomy - decyzyjny oraz wdrożeniowy. Na poziomie decyzyjnym podmiotami odpowiedzialnymi są Rada Miejska, Burmistrz Kcyni oraz Zespół ds. Rewitalizacji. Do zadań radnych należy uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia (dalej: GPR), uchwalanie ewentualnych zmian w treści dokumentu, podejmowanie innych decyzji (w formie uchwał), które mają wpływ na realizację GPR-u oraz przyjmowanie sprawozdań z jego realizacji. Burmistrz zajmuje się koordynacją całego procesu, przygotowuje sprawozdania z realizacji, zapewnia obsługę administracyjną Zespołu ds. Rewitalizacji oraz podejmuje decyzje bezpośrednio lub pośrednio oddziałujące na realizację Programu. Zespół ds. Rewitalizacji zostanie powołany spośród przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji i jako taki pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą względem Burmistrza w kontekście rewitalizacji. Posiadałby uprawnienia do wyrażania opinii m.in. dotyczących informacji z realizacji, raportów z ewaluacji. Ponadto mógłby artykułować propozycje rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji.

Na poziomie wdrożeniowym z kolei zostanie wyznaczona komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego w Kcyni, będąca niejako operatorem rewitalizacji. Do jej zadań należeć będzie:

- organizacja i prowadzenie monitoringu GPR-u we współpracy z innymi komórkami urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz wnioskodawcami,
- prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji,
- opracowanie sprawozdań z realizacji,
- utrzymanie kontaktu z Zespołem ds. Rewitalizacji oraz interesariuszami,
- koordynacja działań promujących rewitalizację oraz wdrażanie mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji,
- gromadzenie danych (np. analizy, badania, sprawozdania, rejestry) dotyczących rewitalizacji.

Podmioty składające projekty odpowiadają za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych spójnych z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania. Do ich obowiązków należy też bieżąca współpraca z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych projektów rewitalizacyjnych. Wśród tych podmiotów znalazł się Miejsko-

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Kcyni (przewidujący też możliwość współpracy z organizacjami pozarządowymi przy realizacji niektórych projektów) oraz Zarząd Osiedla nr 2 Kcyni.

Zaplanowane projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizowane będą od pierwszego kwartału 2018 do 2023 roku. Mieszczą się zatem w przedziale czasowym, w którym mogą funkcjonować programy rewitalizacji przygotowane w oparciu o wytyczne ministerialne, a nie ustawę o rewitalizacji.

W czasie realizacji Programu ważne jest właściwe i możliwie najpełniejsze informowanie społeczności lokalnej o realizowanych przedsięwzięciach. Jedną z form przekazywania takich informacji będzie utrzymanie na stronie internetowej gminy zakładki poświęconej rewitalizacji, aby tam gromadzić wszystkie związane z nią wiadomości. Poza przekazywaniem informacji o przystąpieniu gminy czy innych podmiotów do realizacji projektów, można tam także zamieszczać porady dotyczące zdobywania środków pozwalających sfinansować planowane przedsięwzięcia. Publikowane tam będą także sprawozdania z realizacji Programu oraz ogłoszenia o konsultacjach organizowanych w ramach wdrażania przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Stworzenie strony internetowej poświęconej rewitalizacji to jeden ze sposobów zapewnienia transparentnego systemu wymiany informacji oraz opinii o poszczególnych inicjatywach. Zaangażować w ten proces można również lokalne media. Dzięki temu zapewni się możliwość kontroli publicznych przedsięwzięć przez mieszkańców. Jednak ma to również znaczenie promocyjne – przede wszystkim rozpatrywane z punktu widzenia wzrostu zaangażowania mieszkańców w realizację projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych (jako wykonawców oraz jako beneficjentów). Poprawi się wizerunek gminy (także zewnętrzny) jako otwartej wspólnoty samorządowej, co jest istotne z punktu widzenia jej postrzegania oraz budowy tożsamości lokalnej.

IV.3 System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Programu Rewitalizacji

Monitoring zmierza do oceny stopnia wdrożenia założeń rewitalizacji określonych w *Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Kcynia*. Realizowany będzie w cyklu dwuletnim, w oparciu o wskaźniki rewitalizacji. Źródłem ich weryfikacji będą dane statystyczne oraz dane źródłowe. Źródłem danych pozwalających weryfikować

osiąganie celów rewitalizacji (wskaźników) będą informacje gromadzone przez wnioskodawców i komórkę organizacyjną Urzędu Miejskiego w Kcyni odpowiedzialną za proces rewitalizacji (Referat Edukacji, Promocji, Sportu i Kultury przy współpracy z Referatem Referatem Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej). Punkt odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników stanowić będą dane z końca 2015 r. (wykorzystane do diagnozy i wskazane m.in. w tabelach 13 i 14) bądź też inne – w uzasadnionych przypadkach. Tak jak na tym etapie pochodzić będą z Komisariatu Policji w Kcyni, Powiatowego Urzędu Pracy w Nakle nad Notecią, Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Kcyni itp. W procesie monitoringu, w sytuacji braku postępów, które świadczyłyby o wdrażaniu GPR-u, identyfikowane będą bariery wdrażania. Wyniki monitoringu przyjmowały będą postać sprawozdań z realizacji GPR-u. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialna będzie komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego zajmująca się rewitalizacją (Referat Edukacji, Promocji, Sportu i Kultury przy współpracy z Referatem Inwestycji i Gospodarki Przestrzennej). Proces monitoringu prowadzony będzie z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej – w tym m.in. poprzez zaangażowanie Zespołu ds. Rewitalizacji. Informacja z realizacji GPR-u przedkładana będzie Radzie Miejskiej.

Przesłankami do wprowadzenia zmian w treści Programu Rewitalizacji są modyfikacje wytycznych w systemie rewitalizacji opracowanych przez Ministerstwo czy rekomendacje zawarte w raporcie ewaluacyjnym. Inicjatorem może być Zespół ds. Rewitalizacji, radni miejscy lub Burmistrz. Koordynacją procesu wprowadzania zmian w dokumencie zajmować powinna się właściwa do rewitalizacji komórka organizacyjna Urzędu Miejskiego. Podmiot wnioskujący o dokonanie zmian w Programie Rewitalizacji powinien złożyć na piśmie propozycję zmian. Przygotowanie projektu zmiany należy do obowiązków komórki organizacyjnej, która przedkłada go do konsultacji i zaopiniowania Zespołowi ds. Rewitalizacji, a następnie Burmistrzowi (wraz z opinią Zespołu) do ostatecznego zatwierdzenia. Burmistrz przekazuje projekt zmodyfikowanego Programu Rewitalizacji do uchwalenia Radzie Miejskiej.

Spis tabel

Tab. 1 Podstawowe wskaźniki społeczne dla miejscowości wiejskich w Gminie Kcynia.....	9
Tab. 2 Udział bezrobotnych zarejestrowanych w ogólnej licznie osób w wieku produkcyjnym w gminach powiatu nakielskiego w latach 2010 – 2015.....	11
Tab. 3 Liczba osób korzystająca z pomocy Miejsko-Gminnego Ośrodka Pomocy społecznej w Kcyni oraz liczba „Niebieskich kart” w 2015 roku.....	12
Tab. 4. Wskaźniki służące do wyznaczenia obszarów zdegradowanych w gminie miejsko-wiejskiej Kcynia.....	18
Tab. 5. Udział ludności w wieku poprodukcyjnym w ludności ogółem na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej gminy.....	22
Tab. 6. Udział bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	23
Tab. 7. Udział osób bezrobotnych pozostających bez pracy 12 miesięcy i dłużej w ludności w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	24
Tab. 8. Udział osób korzystających z pomocy społecznej ze względu na ubóstw w ogólnej liczbie ludności na danym obszarze (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	25
Tab. 9. „Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	26
Tab. 10. Wskaźnik przestępstw kryminalnych (popołnionych na danym obszarze) na 1000 mieszkańców z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy...	26
Tab. 11. Wskaźnik liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych na 100 mieszkańców w wieku produkcyjnym na danym obszarze z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika poniżej średniej dla gminy.....	27
Tab. 12. Udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%) z zaznaczeniem terenów o wartościach wskaźnika powyżej średniej dla gminy.....	28
Tab. 13. Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach wiejskich gminy Kcynia w 2015 roku.....	32
Tab. 14. Wskaźniki określające stan kryzysowy na obszarach miejskich gminy Kcynia w 2015 roku.....	35
Tab. 15. Obszary rewitalizacji w gminie Kcynia na terenach wiejskich.....	40
Tab. 16. Obszary rewitalizacji w gminie Kcynia na terenach miejskich.....	41
Tab. 17 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Grocholin.....	47
Tab. 18. Podsumowanie analizy wskaźnikowej dla obszaru rewitalizacji Sierniki.....	50
Tab. 19 Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.....	53
Tab. 20. Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Tupadły.....	56
Tab. 21. Podsumowanie analizy wskaźnikowej obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).....	59
Tab. 22. Wskaźniki osiągnięcia celów rewitalizacji.....	67
Tab. 23. Rodzaje komplementarności przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	77
Tab. 24. Problemy gminy według wskazań uczestników warsztatu.....	82
Tab. 25. Zestawienie wniosków z wywiadów pogłębionych.....	84
Tab. 26. Główne projekty/przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	88
Tab. 27. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne – harmonogram i szacunkowe ramy finansowe.....	90

Spis rysunków

Rys. 1 Struktura ludności gminy Kcynia w podziale na ekonomiczne grupy wieku w latach 2010 – 2015.....	9
Rys. 2 Podział miasta Kcyni na jednostki struktury przestrzeni miejskiej – osiedla.....	18
Rys. 3 Obszary zdegradowane w gminie Kcynia.....	36
Rys. 4 Obszar rewitalizacji Grocholin.....	41
Rys. 5 Obszar rewitalizacji Sierniki.....	42
Rys. 6 Obszar rewitalizacji Smogulecka Wieś.....	42
Rys. 7 Obszar rewitalizacji Tupadły.....	43
Rys. 8 Obszar rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).....	43
Rys. 9 Struktura wiekowa ludności wsi Grocholin w 2015 roku.....	44
Rys. 10 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Grocholin.....	47
Rys. 11 Struktura wiekowa ludności wsi Sierniki w 2015 roku.....	48
Rys. 12 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Sierniki.....	50
Rys. 13 Struktura wiekowa ludności Smoguleckiej Wsi w 2015 roku.....	51
Rys. 14 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Smogulecka Wieś.....	54
Rys. 15 Struktura wiekowa ludności wsi Tupadły w 2015 roku.....	55
Rys. 16 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Tupadły.....	57
Rys. 17 Struktura wiekowa ludności Osiedla nr 2w Kcyni w 2015 roku.....	57
Rys. 18 Podsumowanie diagnozy dla obszaru rewitalizacji Kcynia (Osiedle nr 2).....	59
Rys. 19 Cele i kierunki działań w procesie rewitalizacji na obszarach rewitalizacji w gminie Kcynia.....	66

Załącznik

Zestawienie danych wykorzystanych na potrzeby delimitacji

CZĘŚĆ WIEJSKA GMINY

jednostka	ludność ogółem	Ludność w wieku produkcyjnym	bezrobotni	osoby bezrobotne pozostające bez pracy 12 miesięcy i dłużej	osoby korzystające z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo	„Niebieskie karty” na 1000 mieszkańców	liczba przestępstw kryminalnych	liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych osób fizycznych	udział budynków pokrytych lub izolowanych azbestem w ogólnej liczbie budynków (%)
Bąk	13	1	1	1	2	0	5	0	2
Chwaliszewo	316	71	19	12	18	3	3	5	10
Dębogóra	153	22	6	3	4	0	5	3	29
Dobieszewko	141	25	9	6	4	0	2	0	33
Dobieszewo	224	43	10	8	12	1	5	10	12
Dziewierzewo	684	104	36	24	25	0	15	39	77
Elizewo	84	14	6	4	5	1	3	2	16
Głogowiniec	114	11	18	10	20	1	4	1	12
Górki Dąbskie	190	27	22	14	7	1	0	7	41
Górki Zagajne	244	40	12	5	11	0	15	5	15
Grocholin	434	75	38	22	35	6	18	16	16
Gromadno	230	35	12	7	9	0	7	10	39
Iwno	259	47	25	13	13	0	3	3	52
Józefkowo	65	5	3	2	2	0	1	0	10
Karmelita	83	10	0	0	14	1	3	4	6
Karolinowo	19	0	2	2	3	0	0	0	12
Kazimierzewo	100	12	9	3	4	0	5	1	2
Kowalewko	226	37	8	4	7	0	10	10	52
Kowalewko-Folwark	65	10	0	0	4	0	2	4	0
Krzepiszyn	23	1	0	0	1	0	0	6	3
Laskownica	160	14	8	4	3	0	4	10	32
Ludwikowo	167	20	11	10	13	0	2	5	43
Łankowice	269	40	14	10	14	0	0	9	43
Malice	219	29	14	7	3	1	5	8	33
Miaskowo	32	6	0	0	0	0	0	2	8
Miastowice	336	40	10	5	11	1	8	17	28
Mieczkowo	269	36	16	8	16	0	7	5	47
Mycielewo	30	10	4	2	3	0	2	0	3
Nowa Wieś Notecka	157	12	11	9	5	0	0	5	23
Palmierowo	100	20	5	2	3	0	2	1	19
Paulina	80	17	4	2	0	0	1	10	18

Piotrowo	44	11	1	0	0	0	0	3	10
Rozpętek	133	26	5	3	14	0	3	1	23
Rozstrzębowo	117	22	8	6	7	0	2	1	8
Rzemieniewice	31	2	1	1	2	0	0	0	5
Sierniki	143	12	14	9	14	0	5	3	8
Sipiory	374	47	22	9	10	4	12	11	46
Słupowa	155	22	13	6	14	0	0	7	14
Słupowiec	50	6	1	1	1	0	0	0	9
Smogulecka Wieś	188	30	7	7	8	4	7	2	13
Stalówka	141	20	17	9	5	1	3	0	12
Studzienki	269	31	26	12	13	0	10	12	34
Suchoręcz	217	35	18	9	14	0	2	7	37
Suchoręczek	49	8	2	0	1	0	0	4	10
Szczepice	231	36	9	7	18	0	11	7	12
Tupadły	285	48	22	14	9	1	0	6	12
Turzyn	254	32	25	20	30	2	2	18	33
Ujazd	34	4	3	3	7	1	2	0	3
Weronika	47	12	1	1	2	0	1	0	8
Włodzimierzewo	90	15	6	2	4	0	0	1	15
Zabłocie	32	5	0	0	0	0	1	0	3
Żarczyn	224	35	13	6	7	0	1	11	43
Żurawia	327	61	23	10	18	0	4	10	40

CZEŚĆ MIEJSKA GMINY

jednostka	ludność ogółem	ludność w wieku poprodukcyjnym	osoby bezrobotne pozostające bez pracy 12 miesięcy i dłużej	osoby korzystające z pomocy społecznej ze względu na ubóstwo	gospodarstwa domowe użytkujących tradycyjne piece na paliwa stałe, będące źródłem tzw. niskiej emisji gazów spalinowych
OSIEDLE NR I	1977	357	130	49	352
OSIEDLE NR II	1805	316	135	94	491
OSIEDLE NR III	777	106	36	13	198

UZASADNIENIE

Pismem RR-VII-T.7635.4.53.2017 z dnia 8 września 2017 r. Urząd Marszałkowski w Toruniu poinformował Burmistrza Kcyni o uwagach, jakie zgodnie z Uchwałą nr 39/1545/16 Zarządu Województwa Kujawsko-Pomorskiego z dnia 5 października 2016 r. w sprawie przyjęcia Regulaminu wpisu do Wykazu programów rewitalizacji Województwa Kujawsko-Pomorskiego sformułowane zostały w procedurze oceny dokumentu - Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Kcynia.

Niniejsza uchwała zmieniająca ma na celu korektę dokumentu i realizację zaleceń i uwag Zespołu ds. rewitalizacji.